

Szegedi Ítéltábla
Bf.I.458/2019/120.

A Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Szegeden, 2020. szeptember 23. napján megtartott fellebbezési nyilvános ülés alapján meghozta és 2020. október 2. napján kihirdette a következő

í t é l e t e t:

A költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt vádlott1 neve és társai ellen indított büntetőügyben a Szolnoki Törvényszék 2018. szeptember 14. napján kihirdetett 9.B.1067/2013/332. számú ítéletének vádlott1 neve I., vádlott2 neve II., vádlott6 neve VI., vádlott7 neve VII., vádlott8 neve VIII., vádlott9 neve IX., vádlott12 neve XII., vádlott13 neve XIII., vádlott17 neve XVII., vádlott18 neve XVIII., vádlott19 neve XIX., vádlott24 neve XXIV., vádlott38 neve XXXVIII., vádlott39 neve XXXIX., vádlott51 neve LI., vádlott68 neve LXVIII., vádlott71 neve LXXI., vádlott77 neve LXXVII., vádlott81 neve LXXXI. és vádlott82 neve LXXXII. rendű vádlottakra vonatkozó részét *megváltoztatja* következők szerint:

vádlott1 neve I. rendű vádlott költségvetést károsító cselekményeit

7 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (3) bekezdés b) pont 2. fordulat],

24 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (4) bekezdés b) pont 2. fordulat] és

1 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (5) bekezdés b) pont 2. fordulat]

minősíti.

A korrupciós bűncselekmények megnevezése helyesen: hivatali vesztegetés elfogadásának büntette.

A pénzbüntetés kiszabására vonatkozó rendelkezést mellőzi.

A feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad részének kitöltését követő nap.

vádlott1 neve I. rendű vádlottal szemben további 10.000,- (Tízezer) forintra is vagyoneklobzást rendel el.

vádlott2 neve II. rendű vádlott költségvetést károsító cselekményeit

1 rendbeli költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (3) bekezdés b) pont 2. fordulat],

1 rendbeli költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (4) bekezdés b) pont 2. fordulat],

1 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (2) bekezdés b) pont 2. fordulat]

4 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (3) bekezdés b) pont 2. fordulat] és

4 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (4) bekezdés b) pont 2. fordulat]

minősíti.

vádlott2 neve II. rendű vádlott bűnösségét további 1 rendbeli felbújtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntettében [Btk. 343. § (1) bekezdés c) pont] is megállapítja.

vádlott2 neve II. rendű vádlottat 3 (három) év gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra is ítéli.

A feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a büntetés *kétharmad részének* kitöltését követő nap.

vádlott6 neve VI. rendű vádlott esetében a pénzbüntetés kiszabására vonatkozó rendelkezést mellőzi és a vádlottat megrovásban részesíti.

vádlott7 neve VII. *rendű vádlott* cselekményeit

bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (4) bekezdés b) pont 2. fordulat] és

5 rendbeli felbújtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntettének [Btk. 343. § (1) bekezdés c) pont] minősíti.

vádlott⁷ neve VII. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad részének kitöltését követő nap.

A pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozata a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén fogház, a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén börtön.

vádlott⁸ neve VIII. rendű vádlott cselekményét

költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (4) bekezdés b) pont 2. fordulat] minősíti.

vádlott⁸ neve VIII. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad részének kitöltését követő nap.

A pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozata a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén fogház, a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén börtön.

vádlott⁹ neve IX. rendű vádlott cselekményeit

bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (4) bekezdés b) pont 2. fordulat],

4 rendbeli felbújtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntettének [Btk. 343. § (1) bekezdés c) pont] és

1 rendbeli közokirat-hamisítás büntettének [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] minősíti.

vádlott⁹ neve IX. rendű vádlott bűnösségét további 2 rendbeli felbújtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntettében [Btk. 343. § (1) bekezdés c) pont] is megállapítja.

vádlott⁹ neve IX. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad részének kitöltését követő nap.

A pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozata a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén fogház, a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén börtön.

vádlott¹² neve XII. rendű vádlott cselekményeit

költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (4) bekezdés b) pont 2. fordulat] és

bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (3) bekezdés b) pont 2. fordulat] minősíti.

vádlott¹² neve XII. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 1 (egy) év 6 (hat) hónapra enyhíti.

A pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozata a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén fogház, a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén börtön.

vádlott¹² neve XII. rendű vádlottat *előzetes mentesítésben részesíti.*

vádlott¹³ neve XIII. rendű vádlott cselekményeit

költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (4) bekezdés b) pont 2. fordulat] és

bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (3) bekezdés b) pont 2. fordulat] minősíti.

A pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozata a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén fogház, a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén börtön.

vádlott17 neve XVII. rendű vádlott cselekményét

költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (4) bekezdés b) pont 2. fordulat] minősíti.

vádlott17 neve XVII. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad részének kitöltését követő nap.

A pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozata a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén fogház, a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén börtön.

vádlott18 neve XVIII. rendű vádlott cselekményét

1 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (4) bekezdés b) pont 2. fordulat] minősíti.

A halmazati büntetésre utalást mellőzi.

vádlott18 neve XVIII. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad részének kitöltését követő nap.

vádlott19 neve XIX. rendű vádlott cselekményét

költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (3) bekezdés b) pont 2. fordulat] minősíti.

A szabadságvesztés kiszabására és végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó rendelkezést mellőzi.

vádlott19 neve XIX. rendű vádlott büntetését 250 (kettőszázötven) napi tétel pénzbüntetésre enyhíti.

A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 2.000,- (kettőezer) forintban állapítja meg. Az így kiszabott összesen 500.000,- (ötszázezer) forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén 250 (kettőszázötven) nap fogházra kell átváltoztatni.

vádlott24 neve XXIV. rendű vádlott cselekményeit

6 rendbeli felbújtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntettének [Btk. 343. § (1) bekezdés c) pont] minősíti.

vádlott24 neve XXIV. rendű vádlottal szemben kiszabott pénzbüntetés napi tételszámát 100 (egyszáz) napra, az egy napi tétel összegét 2.000,- (kettőezer) forintra enyhíti.

Az így kiszabott összesen 200.000,- (kettőszázezer) forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén 100 (egyszáz) nap fogházra kell átváltoztatni.

vádlott38 neve XXXVIII. rendű vádlott költségvetést károsító cselekményét

költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (3) bekezdés b) pont 2. fordulat] minősíti.

A pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozata a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén fogház, a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén börtön.

vádlott39 neve XXXIX. rendű vádlott cselekményét

költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (4) bekezdés b) pont 2. fordulat] minősíti.

vádlott39 neve XXXIX. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad részének kitöltését követő nap.

A pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozata a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén fogház, a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén börtön.

vádlott51 neve LI. rendű vádlottal szemben 49.000,- (negyvenkilencezer) forintra vagyonekbeosztást rendel el.

vádlott71 neve LXXI. rendű vádlottal szemben 28.000,- (huszonnyolcezer) forintra vagyonekbeosztást rendel el.

vádlott81 neve LXXXI. rendű vádlott esetében a megrovásra vonatkozó rendelkezést mellőzi.

vádlott81 neve LXXXI. rendű vádlottat – halmazati büntetésül – 120 (egyszázhusz) napi tétel pénzbüntetésre ítéli.

A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 1.500,- (egyezer-ötszáz) forintban állapítja meg. Az így kiszabott összesen 180.000,- (egyszáz-nyolcvanezer) forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén 120 (egyszázhusz) nap fogházra kell átváltoztatni.

vádlott81 neve LXXXI. rendű vádlottal szemben 2.335,- (kettőezer-háromszázharmincöt) forintra vagyonekbeosztást rendel el.

vádlott82 neve LXXXII. rendű vádlottal szemben 150.000,- (egyszázötvenezer) forintra vagyonekbeosztást rendel el.

Egyebekben az első fokú ítélet vádlott1 neve I., vádlott2 neve II., vádlott6 neve VI., vádlott7 neve VII., vádlott8 neve VIII., vádlott9 neve IX., vádlott12 neve XII., vádlott13 neve XIII., vádlott17 neve XVII., vádlott18 neve XVIII., vádlott19 neve XIX., vádlott24 neve XXIV., vádlott38 neve XXXVIII., vádlott39 neve XXXIX., vádlott51 neve LI., vádlott68 neve LXVIII., vádlott71 neve LXXI., vádlott77 neve LXXVII., vádlott81 neve LXXXI. és vádlott82 neve LXXXII. rendű vádlottakra vonatkozó részét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy vádlott1 neve I. rendű vádlott személyazonosító igazolványának száma: vádlott1 személyi igazolványának száma, vádlott13 neve XIII. rendű vádlott személyazonosító igazolványának száma: vádlott13 személyi igazolványának száma.

A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költségből vádlott6 neve VI. rendű, vádlott51 neve LI. rendű és vádlott77 neve LXXVII. rendű egyetemlegesen 72.002,- (hetvenkettőezer-kettő) forint, vádlott18 neve XVIII. rendű 44.377,- (negyvennégyezer-háromszázhetvenhét) forint, vádlott19 neve XIX. rendű 72.848,- (hetvenkettőezer-nyolcszáznegyvennyolc) forint, vádlott24 neve XXIV. rendű 18.000,- (tizennyolcezer) forint, vádlott68 neve LXVIII. rendű 36.000,- (harminchatezer) forint, vádlott24 neve XXIV. rendű és vádlott68 neve LXVIII. rendű egyetemlegesen 63.000,- (hatvanháromezer) forint, vádlott71 neve LXXI. rendű és vádlott81 neve LXXXI. rendű egyetemlegesen 62.377,- (hatvankettőezer-háromszázhetvenhét) forint, vádlott6 neve VI. rendű, vádlott51 neve LI. rendű, vádlott71 neve LXXI. rendű, vádlott77 neve LXXVII. rendű és vádlott81 neve LXXXI. rendű egyetemlegesen 36.127,- (harminchatezer-egyszázhuszonhét) forint, vádlott82 neve LXXXII. rendű 72.934,- (hetvenkettőezer-kilencszázharmincnégy) forint.

Az ítélet rá vonatkozó rendelkezése ellen vádlott2 neve II. rendű vádlott és vádlott9 neve IX. rendű vádlott a kézbesítéstől számított 8 (nyolc) napon belül jelenthet be fellebbezést a Szegedi Ítéltáblánál.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság

[2] *vádlott1 neve I. rendű vádlott* bűnösségét 40 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetében [melyből 1 rendbeli Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (4) bekezdés a) pont (*tényállás 11/a.*), 24 rendbeli a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (3) bekezdés a) pont (*tényállás 2., 3/a., 5/a., 6., 9/a., 12., 13., 14/a. (ez valójában 16/a.), 17., 20., 21., 23., 24., 25/a., 27., 29/a., 30., 31/a., 32/a., 36/a., 37.*), 14 rendbeli Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (2) bekezdés a) pont (*tényállás 6., 7., 8., 15/a., 16/a., 23., 24., 25/a., 26/a., 27.*), 1 rendbeli Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat (*tényállás 15/a.*)],

[3] 7 rendbeli hivatali vesztegetés büntetében [Btk. 294. § (1) bekezdés, (3) bekezdés 1. fordulat a) pont aa) alpont, (*tényállás 15/a., 23., 36/a., 41.*)],

[4] 1429 rendbeli közokirat-hamisítás büntetében [Btk. 343. § (1) bekezdés c) pont (*tényállás 1. pontja*).

[5] Ezért halmazati büntetésül 5 év szabadságvesztésre, 5 év közügyektől eltiltásra, 10 évre az orvos foglalkozás gyakorlásától eltiltásra és 400 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. A szabadságvesztést börtönben rendelte végrehajtani. Kimondta, hogy vádlott1 neve I. rendű vádlott a büntetés fele részének letöltése után feltételes szabadságra

bocsátható. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 3.000,- forintban állapította meg. Az így kiszabott 1.200.000,- forint pénzbüntetést a meg nem fizetése esetén 400 nap szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni.

[6] vádlott1 neve I. rendű vádlottal szemben 33.000,- forint erejéig vagyonekbeosztást alkalmazott (rendelt el). Az I. rendű vádlottat 2.748.127,- forint büntügyi költség megfizetésére kötelezte.

[7] vádlott2 neve II. rendű vádlott bűnösségét 15 rendbeli – melyből 11 rendbeli bűnsegédként elkövetett – költségvetési csalás bűntettében [melyből 2 rendbeli Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (3) bekezdés a) pont (tényállás 2., 9/a. pontja), 2 rendbeli Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (2) bekezdés a) pont (tényállás 7., 10/a. pontja), 7 rendbeli Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (3) bekezdés a) pont [tényállás 3/a., 5/a., 6., 9/a. pontja], 4 rendbeli Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (3) bekezdés a) pont pontja [tényállás 6., 7., 8., pontja] és 66 rendbeli felbújtóként elkövetett közokirat-hamisítás bűntettében [Btk. 343. § (1) bekezdés c) pont] (tényállás 2., 3/a., 4/a., 8., 9/a. pontja) állapította meg.

[8] Ezért halmazati büntetésül 3 év szabadságvesztésre és 3 év közügyek gyakorlásától eltiltásra ítélte. A szabadságvesztést börtönben rendelte végrehajtani azzal, hogy a II. rendű vádlott a büntetés fele részének letöltését követően feltételes szabadságra bocsátható. A II. rendű vádlottat 36.926,- forint büntügyi költség megfizetésére kötelezte.

[9] vádlott6 neve VI. rendű vádlott bűnösségét közokirat-hamisítás bűntettében [1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés c) pont (tényállás 4/b. pontja)] állapította meg. Ezért 100 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. Az egy napi tétel összegét 2.500,- forintban állapította meg. Az így kiszabott 250.000,- forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén 100 nap szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni. A VI. rendű vádlottat 152.588,- forint büntügyi költség megfizetésére kötelezte.

[10] vádlott7 neve VII. rendű vádlott bűnösségét bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás bűntettében [1978. évi IV. rendű vádlott 310. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (3) bekezdés a) pont] és 5 rendbeli felbújtóként elkövetett közokirat-hamisítás bűntettében [1978. évi IV. törvény 275. § (1) bekezdés b) pont (tényállás 5/a. pontja)] állapította meg.

[11] Ezért halmazati büntetésül 1 év 2 hónap, végrehajtásában 3 év próbaidőre felfüggesztett börtönre és 200 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 3.000,- forintban állapította meg. Az így kiszabott 600.000,- forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén 200 nap szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni. A VII. rendű vádlottat 22.299,- forint büntügyi költség megfizetésére kötelezte.

[12] vádlott8 neve VIII. rendű vádlott bűnösségét költségvetési csalás bűntettében [1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (3) bekezdés a) pont (tényállás 5/a. pontja)] állapította meg. Ezért 1 év 6 hónap, végrehajtásában 3 év próbaidőre felfüggesztett börtönre és 200 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 3.000,- forintban állapította meg. Az így kiszabott 600.000,- forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén 200 nap szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni. A VIII. rendű vádlottat 13.314,- forint büntügyi költség megfizetésére kötelezte.

[13] vádlott9 neve IX. rendű vádlott bűnösségét bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás bűntettében [1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (3) bekezdés a) pont] és 5 rendbeli – melyből 4 rendbeli felbújtóként elkövetett – közokirat-hamisítás bűntettében [melyből 4 rendbeli 1978. évi IV. törvény 275. § (1) bekezdés b) pont, 1 rendbeli 1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés c) pont (tényállás 5/a. és 5/b. pontja)] állapította meg.

[14] Ezért halmazati büntetésül 1 év 6 hónap, végrehajtásában 3 év próbaidőre felfüggesztett börtönre és 200 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 3.000,- forintban állapította meg. Az így kiszabott 600.000,- forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén 200 nap szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni. A IX. rendű vádlottat 26.955,- forint bűnügyi költség megfizetésére kötelezte.

[15] vádlott12 neve XII. rendű vádlott bűnösségét 3 rendbeli – melyből 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett – költségvetési csalás büntetében [melyből 1 rendbeli Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (3) bekezdés a) pont, 1 rendbeli Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (2) bekezdés a) pont, 1 rendbeli Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (3) bekezdés a) pont (*tényállás 6. pontja*)] állapította meg.

[16] Ezért halmazati büntetésül 2 év, végrehajtásában 3 év próbaidőre felfüggesztett börtönre és 200 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. Megállapította, hogy a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén a vádlott a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 2.000,- forintban állapította meg. Az így kiszabott 400.000,- forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén 200 nap szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni. A XII. rendű vádlottat 14.987,- forint bűnügyi költség megfizetésére kötelezte.

[17] vádlott13 neve XIII. rendű vádlott bűnösségét 2 rendbeli – melyből 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett – költségvetési csalás büntetében [melyből 1 rendbeli Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (3) bekezdés a) pont, 1 rendbeli Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (2) bekezdés a) pont (*tényállás 6. pontja*)] állapította meg.

[18] Ezért halmazati büntetésül 1 év 2 hónap, végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett börtönre és 200 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. Megállapította, hogy a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén a vádlott a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 3.000,- forintban állapította meg. Az így kiszabott 600.000,- forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén 200 nap szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni. A XIII. rendű vádlottat 4.137,- forint bűnügyi költség megfizetésére kötelezte és előzetes mentesítésben részesítette.

[19] vádlott17 neve XVII. rendű vádlott bűnösségét költségvetési csalás büntetében [1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (3) bekezdés a) pont (*tényállás 9/a. pontja*)] állapította meg. Ezért 1 év 6 hónap, végrehajtásában 3 év próbaidőre felfüggesztett börtönre és 200 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 3.000,- forintban állapította meg. Az így kiszabott 600.000,- forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén 200 nap szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni. A XVII. rendű vádlottat 3.399,- forint bűnügyi költség megfizetésére kötelezte.

[20] vádlott18 neve XVIII. rendű vádlott bűnösségét 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetében [1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (3) bekezdés a) pont (*tényállás 9/a. pontja*)] állapította meg. Ezért a XVIII. rendű vádlottat halmazati büntetésül 1 év, végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett börtönre ítélte és 352.684,- forint bűnügyi költség megfizetésére kötelezte.

[21] vádlott19 neve XIX. rendű vádlott bűnösségét költségvetési csalás büntetében [1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (2) bekezdés a) pont (*tényállás 10/a. pontja*)] állapította meg. Ezért 1 év, végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett börtönre és 100 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 2.500,- forintban állapította meg. Az így kiszabott 250.000,- forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén 100 nap szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni. A XIX. rendű vádlottat 359.144,- forint bűnügyi költség megfizetésére kötelezte.

[22] *vádlott24 neve XXIV. rendű vádlott* bűnösségét 6 rendbeli felbújtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntetében [1978. évi IV. törvény 275. § (1) bekezdés b) pont (*tényállás 14. pontja*)] állapította meg. Ezért halmazati büntetésül 150 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 2.500,- forintban állapította meg. Az így kiszabott 375.000,- forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén 150 nap szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni. A XXIV. rendű vádlottat 28.473,- forint büntügyi költség megfizetésére kötelezte.

[23] *vádlott38 neve XXXVIII. rendű vádlott* bűnösségét költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (2) bekezdés a) pont] és hivatali vesztegetés büntetében [Btk. 293. § (1) bekezdés, (2) bekezdés (*tényállás 23. pontja*)] állapította meg. Ezért halmazati büntetésül 2 év, végrehajtásában 3 év próbaidőre felfüggesztett börtönre és 100 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. Megállapította, hogy a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén a vádlott a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 1.000,- forintban állapította meg. Az így kiszabott 100.000,- forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén 100 nap szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni. A XXXVIII. rendű vádlottat 30.593,- forint büntügyi költség megfizetésére kötelezte.

[24] *vádlott39 neve XXXIX. rendű vádlott* bűnösségét költségvetési csalás büntetében [1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (3) bekezdés a) pont (*tényállás 23. pontja*)] állapította meg. Ezért 1 év 2 hónap, végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett börtönre és 100 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 2.500,- forintban állapította meg. Az így kiszabott 250.000,- forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén 100 nap szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni. A XXXIX. rendű vádlottat 14.593,- forint büntügyi költség megfizetésére kötelezte.

[25] *vádlott51 neve LI. rendű vádlott* bűnösségét 3 rendbeli közokirat-hamisítás büntetében [1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés c) pont (*tényállás 3/c. pontja*)] állapította meg. Ezért a vádlottat megrovásban részesítette és 191.979,- forint büntügyi költség megfizetésére kötelezte.

[26] *vádlott68 neve LXVIII. rendű vádlott* bűnösségét 2 rendbeli közokirat-hamisítás büntetében [melyből 1 rendbeli 1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés b) pont, 1 rendbeli 1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés c) pont (*tényállás 33/a-b. pontja*)] állapította meg. Ezért a vádlottat megrovásban részesítette és 8.797,- forint büntügyi költség megfizetésére kötelezte.

[27] *vádlott71 neve LXXI. rendű vádlott* bűnösségét közokirat-hamisítás büntetében [1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés c) pont (*tényállás 34/c. pontja*)] állapította meg. Ezért a vádlottat megrovásban részesítette és 180.358,- forint büntügyi költség megfizetésére kötelezte.

[28] *vádlott77 neve LXXVII. rendű vádlott* bűnösségét közokirat-hamisítás büntetében [1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés b) pont (*tényállás 37. pont*)] állapította meg. Ezért megrovásban részesítette és 107.734,- forint büntügyi költség megfizetésére kötelezte.

[29] *vádlott81 neve LXXXI. rendű vádlott* bűnösségét 3 rendbeli közokirat-hamisítás büntetében [melyből 1 rendbeli Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont, 2 rendbeli Btk. 342. § (1) bekezdés b) pont] és csalás vétségének kísérletében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont] állapította meg (*tényállás 39. pontja*). Ezért a LXXXI. rendű vádlottat megrovásban részesítette és 137.725,- forint büntügyi költség megfizetésére kötelezte.

[30] *vádlott82 neve LXXXII. rendű vádlott* bűnösségét 2 rendbeli – melyből 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett – közokirat-hamisítás büntetében [melyből 1 rendbeli 1978.

évi IV. törvény 275. § (1) bekezdés b) pont, 1 rendbeli 1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdés b) pont] és család vétségében [1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés 1. fordulat, (2) bekezdés 1. fordulat] állapította meg (*tényállás 40. pontja*). Ezért a LXXXII. rendű vádlottat megrovásban részesítette és 236.091,- forint büntügyi költség megfizetésére kötelezte.

[31] Az első fokú ítélettel szemben a következő fellebbezések bejelentésére került sor:

[32] *Ellenérdekű fellebbezések:*

[33] *Az ügyészség:*

[34] *vádlott1 neve I. rendű vádlott* terhére súlyosítás, a kiszabott szabadságvesztés és közügyektől eltiltás tartamának lényeges súlyosítása,

[35] *vádlott2 neve II. rendű vádlott* terhére súlyosítás, a kiszabott szabadságvesztés és közügyektől eltiltás tartamának lényeges súlyosítása,

[36] *vádlott7 neve VII. rendű vádlott* terhére, a kiszabott szabadságvesztés tartamának lényeges súlyosítása és a végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés próbaidejének hosszabb tartamban történő megállapítása,

[37] *vádlott8 neve VIII. rendű vádlott* terhére, a kiszabott szabadságvesztés tartamának lényeges súlyosítása és a végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés próbaidejének hosszabb tartamban történő megállapítása,

[38] *vádlott9 neve IX. rendű vádlott* terhére, a kiszabott szabadságvesztés tartamának lényeges súlyosítása és a végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés próbaidejének hosszabb tartamban történő megállapítása,

[39] *vádlott12 neve XII. rendű vádlott* terhére súlyosításért, a végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés próbaidejének hosszabb tartamban történő megállapítása,

[40] *vádlott13 neve XIII. rendű vádlott* terhére, a kiszabott szabadságvesztés tartamának lényeges súlyosítása, a végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés próbaidejének hosszabb tartamban történő megállapítása, és az előzetes mentesítés mellőzése,

[41] *vádlott24 neve XXIV. rendű vádlott* terhére, pénzbüntetés helyett végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetés kiszabása,

[42] *vádlott38 neve XXXVIII. rendű vádlott* terhére, a kiszabott büntetés végrehajtása felfüggesztésének mellőzése, közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabása,

[43] *vádlott39 neve XXXIX. rendű vádlott* terhére, a kiszabott szabadságvesztés tartamának lényeges súlyosítása és a végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés próbaidejének hosszabb tartamban történő megállapítása,

[44] *vádlott81 neve LXXXI. rendű vádlott* terhére, intézkedés (megrovás) alkalmazása helyett pénzbüntetés kiszabása végett fellebbezett.

[45] *A védelmi fellebbezések:*

[46] *vádlott1 neve I. rendű vádlott és védője* elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés,

[47] *vádlott2 neve II. rendű vádlott és védője* elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés,

[48] *vádlott7 neve VII. rendű vádlott* elsősorban felmentés, másodsorban enyhébb büntetés kiszabása és előzetes mentesítés,

[49] *vádlott7 neve VII. védője* elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés,

- [50] vádlott8 neve VIII. rendű vádlott védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés,
- [51] vádlott9 neve IX. rendű vádlott elsődlegesen felmentés, másodlagosan a büntetés enyhítése és előzetes mentesítés,
- [52] vádlott9 neve IX. rendű vádlott védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés,
- [53] vádlott12 neve XII. rendű vádlott felmentés,
- [54] vádlott12 neve XII. rendű vádlott védője elsősorban felmentés, másodsorban enyhítés,
- [55] vádlott13 neve XIII. rendű vádlott és védője felmentés,
- [56] vádlott24 neve XXIV. rendű vádlott a bűnösség megállapítása miatt, felmentés,
- [57] vádlott38 neve XXXVIII. rendű vádlott felmentés,
- [58] vádlott38 neve XXXVIII. rendű vádlott védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés és előzetes mentesítés,
- [59] vádlott39 neve XXXIX. rendű vádlott felmentés,
- [60] vádlott39 neve XXXIX. rendű vádlott védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés és előzetes mentesítés,
- [61] vádlott81 neve LXXXI. rendű vádlott és védője a bűnügyi költségre kötelezés mellőzése végett fellebbezett.
- [62] Kizárólag az ügyészség jelentett be fellebbezést:
- [63] vádlott51 neve LI. rendű vádlott terhére, intézkedés (megrovás) alkalmazása helyett pénzbüntetés kiszabása,
- [64] vádlott68 neve LXVIII. rendű vádlott terhére, intézkedés (megrovás) alkalmazása helyett pénzbüntetés kiszabása,
- [65] vádlott71 neve LXXI. rendű vádlott terhére, intézkedés (megrovás) alkalmazása helyett pénzbüntetés kiszabása,
- [66] vádlott77 neve LXXVI. rendű vádlott terhére, intézkedés (megrovás) alkalmazása helyett pénzbüntetés kiszabása,
- [67] vádlott82 neve LXXXII. rendű vádlott terhére, intézkedés (megrovás) alkalmazása helyett pénzbüntetés kiszabása végett.
- [68] Kizárólag védelmi fellebbezések bejelentésére került sor a következő vádlottak esetében:
- [69] vádlott6 neve VI. rendű vádlott és védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan a kiszabott büntetés enyhítése,
- [70] vádlott17 neve XVII. rendű vádlott elsődlegesen bűncselekmény hiányában történő felmentés, illetve másodlagosan enyhítés,
- [71] vádlott17 neve XVII. rendű vádlott védője felmentés,
- [72] vádlott18 neve XVIII. rendű vádlott elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés, harmadlagosan hatályon kívül helyezés,
- [73] vádlott18 neve XVIII. rendű vádlott védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés,
- [74] vádlott19 neve XIX. rendű vádlott védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés érdekében.

[75] A Szegedi Fellebbviteli Főügyészség Bf.375/2018/7. számú átiratában és a fellebbezési nyilvános ülésen előadott perbeszédében a vádlottak terhére bejelentett fellebbezést fenntartotta. Azon vádlottak esetében, akiknél az elbíráláskori Btk. alkalmazását indítványozta és az elsőfokú bíróság velük szemben szabadságvesztést szabott ki, indítványozta a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának meghatározását. Álláspontja szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor vádlott1 neve I. rendű vádlott legelső gyanúsítottai vallomását kirekesztette a bizonyítékok köréből. Ezt arra alapította, hogy a vádlott védője az elsőfokú tárgyaláson felmutatta azt a faxot, mely szerint 2011. július 19. napján 9 óra 11 perckor értesült a gyanúsított kihallgatás időpontjáról. Ezért az I. rendű vádlott 2011. július 19. napján 9 óra 30 perctől megtett vallomása bizonyítékként értékelhető.

[76] Az első fokú ítélet tényállását annyiban indítványozta helyesbíteni, hogy annak 141. oldal utolsó bekezdése tévesen 25 főben jelöli meg az ott felsorolt személyek számát, 24 helyett.

[77] Egyebekben az elsőfokú bíróság eljárását perrendszerűnek, a bizonyítékok értékelését iratszerűnek, teljes körűnek, a közvetett bizonyításból levont következtetést logikailag zártnak és helyesnek tartotta.

[78] Egyetértett a vádlottak bűnösségére levont következtetéssel is, de a bűncselekmények minősítését több vádlott esetében tévesnek ítélte.

[79] Ezt elsősorban annak tulajdonította, hogy az elsőfokú bíróság a költségvetést károsító bűncselekményeket elkövető vádlottak cselekményét nem minősítette üzletszerűen elkövetettnek. Emellett az elsőfokú bíróság nem végezte el kellő részletességgel az elkövetéskori és az elbíráláskori Btk. rendelkezéseinek egybevetését.

[80] Ezért részletesen ismertette az elsőfokú ítéletben elbírált bűncselekmények elkövetéskori, vagyis a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (továbbiakban: korábbi vagy régi Btk.), illetve az elbíráláskori Btk. (2012. évi C. törvény) szerinti törvényi tényállásait, továbbá a régi Btk. és a Btk. pénzbüntetésre, feltételes szabadságra, a bűncselekmények értékhatáraitra vonatkozó rendelkezéseket.

[81] Kifejtette, hogy eltérő büntetési tétel esetén a vádlottra kedvezőbb elbírálást jelentő Btk. rendelkezéseit kell alkalmazni. Amennyiben a büntetési tételek felső határa azonos, a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezések miatt az elbíráláskori Btk. alkalmazása a kedvezőbb. Ebben az esetben a feltételes szabadságra vonatkozó enyhébb rendelkezés kompenzálja azt is, ha a büntetési tétel alsó határa a Btk.-ban súlyosabb. Ha az adott vádlott esetében pénzbüntetés kiszabása indokolt, úgy az egy napi tétel alacsonyabb összegére tekintettel az elbíráláskori Btk.-t kell alkalmazni.

[82] A tényállás 6. pontja esetében vádlott12 neve XII. és vádlott13 neve XIII. rendű vádlottak esetében a bűncselekmények rendbeliségére vonatkozó indítványát arra alapította, hogy ugyanazon büntetőjogi tényállás különböző elkövetői alakzatban (tettesi-részesi) történő elkövetése egységnek minősül, mégpedig a legsúlyosabb elkövetői alakzat szerint.

[83] Mindezekre figyelemmel a fellebbezéssel érintett vádlottak bűncselekményeit a következők szerint indítványozta minősíteni:

[84] *vádlott1 neve I. rendű vádlott: 44 rendbeli bűncselekményként elkövetett költségvetési csalás büntette, amelyből*

[85] *1 rendbeli költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (5) bekezdés b) pont 2. fordulat (tényállás 11/a. pontja XX. rendű vádlotthoz kapcsolódóan),*

[86] *32 rendbeli költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (4) bekezdés b) pont 2. fordulat (tényállás 2. pontja vádlott2 neve II. rendű*

vádlotthoz, 3/a: vádlott3 neve III. és vádlott4 neve IV. rendű, 5/a: vádlott7 neve VII. és vádlott8 neve VIII. rendű, 6.: vádlott12 neve XII. és vádlott13 neve XIII. rendű, 9/a: vádlott2 neve II. és vádlott17 neve XVII. rendű, 12.: vádlott21 neve XXI. rendű, 13.: vádlott22 neve XXII. rendű, 15/a: vádlott25 neve XXV. rendű vádlotthoz 2 rendbeli és vádlott26 neve XXVI. rendű vádlotthoz 3 rendbeli cselekmény, 16/a: vádlott27 neve XXVII. rendű, 17.: vádlott29 neve XXIX. rendű. 18.: vádlott30 neve XXX. rendű, 20.: vádlott34 neve XXXIV. rendű, 21.: vádlott35 neve XXXV. rendű, 24.: vádlott40 neve XL. rendű, 25/a-b.: vádlott41 neve XLI. rendű, 27.: vádlott44 neve XLIV. és vádlott45 neve XLV. rendű, 29/a.: vádlott47 neve

[87] XLVII. rendű, 30.: vádlott50 neve L. rendű, 31/a.: vádlott61 neve LXI. rendű, 32/a.: vádlott65 neve LXV. rendű, 35.: vádlott72 neve LXXII. rendű, 36/a.: vádlott73 neve LXXIII. rendű vádlottakhoz kapcsolódóan),

[88] 8 rendbeli költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (3) bekezdés b) pont 2. fordulat *[tényállás 8. pontja: vádlott16 neve XVI. rendű, 10/a.: vádlott19 neve XIX. rendű, 10/a-b.: vádlott85 neve LXXXV. rendű, 23.: vádlott38 neve XXXVIII. rendű és vádlott39 neve XXXIX. rendű, 26/a.: vádlott42 neve XLII. rendű, 33/a.: vádlott57 neve LVII. rendű (nyilvánvalóan elírás, mert a 33/a. tényállási pont vádlott67 neve LXVII. rendű vádlottra vonatkozik), 42.: vádlott86 neve LXXXVI. rendű vádlottakhoz kapcsolódóan],*

[89] 3 rendbeli költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (2) bekezdés b) pont 2. fordulat (itt az ügyész nem jelölte meg a tényállási pontokat).

[90] A korrupciós és közbizalom elleni bűncselekmények minősítését az ügyészség törvényesnek tartotta.

[91] vádlott2 neve II. rendű vádlott: 12 rendbeli költségvetési csalás büntette, amelyből

[92] 2 rendbeli költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (4) bekezdés b) pont 2. fordulat, *(tényállás 2. és 9/a. pontja)],*

[93] 5 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (4) bekezdés b) pont 2. fordulat *(tényállás 3/a. pontja vádlott3 neve III. rendű, 5/a. pontja X. rendű, 6. pont vádlott12 neve XII. és vádlott13 neve XIII. rendű, 9/a. vádlott17 neve XVII. rendű vádlotthoz kapcsolódóan),*

[94] 2 rendbeli költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (3) bekezdés b) pont 2. fordulat *(tényállás 7. és 10/a. pontja)],*

[95] 3 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (3) bekezdés b) pont 2. fordulat *(tényállás 7. pontja, vádlott14 neve XIV. és vádlott15 neve XV. rendű, 8.: vádlott16 neve XVI. rendű vádlotthoz kapcsolódóan).*

[96] A közbizalom elleni bűncselekmények minősítését törvényesnek tartotta.

[97] vádlott6 neve VI. rendű vádlott: közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont *(tényállás 4/b. pontja)],*

[98] vádlott7 neve VII. rendű vádlott: költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (4) bekezdés b) pont 2. fordulat] és 5 rendbeli felbújtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntette [Btk. 343. § (1) bekezdés c) pont *(tényállás 5/a. pontja)],*

[99] vádlott8 neve VIII. rendű vádlott: költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (4) bekezdés 2. fordulat *(tényállás 5/a. pontja)],*

[100] *vádlott9 neve IX. rendű vádlott:* bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (4) bekezdés b) pont 2. fordulat] és 5 rendbeli – melyből 4 rendbeli felbújtóként elkövetett – közokirat-hamisítás büntette [melyből 4 rendbeli a Btk. 343. § (1) bekezdés c) pont, 1 rendbeli a Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont (*tényállás 5/a. és 5/b. pontja*)].

[101] *vádlott12 neve XII. rendű vádlott:* 2 rendbeli költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (4) bekezdés b) pont 2. fordulat (*tényállás 6. pontja*)].

[102] *vádlott13 neve XIII. rendű vádlott:* 1 rendbeli költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (4) bekezdés b) pont 2. fordulat (*tényállás 6. pontja*)].

[103] *vádlott17 neve XVII. rendű vádlott:* költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (4) bekezdés b) pont 2. fordulat (*tényállás 9/a. pontja*)].

[104] *vádlott18 neve XVIII. rendű vádlott:* 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (4) bekezdés b) pont 2. fordulat (*tényállás 9/a. pontja*)].

[105] *vádlott19 neve XIX. rendű vádlott:* költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (3) bekezdés b) pont 2. fordulat (*tényállás 10/a. pontja*)].

[106] *vádlott24 neve XXIV. rendű vádlott:* 6 rendbeli felbújtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntette [Btk. 343. § (1) bekezdés c) pont (*tényállás 14. pontja*)].

[107] *vádlott38 neve XXXVIII. rendű vádlott:* költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (3) bekezdés b) pont 2. fordulat]. A korrupciós bűncselekmény minősítését törvényesnek tartotta (*tényállás 23. pontja*).

[108] *vádlott39 neve XXXIX. rendű vádlott:* költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (4) bekezdés b) pont 2. fordulat (*tényállás 23. pontja*)].

[109] *vádlott51 neve LI. rendű vádlott:* 3 rendbeli közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont (*tényállás 3/c. pontja*)].

[110] *vádlott68 neve LXVIII. rendű vádlott:* 2 rendbeli közokirat-hamisítás büntette [melyből 1 rendbeli Btk. 342. § (1) bekezdés b) pont, 1 rendbeli Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont (*tényállás 33/a. és b. pontja*)].

[111] *vádlott71 neve LXXI. rendű vádlott:* közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontja (*tényállás 34/b. pontja*)].

[112] *vádlott77 neve LXXVII. rendű vádlott:* közokirat-hamisítás büntette [Btk. 342. § (1) bekezdés b) pont (*tényállás 37. pont*)].

[113] *vádlott81 neve LXXXI. rendű vádlott* esetében a bűncselekmények minősítését törvényesnek tartotta (*tényállás 39. pontja*).

[114] *vádlott82 neve LXXXII. rendű vádlott:* 2 rendbeli – melyből 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett – közokirat-hamisítás büntette [melyből 1 rendbeli Btk. 343. § (1) bekezdés c) pont, 1 rendbeli Btk. 342. § (1) bekezdés b) pont] és csalás vétsége [Btk. 373. § (1) bekezdés 1. fordulat, (2) bekezdés a) pont (*tényállás 40. pontja*)].

[115] Az ügyész a fellebbezési nyilvános ülésen a védelmi fellebbezésekre átfogó észrevételt tett. Továbbra is fenntartotta, hogy vádlott1 neve I. rendű vádlott legelső gyanúsítottai vallomása bizonyítékként felhasználható.

[116] Álláspontja szerint a tényállás megalapozottságát vitató védelmi fellebbezések a bizonyítékok értékelését támadják.

[117] A bizonyítási indítványok elutasítását kifogásoló fellebbezések valójában a tényállás részbeni felderítetlenségét állítják. A Be. 592. § (1) bekezdése szerinti részbeni felderítetlenséget az eredményezhet, ha volt olyan bizonyíték, amit az elsőfokú bíróság nem értékelt. A bírói gyakorlat szerint azonban az elutasított bizonyítási indítványokat is értékelte az elsőfokú bíróság, ezért azok elutasítása nem eredményezi a tényállás részbeni felderítetlenségét.

[118] Részben felderítetlen a tényállás, ha azt olyan bizonyítékra alapítja az elsőfokú bíróság, amit nem lehetett volna bizonyítékként értékelni. A védelmi fellebbezések szerint szakértől neve igazságügyi orvosszakértőnek az ügyben nem volt kompetenciája, mert nem rendelkezett ortopéd szakvizsgával. Az ügyészség álláspontja szerint az elsőfokú bíróság részletesen kifejtette, hogy az ügyben a védelmi indítványok ellenére miért nem rendelt ki az ügyben másik igazságügyi orvosszakértőt. Megjegyezte, hogy az eljárás tárgya nem az volt, hogy vádlottl neve I. rendű vádlott az ortopéd betegségekre vonatkozó szabályokat betartotta-e, hanem az, hogy fennálltak-e azok a betegségek, amelyek az általa kiállított szakvéleményben megállapításra kerültek.

[119] A másik megalapozatlansági ok, amelyre a védelmi fellebbezések hivatkoztak, a tényállás iratellenessége. vádlottl neve I. rendű vádlott azt vallotta, hogy pénzt nem fogadott el a szakvélemény kiállításáért. Több vádlott nem ismerte el a bűncselekmény elkövetését, illetve arra hivatkozott, hogy munkavállalói valóban rendelkeztek azzal a betegséggel, amelyet a szakvéleményben feltűntettek. Az ügyészség érvelése szerint azonban e vádlotti tagadó vallomással szemben álltak azok a vallomások, amelyek mindezeket cáfolták. Így a védelmi fellebbezések ebben az esetben is a bizonyítékok mérlegelését támadták.

[120] A védelmi fellebbezések szerint az elsőfokú bíróság az általa megállapított tényből további tényre helytelenül következtetett. A védők arra hivatkoztak, hogy vádlottl neve I. rendű vádlott által kiállított első fokú orvosi szakvélemény közokirat, ezért védencük annak tartalmát nem vonta kétségbe. Jóhiszeműen jártak el, amikor ezeket a szakvéleményeket a támogatás igényléséhez felhasználták, és egyébként is: a dolgozóiknak volt valamilyen mozgásszervi problémája. A védői érvelés szerint védenceiknek, mint munkáltatónak, nem kellett ismernie az adott jogszabály tartalmát, vagyis azt, hogy ki minősül súlyos mozgáskorlátozottnak.

[121] Az ügyészség rámutatott, hogy a bizonyítási eljárás során megállapítást nyert, hogy sokszor a munkáltató szállította a munkavállalókat vádlottl neve I. rendű vádlotthoz, de előfordult, hogy a munkavállalónak el sem kellett mennie a rendelésre, elegendő volt, ha a szükséges orvosi okiratokat a kiállításához átadta, illetve sokszor olyan személy is megkapta a súlyos mozgáskorlátozottságot igazoló szakvéleményt, aki aktívan sportolt, vagy akit fizikai munkakörben foglalkoztattak.

[122] Az ügyészség utalt arra is, hogy közismertté vált, miszerint vádlottl neve I. rendű vádlott viszonylag könnyen kiállította az első fokú orvosi szakvéleményt. Az eljárás során adat merült fel arra is, hogy volt olyan dolgozó, aki megmondta, nem beteg és nem hiszi, hogy részére az orvosi szakvélemény kiállítható. Előfordult olyan eset is, amikor a munkavállaló az eljárás során tudta meg, hogy rendelkezik úgynevezett hétpontos papírral.

[123] Ily módon a téves ténybeli következtetésre, mint részbeni megalapozatlansági okra alapított védelmi fellebbezéseket is alaptalanoknak tartotta az ügyészség.

[124] Az ügyészség álláspontja szerint, azon vádlottak esetében, akik csak részecselekményt valósítottak meg, azaz a bérpapírokat írták alá vagy azokat hitelesítették, a büntetőjogi felelősség szintén megállapítható, mert tudták, hogy ezen okiratok, illetve hamis tartalmú szakvélemény alapján költségvetési támogatás folyósítható.

[125] Azt pedig, hogy vádlott1 neve I. rendű és vádlott2 neve II. rendű vádlott ismerték egymást, az elsőfokú bíróság szintén a bizonyítékok mérlegelésével állapította meg a vádlotti tagadó vallomásokkal szemben.

[126] Mindezek alapján az ügyészség az első fokú ítélet tényállását megalapozottnak tartotta, amelyhez a másodfokú bíróság kötve van.

[127] A bűncselekmények minősítése körében a védelmi fellebbezések indokait megismerve, arra mutatott rá, hogy téves az a védői érvelés, miszerint a költségvetési csalás célzatos bűncselekmény, ezért az csak egyenes szándékkal követhető el. Ezzel szemben a csalás a célzatos bűncselekmény, a költségvetési csalás esetében azonban nincs jogtalan haszonszerzési célzat, így ez a bűncselekmény megvalósul akkor is, ha az elkövetőnek semmi haszna nem származik belőle.

[128] A bűnösségi körülményeket illetően – egyetértve a védelmi fellebbezésekkel – nyomatékos enyhítő körülményként kérte értékelni az időmúlást, illetve annak figyelembevételét, hogy az első fokú ítélet meghozatala óta is több mint két év telt el.

[129] Nem osztotta azonban azt a védői álláspontot, hogy a bűncselekmények elkövetését a sértetti közrehatás is megkönnyítette. E körben arra hivatkozott, hogy az ellenőrzések okiratok alapján történtek, azok pedig a munkavállalók súlyos mozgáskorlátozottságát mutatták. Emellett a munkavállalók maguk is felhasználták a hamis tartalmú közokiratokat, például mozgáskorlátozottaknak járó parkolóbérlet kiváltására, vagy akadálymentesítési támogatásra.

[130] Az ügyészség az észrevételében rámutatott arra is, hogy az első fokú ítéletben elbírált bűncselekményekkel a vádlottak összesen több, mint 470.000.000,- forint vagyoni hátrányt okoztak a költségvetésnek. Erre is figyelemmel fenntartotta a vádlottak terhére bejelentett fellebbezést.

[131] A védők fellebbezéseiket írásban részletesen indokolták.

[132] *vádlott1 neve I. rendű vádlott és védője* a közösen benyújtott fellebbezésük írásbeli indokolásában (másodfokú iratok 63. szs.) elsődlegesen már az elsőfokú bíróság ítéletének – megalapozatlanság okából történő – hatályon kívül helyezését, másodlagosan bizonyítottság hiánya okából a vádlott felmentését, harmadlagosan a büntetés enyhítését indítványozták. Fellebbezésük az elsőfokú ítélet indokolását is támadta.

[133] Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság ítéletének tényállása hiányos, részben felderítetlen, továbbá az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett, emiatt az ítélet oly mértékben megalapozatlan, amely a másodfokú eljárásban nem küszöbölhető ki. A Fellebbviteli Főügyészség által a közvetett bizonyítással kapcsolatban kifejtettekkel ellentétben úgy vélték, hogy az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítási eljárásban beszerzett közvetett és közvetlen bizonyítékokból nyert tények nem alkotnak olyan zárt logikai láncolatot, amelyből kétségekívül és kizárólagosan az I. rendű vádlott bűnösségét támasztaná alá.

[134] Kiemelték, hogy a tényállás 1. pontjában megjelölt cselekmény kapcsán különösen fennáll a Be. 607. § (3) bekezdés szerinti hatályon kívül helyezési ok, mivel 157 esetben hiányzik az a közokirat, amelyre nézve a tényállás szerint az I. rendű vádlott elkövette a bűncselekményt. Ezért 157 rendbeli közokirat-hamisítás büntette tekintetében teljes egészében felderítetlen a tényállás, mivel az elsőfokú bíróság 157 esetben a kiállított ambuláns lap alapján állapította meg az elsőfokú orvosi szakvélemény tekintetében a közokirat-hamisítás büntettét oly módon, hogy a bűncselekmény tárgyát képező szakvélemények nem voltak fellelhetők. Álláspontjuk szerint ezen esetekben a közokirat-hamisítás büntette nem állapítható meg, mivel az okiratok (kezelőlap, elsőfokú orvosi szakvélemény) elkülönült okiratok, a büntetőjogi védelem pedig a szakvéleményhez köthető.

[135] Az első fokú ítéletet megalapozatlannak tartották azért is, mert az eljárás során kompetenciával nem rendelkező szakértő bevonására került sor. Ebben az esetben olyan eljárási szabályt sértett az elsőfokú bíróság, amely lényeges kihatással volt a bűnösség megállapítására. [Be. 609. § (1) bekezdés]. A nyomozati szakban eljáró, vádlott1 neve I. rendű vádlott vádbeli elsőfokú orvosi szakvéleményeit felülbíráló szakértő1 neve igazságügyi orvosszakértő ehhez azért nem rendelkezik kompetenciával, mert nincs ortopéd szakvizsgálója. Megítélésük szerint a kirendelt szakértő ugyan igazságügyi orvostan és igazságügyi egészségbiztosítási szakterületen dolgozik, azonban ortopéd szakismeretekkel nem rendelkezik, így ezen kompetencia hiányában nem alkalmas az I. rendű vádlott által kiadott elsőfokú orvosi szakvélemények felülbírálatára. Az egészségbiztosítási orvostan, igazságügyi orvostan és ortopéd szakorvosi tevékenység elkülönültségét mutatják az egészségügyi szolgáltatók és működési engedélyük nyilvántartásáról, valamint az egészségügyi szakmai jegyzékről szóló 2/2004. (XI.17.) EüM. rendelet 2. számú mellékletében szereplő szakmai kódok is.

[136] Kifogásolták, hogy a szakértő a szakvéleményét úgy alakította ki, hogy a betegeket nem vizsgálta meg személyesen, kizárólag az egyéb érdekelt1 (egyéb érdekelt1 teljes neve) adatbázisát használta fel. Azonban voltak olyan esetek, ahol az adatbázis hiányos volt, mint például tanú1 neve esetében (14. tényállás). Mindez a szakvélemény megalapozatlanságát eredményezte. Ennek megfelelően megítélésük szerint a kirendelt szakértőnek be kellett volna jelentenie kompetenciája hiányát (2005. évi XLVII. törvény 13. § (4) bekezdése), illetve azt, hogy ortopéd szakismerettel rendelkező szakértő bevonása szükséges az ügyben.

[137] Az ítélet megalapozatlanságát eredményezte az is, hogy az elsőfokú bíróság kritika nélkül elfogadta a kirendelt szakértő véleményét. Egyes tényállási pontokban azonban a szakértői véleménnyel ellentétes tények merültek fel, illetve az egyes érintett személyek kórelőzményét az elsőfokú bíróság nem derítette fel. Álláspontjuk szerint nem fogadható el a szakértő azon állítása, miszerint kizárólag egy vizsgálat alapján nem lehet megállapítani a súlyos mozgáskorlátozottságot. Állításuk szerint nincs arra nézve vizsgálati protokoll, hogy milyen módon lehet erre a megállapításra jutni. Mindezek körében utaltak a tényállás 6., 9/a, 10/a., 12., 23., 24., 26/a., 27., 30., 31/a., 35., 38., 42. pontjaira.

[138] Arra is hivatkoztak, hogy a Be. 609. § (2) bekezdés d) pontja szerinti hatályon kívül helyezési ok is fennáll, mivel az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének sem tett eleget vádlott1 neve I. rendű és vádlott2 neve II. rendű vádlott közötti viszony, illetve a bűncselekményben való részesi magatartás kapcsán. Ezzel kapcsolatban a védő kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság konkrét bizonyíték nélkül állapította meg az I. rendű és a II. rendű vádlottak személyes ismeretségét, és azt, hogy az I. rendű és a II. rendű vádlottak megállapodtak vagy legalábbis megegyeztek abban, hogy a II. rendű vádlott által felkutatott gazdálkodó szervezetek munkavállalói részére az I. rendű vádlott valótlán tartalmú elsőfokú orvosi szakvélemény kiállításával segítséget nyújtson ahhoz, hogy annak felhasználásával ezen gazdasági társaságok bértámogatáshoz jussanak jogosulatlanul. E körben ugyanis e két vádlott vallomásán kívül egyéb bizonyíték nem merült fel, és ilyenre az elsőfokú bíróság sem hivatkozott.

[139] Álláspontjuk szerint az elsőfokú ítéleti tényállás abban is hiányos, ezáltal megalapozatlan, hogy a II. rendű vádlott által realizált bevételből az I. rendű vádlott milyen módon, körülmények között részesült. Az I. rendű vádlott védője hivatkozott arra, hogy az I. rendű vádlott következetesen tagadta, hogy bármelyik vádlott társával megegyezett volna abban, hogy az általa kiadott valótlán tartalmú mozgáskorlátozott szakvéleménnyel költségvetési csalást kövessen el bárki. Kizárólag a közlekedést elősegítő felhasználási módjáról volt tudomása. Arra pedig nem merült fel bizonyíték, hogy a II. rendű vádlottól

bármilyen módon kapott volna bizonyos összeget az I. rendű vádlott a havi rendszerességgel történő szakvélemények kiadása kapcsán.

[140] A 7., 11/a., 20. tényállás kapcsán megjegyezte a védő, hogy az elsőfokú ítélet nem tartalmazza a tényállás indokolását, így a bíróság nem tett eleget bizonyítékértékelő tevékenységének.

[141] A védő a tényállás 15. pontja esetében azt kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem adta indokát annak, hogy miért nem fogadta el a tanúvallomásoknak a vádlotti védekezést alátámasztó részét.

[142] A 36/a. tényállás kapcsán a védő azt indítványozta, hogy vádlott⁷⁴ neve LXXIV. rendű vádlott nyomozás során tett vallomását a bíróság rekessze ki a bizonyítékok köréből, mivel - a tanú saját állítása szerint -, ittas állapotban került sor a kihallgatására, ami az eljárás lefolytatásakor hatályban volt 1998. évi XIX. tv. (azaz a régi Be.) 81. § (1) bekezdés c) pont alapján kihallgatásának akadályát képezte.

[143] A fellebbviteli főügyészség indítványával szemben az I. rendű vádlott védőjének álláspontja az volt, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan zárta ki a bizonyítékok köréből az I. rendű vádlott 2011. július 19. napján 9. óra 30 perckor rögzített vallomását, mivel megállapításra került, hogy a védőt a gyanúsítotti kihallgatás megkezdése előtt nem sokkal, 19 perccel korábban értesítette a nyomozó hatóság telefax útján, annak ellenére, hogy a kirendelő a határozat 5 nappal korábbi volt.

[144] Az I. rendű vádlott védője részletesen kitért arra is, hogy az I. rendű vádlottra vonatkozóan megállapított konkrét tényállások esetében mely okból tartja megalapozatlannak az elsőfokú bíróság megállapításait. Az általa kifejtettek szerint sem a közbizalom elleni, sem a költségvetést károsító bűncselekmények esetében nem merült fel olyan bizonyíték, ami kétségkívül alátámasztaná védenca bűnösségét.

[145] Harmadlagosan, az enyhítésért fenntartott fellebbezésében foglaltakra nézve előadta, hogy az I. rendű vádlott büntetlen, idős életkorú, bűnsegédi magatartást fejtett ki, az általa kiállított közokiratok alapján eszközölt támogatásokból nem részesült. Az I. rendű vádlott költségvetést károsító cselekményben való részessége távoli, járulékos jellegű, és 9 éve áll büntetőeljárás hatálya alatt. Továbbá utalt arra, hogy az I. rendű vádlott együttműködött a hatóságokkal. Okiratokat, szerződéseket csatolt annak igazolására, hogy azóta is lát el ortopéd szakorvosi feladatokat, azaz a büntetőeljárás ellenére az orvosi társadalom bizalmát élvezzi és aktív gyógyító tevékenységet végez. Maga is több megbetegedésben szenved, amelyre nézve vizsgálati összefoglalót is csatolt a fellebbezéséhez. Mindezekre figyelemmel az I. rendű vádlottal szemben a Btk. 82. § (2) bekezdés c) pontja szerinti enyhítő szakasz alkalmazásával – végrehajtásában felfüggesztett – rövidebb tartamú szabadságvesztés kiszabására tett indítványt. A védői indítvány szerint a pénzbüntetés napi tételszámában kell kifejezésre juttatni a bűncselekmények többszörös halmazát. A foglalkozástól eltiltással kapcsolatban arra mutatott rá a védő, hogy nem nyert igazolást, miszerint az I. rendű vádlott alkalmatlan vagy méltatlan lenne az orvosi tevékenység gyakorlására, őt a tevékenységének végzése alól nem függesztették fel.

[146] Az I. rendű vádlott védője emellett indítványozta az ügyészség súlyosításra irányuló fellebbezésének az elutasítását is.

[147] vádlott¹ neve I. rendű vádlott védője fellebbezését a nyilvános ülésen mindenben fenntartotta. Abból az ügyészség fellebbezésére és észrevételeire tekintettel a következőket emelte ki: vádlott¹ neve I. rendű vádlott ortopéd szakorvosként szembesült azzal, hogy súlyos fokú mozgáskorlátozott személyek különböző támogatásokban részesülnek, ha a fennálló betegségüket igazolja. Az I. rendű vádlott a beteget megvizsgálta és az orvosi

szakvéleményt a beteg adott állapotát és annak jövőbeli kilátásait is figyelembe véve állította ki.

[148] Az elsőfokú bíróság 1429 rendbeli közokirat-hamisítás büntetében állapította meg az I. rendű vádlott bűnösségét. 157 esetben azonban az ambuláns kezelőlap tartalmából vont le következtetést, ezen esetekben nem állt a bíróság rendelkezésére az ügynevezett hét pontos papír, ami közokiratnak minősül. Ezért e körben mindenképp az I. rendű vádlott felmentésének van helye.

[149] Fenntartotta, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének tényállása megalapozatlan, mert a tényállás alapját képező szakvéleményt nem kompetenciával rendelkező szakértő készítette. szakértő1 neve igazságügyi orvosszakértőnek igazságügyi orvostanból és egészségbiztosítási tanból van szakképesítése, ortopéd szakképesítése nincs. Az ügyészség észrevételével kapcsolatban arra hivatkozott, hogy az ortopéd szakorvos kizárólag mozgáskorlátozottság alapján vizsgál, az egészségbiztosítási szakértő összegészségügyi vizsgálatot végez, egészségkárosodás, baleseti munkaképesség csökkenés tekintetében. Kifogásolta, hogy szakértő1 neve igazságügyi orvosszakértő iratok alapján adott szakvéleményt, ennek során az egyéb érdekelt1 adatbázisát is figyelembe vette, ami azonban nem tekinthető egzakt nyilvántartásnak. Álláspontja szerint az igazságügyi orvosszakértőnek a kirendelésekor jeleznie kellett volna, hogy nem ortopéd szakorvos, ezért nem járhat el, vagy kérelmeznie kellett volna ortopéd szakorvos bevonását.

[150] A védő álláspontja szerint sem technikai (sms, videó vagy térfigyelő kamera felvétele), sem tanúvallomás nem áll rendelkezésre annak bizonyítására, hogy vádlott1 neve I. rendű és vádlott2 neve II. rendű vádlott ismerték egymást. Az első fokú ítélet szerint vádlott2 neve II. rendű vádlott rábírta vádlott1 neve I. rendű vádlottat a hamis szakvélemények kiállítására. Az elsőfokú bíróság azonban nem jelöl meg egyetlen egy olyan tanút sem, aki az I. rendű vádlottnál járva a II. rendű vádlottra hivatkozott.

[151] Az ügyészség álláspontjával szemben – miszerint az elsőfokú bíróság a közvetett bizonyítékok láncolata alapján következtetett a vádlottak bűnösségére – a védő szerint az elsőfokú bíróság egy olyan, feltételezésen nyugvó megállapítást tett, amelyből kiindulva vezethette le a további megállapításait. A védő szerint a közvetett bizonyítékok logikailag nem alkotnak olyan zárt rendszert, amelyből kizárólag a vádlottak bűnösségére vonható le következtetés.

[152] vádlott1 neve I. rendű vádlott legelső gyanúsítottai vallomásának bizonyítékkénti értékelésével kapcsolatban tett ügyészségi észrevételre vonatkozóan a védő megjegyezte, hogy a faxra megérkezett kirendelő határozat csak az érkezés időpontját bizonyítja, de az arról való tudomásszerzés idejét nem.

[153] Az enyhítésre irányuló fellebbezés körében az eljárás elhúzódására, az időmúlásra, vádlott1 neve I. rendű vádlott büntetlen előéletére, életkorára, szakmai múltjára és arra hivatkozott, hogy az I. rendű vádlott a büntetőeljárás során is folyamatosan dolgozott kórházban, magánrendelésen, illetve ügyeletet is ellátott, vagyis a szakmai megítélése nem változott. Ezért másodlagosan, védencével szemben tényleges szabadságvesztéssel nem járó büntetés kiszabását indítványozta.

[154] *vádlott2 neve II. rendű vádlott és védője* az elsődlegesen felmentésért, másodlagosan a kiszabott büntetés enyhítéséért bejelentett fellebbezésüket írásban külön-külön, de azonos tartalommal indokolták (Bf.52. és 62. sz.). Ebben arra hivatkoztak, hogy az elsőfokú ítélet megalapozatlan, mert az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből további tényekre helytelenül következtetett, illetve több eljárási hibát is vétett. Megítélésük szerint az elsőfokú ítélet tényállása több esetben feltételezéseket tartalmaz, amelyre azonban bűnösséget nem lehet minden kétséget kizáró módon alapítani.

[155] Állításuk szerint nem állapítható meg a II. rendű és vádlott1 neve I. rendű vádlott közötti közvetlen személyes kapcsolat, de még közvetett módon sem álltak egymással kapcsolatban. Minden alapot nélkülöz az az ítéleti megállapítás, miszerint az I. és a II. rendű vádlott között megállapodás jött létre valótlan tartalmú elsőfokú orvosi szakvélemények kiállítására. Lényeges eljárási hibának tekintették azt, hogy az elsőfokú bíróság elutasította a védelem azon indítványát, hogy vádlott1 neve I. rendű vádlottat hallgassa ki a II. rendű vádlottal kapcsolatban, esetlegesen rendelje el a szembesítésüket. Álláspontjuk szerint ezzel a bírósági eljárás közvetlenségének elve, illetve az ártatlanság vélelmének alapelve is sérült.

[156] Vitatták, hogy az I. rendű vádlott által kiállított elsőfokú orvosi szakvélemények és a II. rendű vádlott támogatást igénybe vevő tevékenysége között ok-okozati összefüggés állna fenn. Szerintük semmilyen bizonyíték nem támasztja azt alá, hogy a II. rendű vádlott bírta volna rá az I. rendű vádlottat a valótlan szakvélemények kiállítására.

[157] Kifejtették, hogy a kirendelt igazságügyi orvosszakértőtől nem volt várható elfogulatlan eljárás. Először ugyanis a Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság megbízása, kirendelése alapján, személyes vizsgálat nélkül állapította meg az érintettek mozgáskorlátozottságának hiányát. Később ugyanezen személyek vonatkozásában a nyomozó hatóság neve rendelte ki. Ekkor, a személyes vizsgálat alapján már nem volt várható tőle, hogy korábbi véleményétől eltérjen.

[158] Kifogásolták, és lényeges eljárási szabálysértésnek minősítették azt, hogy az elsőfokú bíróság elutasította a II. rendű vádlott másik igazságügyi orvosszakértő kirendelésére irányuló indítványát. vádlott1 neve I. rendű vádlott és védőjének álláspontjával azonosan, arra hivatkoztak, hogy szakértő1 neve szakvéleménye azért sem fogadható el, mert az igazságügyi orvosszakértő a mozgáskorlátozottság megállapításához nem rendelkezik kellő szakértelemmel, ugyanis nincs ortopéd, vagy reumatológiai szakirányú végzettsége. Álláspontjuk szerint a kirendelt szakértő nem megfelelően alkalmazta a 164/1995. (XII.27.) Korm. rendelet ide vonatkozó rendelkezéseit. Ennek 10. § (1) bekezdés b) pontja lehetővé teszi, hogy az elsőfokú orvosi szakvéleményt vizsgálat nélkül, iratok, így orvosi lelet és zárójelentés alapján állítsanak ki.

[159] Véleményük szerint a szakértői vélemény alapján nem állapítható meg, hogy az I. rendű vádlott által kiállított elsőfokú orvosi szakvélemények valótlan tartalmú közokiratok. Ezt arra alapították, hogy hosszú idő telt el az I. rendű vádlott által kiállított szakvélemények és a kirendelt szakértő szakvéleményének elkészítése között. A szakvélemények azonban mindig a vizsgálatkori időpontra nézve tesznek megállapításokat. A kétfajta szakvélemény elkészítése között eltelt időre figyelemmel már nem lehet tényszerűen következtetni arra, hogy az I. rendű vádlott által végzett vizsgálatok időpontjában milyen volt a betegek állapota.

[160] Továbbá helytelen a törvényszék azon következtetése is, miszerint az I. rendű vádlott az orvosi szakma szabályainak megszegésével állította ki az elsőfokú orvosi szakvéleményeket, tekintettel arra, hogy ilyen tény a szakértők nem állítottak.

[161] Megítélésük szerint szakértő1 neve igazságügyi szakértő azon megállapítása sem fogadható el, hogy a II. rendű vádlott nem volt súlyosan mozgáskorlátozott. E körben hivatkoztak szakértő2 neve 2007. október 11. napján kiállított elsőfokú orvosi szakvéleményére, ami a II. rendű vádlott akkori állapotát súlyosan mozgáskorlátozottnak minősítette. Ezzel kapcsolatban azt is kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság egyáltalán nem foglalkozott a védelemnek a II. rendű vádlottra vonatkozó szakértői vélemény kiegészítésére irányuló indítványával, illetve elutasította szakértő2 neve tanúkénti meghallgatására irányuló bizonyítási indítványt. Ez utóbbi elmulasztását lényeges eljárási hibának értékelték, mivel ezzel a védelem került hátrányos helyzetbe.

[162] Végül lényeges eljárási hiba véleményük szerint az is, hogy az elsőfokú bíróság bizonyított tényeket nem vett figyelembe, valamint indokolási kötelezettségét elmulasztotta.

[163] Hivatkoztak arra, hogy a tényállás 10/a. pontjában írtakkal ellentétben a II. rendű vádlott 2011. április 04. napjától volt az jogi személy1 neve. ügyvezetője, így a havi igényléseket csak ettől az időponttól tudta lekérni, 2008-2010. években erre nem volt jogosultsága. Ezen tényállás kapcsán azt is kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság a II. rendű vádlott vonatkozásában nem tett eleget indokolási kötelezettségének.

[164] Mindezek alapján indítványozták, hogy a másodfokú bíróság vádlott2 neve II. rendű vádlottat valamennyi bűncselekmény vádja alól részben bizonyítottság, részben bűncselekmény hiányában mentse fel.

[165] A büntetés enyhítésére irányuló fellebbezésüket az enyhítő körülményekre, így a jelentős időmúlásra, a II. rendű vádlott hatóságokkal való együttműködésére alapították. A Btk. 82. § (2) bekezdés c) pontja szerinti enyhítő szakasz alkalmazásával olyan tartamú szabadságvesztés kiszabását indítványozták, amelynek végrehajtása a Btk. 85. § (1) és (2) bekezdése alapján akár a törvényi maximumban meghatározott próbaidőre felfüggeszthető. A szabadságvesztés tartamának enyhítése és végrehajtásának felfüggesztése mellett a II. rendű vádlott előzetes mentesítését is kérték.

[166] vádlott2 neve II. rendű vádlott védője a fellebbezési nyilvános ülésen írásban benyújtott fellebbezésének indokolását változtatás nélkül fenntartotta. Elsősorban védence felmentését, másodlagosan a büntetés enyhítését indítványozta azzal, hogy az tényleges szabadságelvonással ne járjon. Az I. rendű vádlott védőjével egyezően arra is hivatkozott, hogy nincs olyan vádlotti vagy tanúvallomás, amely azt bizonyítaná, hogy vádlott1 neve I. rendű és vádlott2 neve II. rendű vádlott ismerték egymást.

[167] *vádlott7 neve VII., vádlott8 neve VIII. és vádlott9 neve IX. rendű vádlottak védője* mindhárom vádlott vonatkozásában elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés végett bejelentett fellebbezését írásban benyújtott indokolásában is fenntartotta - ami védencei fellebbezésével azonosan - vádlott7 neve VII. és vádlott9 neve IX. rendű vádlott vonatkozásában a büntetett előlethez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alóli mentesítésre is irányult (Bf. 80. sz.).

[168] Álláspontja szerint nem került bizonyításra, hogy a gazdasági társaság tényleges irányításában részt nem vevő vádlott8 neve VIII. rendű vádlott honnan tudhatta volna, hogy az orvosi szakvélemények tartalma valótlan, és azt, hogy azok felhasználásával igényelt költségvetési támogatással bűncselekményt követ el. A VIII. rendű vádlott soha nem járt vádlott1 neve I. rendű vádlott rendelőjében. Sem a tudata, sem a szándéka nem fogta át, hogy magatartásával költségvetési csalás büntettét követi el.

[169] vádlott7 neve VII. és vádlott9 neve IX. rendű vádlottak esetében nem került tisztázásra, hogy mikor, hogyan és milyen körülmények között bírták rá az I. rendű vádlottat a valótlan közokiratok kiállítására. A védő vitatta az elsőfokú bíróság azon logikáját, mely szerint az orvosi szakvélemény valótlan tartalmát az is bizonyítja, hogy az ambuláns napló szerinti pár perces jelenlét nem lehetett elegendő egy alapos vizsgálathoz. A védői érvelés szerint akkor ez a rövid idő nem volt elegendő ahhoz sem, hogy a vádlottak rábírják az I. rendű vádlottat a hamis tartalmú szakvélemény kiállítására. A szakvélemények ily módon való beszerzése egyébként sem az ő érdekükben állt, hiszen nem ők voltak a gazdasági társaság ügyvezetői.

[170] vádlott7 neve VII., vádlott8 neve VIII. és vádlott9 neve IX. rendű vádlottak védője a fellebbezési nyilvános ülésen is fenntartotta az elsődlegesen felmentésre, másodlagosan a büntetés enyhítésére irányuló fellebbezést, emellett vádlott7 neve VII. és vádlott9 neve IX. rendű vádlottak előzetes mentesítését is kérte. Fellebbezésének indokai

megegyeztek az írásban benyújtottal. A vádlottak felmentését bizonyítottság hiánya okából indítványozta, mert álláspontja szerint sem a vádirat, sem az ítélet nem tartalmaz konkrét adatot arra vonatkozóan, hogy véencei mikor és hogyan bírták rá vádlott1 neve I. rendű vádlottat a hamis tartamú orvosi szakvélemény kiállítására. Az ügyészség észrevételére reagálva arra is hivatkozott, hogy az I. rendű vádlott által kiállított szakvélemény közokirat és a közokiratba vetett bizalom csorbulna azzal, ha számon kérhető lenne a vádlottakon az, hogy nem kételkedtek annak tartalmában.

[171] *vádlott12 neve XII. rendű vádlott védője* az ítélet kihirdetésekor elsődlegesen felmentés, másodlagosan a büntetés enyhítése érdekében bejelentett fellebbezést fenntartva, írásbeli indokolásában (Bf. 54.) arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság nem bizonyított tényekből, hanem feltételezésből vont le következtetést a XII. rendű vádlott bűnösségére, amikor azt állapította meg, hogy a XII. rendű vádlottnak tudnia kellett az elsőfokú orvosi szakvélemények valótlan voltáról, mivel több éven át igényelt állami támogatást a munkavállalói után.

[172] A védő részletesen ismertette a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásához nyújtható költségvetési támogatásról szóló 177/2005. (XI. 02.) Korm. rendelet súlyos mozgáskorlátozottságra, a megváltozott munkaképesség kritériumaira, illetve annak alapján a bértámogatás lehetőségére vonatkozó rendelkezéseit. A védő utalt, mint felhatalmazó jogszabályra a foglalkoztatás elősegítéséről és munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvényre is.

[173] A XII. rendű vádlott védője hivatkozott a súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 164/1995. (XII.17.) Kormányrendeletre is, ami szintén értelmezi a súlyos mozgáskorlátozottság fogalmát.

[174] A felhívott jogszabályok alapján a XII. rendű vádlott védője kifejtette, hogy a súlyos mozgáskorlátozottság megállapítását igazoló elsőfokú orvosi szakvélemény kiadása szakmai kérdés, de egyben hatósági tevékenységnek is minősül, így laikus személy azt nem bírálhatja felül. Álláspontja szerint a munkáltató akkor járt volna el jogtalanul, ha megkérdőjelezi ezen szakvélemények valóságtartalmát. Hangsúlyozta, hogy a XII. rendű vádlott nem bírálhatta felül a szakvéleményeket. A XII. rendű vádlott védője rámutatott arra is, hogy a munkaképesség-csökkenést és egyéb fogyatékoság mértékét jogszabályok határozzák meg, azok nem szubjektív érzethez kötődnek. Így az a személy, aki fájdalmi miatt szakorvoshoz fordul, majd egészségi állapotáról orvosi dokumentációt is kap, nem követ el jogtalanságot az állapota miatt járó támogatás igénylésével.

[175] Megítélése szerint az elsőfokú bíróság annak ellenére állapította meg a XII. rendű vádlott terhére azt a tényt, hogy a XII. rendű vádlott tudott az elsőfokú orvosi szakvélemények valótlan tartalmáról, hogy a hatóságok évekig, szakértőkkel vizsgálták a vádbeli szakvélemények valótlanoknak vélt tartalmát. A XII. rendű vádlott nem volt jogosult a szakvélemények felülbírálatára, tartalmukat azért sem tarthatta aggályosnak, mert ehhez nem rendelkezett megfelelő szakképzettséggel.

[176] A szakvélemények megállapításának helyességét a munkaügyi központ által végzett többszöri ellenőrzés sem vonta kétségbe.

[177] A védelem állítása szerint a XII. rendű vádlott jogszerűen alkalmazta az érintett dolgozókat, és jóhiszeműen vette igénybe utánuk a támogatást. Az elsőfokú bíróság megalapozatlanul állapította meg ennek ellenkezőjét a XII. rendű vádlott terhére.

[178] A XII. rendű vádlott büntetőjogi felelőssége kapcsán kifejtette, hogy mely okokból látja aggályosnak az elsőfokú bíróság érvelését. Megismételte, hogy a szakorvosi vélemény jogszerűen kerülhet felhasználásra, és nem csupán a szemmel látható esetekben,

hanem egyéb, mozgásszervi panasz esetén lehet szakorvoshoz fordulni. Mivel nem volt feltétel az igényléshez üzemorvosi vizsgálat, annak hiánya nem alapozhat meg bűnösséget.

[179] A XII. rendű vádlott és az érintett személyek (vádlott2 neve, tanú2 neve, tanú3 neve tanú3 utóneve, tanú4 neve) rendelkeztek kórelőzménnyel, így velük kapcsolatban ezért sem merült fel aggály a XII. rendű vádlottban.

[180] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában feltételezésbe bocsátkozott, amikor azt állapította meg, hogy a XII. rendű vádlottnak, mint munkáltatónak, három-négy évi állami támogatás igénylése alapján tisztában kellett lennie az alkalmazottak egészségi állapotával.

[181] A XII. rendű vádlott védője azt is kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság rosszallást fűz ahhoz, hogy a munkáltató tájékoztatja a munkavállalót a mozgáskorlátozottság alapján igényelhető támogatás lehetőségéről, mivel a szabályozásnak éppen a foglalkoztatás motivációja volt a célja.

[182] Hivatkozott a védő arra is, hogy a XII. rendű vádlottat nonprofit szervezet vezetőjeként anyagi érdekeltség nem motiválta, több mint huszonöt éve tevékenykedik a köz érdekében.

[183] Az általa kifejtettek alapján indítványozta a XII. rendű vádlott felmentését valamennyi vád alól elsődlegesen bűncselekmény hiánya, másodsorban bizonyítottság hiánya okából.

[184] Másodlagosan – felsorolva a figyelme veendő enyhítő körülményeket –, fenntartotta a kiszabott büntetés lényeges enyhítésére irányuló fellebbezését is azzal, hogy a másodfokú bíróság a szabadságvesztés tartamát, a felfüggesztés próbaidejét és a pénzbüntetés napi tételszámát is lényegesen enyhítse. Emellett a XII. rendű vádlott előzetes mentesítését is kérte. A védő kiemelte az enyhítő körülmények közül a jelentős időmúlást, továbbá a XII. rendű vádlottnak a alapítvány neve elnökeként végzett közmegebecsülést kiváltó tevékenységét, a vádlott életkorát, büntetlen előéletét és két kiskorú gyermekről való gondoskodását. A védő szerint a vádlott javára értékelendő a sértetti közrehatás is, ami a hatóság tértelenségében érhető tetten. A vád 2008-2012. évekre terjed ki, a büntető feljelentés időpontja 2009. év vége, ennek ellenére az I. rendű vádlott 2011. júniusáig még kifejthette a tevékenységét.

[185] vádlott12 neve XII. rendű vádlott védője a fellebbezési nyilvános ülésen mindenben fenntartotta az írásban benyújtott indokolásban kifejtetteket. Elsősorban bűncselekmény hiányában indítványozta védence felmentését, másodlagosan a büntetés lényeges enyhítését, így a szabadságvesztés tartamának és a felfüggesztés próbaidejének enyhítését, továbbá védence előzetes mentesítését is kérte.

[186] Perbeszédében a következőket emelte ki: álláspontja szerint még közvetett módon sem nyert bizonyítást az, hogy vádlott12 neve XII. rendű vádlott tudta, hogy vádlott1 neve I. rendű vádlott által kiállított orvosi szakvélemények hamis tartalmúak. A XII. rendű vádlott 2005. óta gerincproblémák miatt kezelés alatt áll, munkavállalói általa ismerten mozgáskorlátozottak voltak és ezzel harmonizáló szakvéleménnyel rendelkeztek, mint ahogy a XII. rendű vádlott is. A szakvéleményeket orvosi papírok alapján állították ki, amelyet a laikus személy nem jogosult felülvizsgálni és kellő ismerete sincs hozzá. Az elsőfokú bíróság azt rója fel a XII. rendű vádlottnak, hogy három év alatt rá kellett jönnie a munkavállalók tényleges egészségi állapotára. Ehhez képest a XII. rendű vádlott három-négy éven át látta azt, hogy munkavállalóinak folyamatosan egészségügyi problémái vannak.

[187] Az orvosi szakvéleményt kérelemre és/vagy orvosi dokumentumok alapján állították ki. A súlyos mozgáskorlátozottak foglalkoztatásának jogpolitikai indoka pedig az volt, hogy minél több munkavállalót vezessenek vissza a munkába.

[188] A védő sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság tényként rögzítette, hogy a XII. rendű vádlott tudott a szakvélemények valótlan tartalmáról, a tudattartalmat azonban nem vizsgálta.

[189] A védő utalt a sértetti közrehatásra is, miszerint a XII. rendű vádlottnál lefolytatott ellenőrzések során a vizsgálók visszaélést nem tapasztaltak, holott az esethalmozódás felkelthette volna a figyelmüket.

[190] *vádlott13 neve XIII. rendű vádlott védője* a felmentés iránt bejelentett fellebbezését írásban részletesen indokolta (Bf. 73. sz.). Előadta, hogy álláspontja szerint az ítéleti tényállás iratellenes és nem megfelelő következtetésen alapul, illetve részben hiányos is. Ezáltal a XIII. rendű vádlott vonatkozásában megállapított tényállás megalapozatlan.

[191] A XIII. rendű vádlott nem ismerte vádlott1 neve I. rendű vádlottat. Az eljárás során a vádlottak és a tanúk vallomása alapján sem merült fel olyan információ, amelyből arra lehetne következtetni, hogy az I. rendű vádlottal a XIII. rendű vádlott előzetesen megbeszélte a hamis tartalmú elsőfokú orvosi szakvélemények kiállítását. A XIII. rendű vádlott vádlott12 neve XII. rendű vádlott egészségi állapotát is csak abban a mértékben ismerte, amennyit a XII. rendű vádlott közölt vele. Ezen túlmenően megállapítható, hogy a XIII. rendű vádlott a alapítvány neve keretében főként állatorvosként dolgozott, a bértámogatás igényléséhez szükséges akkreditációs tevékenységben nem vett részt. A 2009. május 25. napján tartott kuratóriumi ülésen hozott határozat alapján vádlott12 neve XII. rendű vádlott határozatlan idejű, főállású munkaviszonyt létesített az alapítványnál, ügyintézői munkakörben. Ezért az alapítvánnyal kapcsolatos ügyeket vádlott12 neve XII. rendű vádlott intézte. A XIII. rendű vádlott vádlott12 neve XII. rendű vádlott távollétében csak helyettesként írta alá a bérlapokat. A XIII. rendű vádlott a már fentebb írt kuratóriumi határozat alapján vádlott12 neve XII. rendű vádlott vonatkozásában gyakorolta a munkáltatói jogokat.

[192] A védő szerint helytelen az elsőfokú bíróság azon következtetése is, hogy a XIII. rendű vádlottnak állatorvosként tudnia kellett, hogy ki minősül súlyos mozgáskorlátozottnak. A védő hivatkozott vádlott12 neve XII., vádlott2 neve II. rendű vádlottakra, továbbá tanú4 neve tanúra, akik mind szenvedtek különböző mértékű mozgásszervi problémában. Arra viszont nem merült fel adat, hogy akár ők, akár a XIII. rendű vádlott tudatában lettek volna annak, hogy a fennálló egészségi állapot nem elegendő az elsőfokú orvosi szakvélemény kiállításához. vádlott2 neve II. rendű vádlottat a XIII. rendű vádlott csak a büntető eljárás során ismerte meg. E vádlott már az alapítványi alkalmazása előtt rendelkezett elsőfokú orvosi szakvéleménnyel.

[193] A védelem álláspontja szerint iratellenes és nem megfelelő következtetésen alapul az elsőfokú ítélet azon megállapítása, hogy vádlott12 neve XII. és a XIII. rendű vádlott a munkaügyi központba benyújtották az általuk tudottan valótlan tartalmú I. fokú ortopéd szakorvosi vélemények másolati példányait, és ezzel a munkaügyi központ eljáró alkalmazottjait a támogatásra jogosultság tekintetében megtévesztették. Ugyanígy iratellenesnek és téves következtetésen alapulónak ítélte azon ténymegállapítást is, mely szerint a XIII. rendű vádlott tudta, hogy a szakvélemények tartalma hamis.

[194] Ezért a védő indítványozta ezen megállapítások mellőzését, egyúttal a tényállás kiegészítését azzal, hogy az alapítvány elnöke vádlott12 neve XII. rendű vádlott volt, ő vett részt az akkreditációs eljárásban, vádlott13 neve XIII. rendű vádlott állatorvosként tevékenykedett az alapítványnál.

[195] A védő az eltérő tényállás megállapítása alapján kérte védenccé felmentését. Hivatkozott arra is, hogy a költségvetési csalás büntette csak szándékosan követhető el. Az

elkövetési magatartásra a terhelt egyenes szándékának kell kiterjednie, míg a bekövetkezett vagyoni hátrányt illetően elegendő az eshetőleges szándék is.

[196] A védő az ügyesség súlyosításra, illetve az előzetes mentesítés mellőzésére irányuló fellebbezésének elutasítását indítványozta azzal, hogy egyetért a Fellebbviteli Főügyesség bűncselekmény minősítésére vonatkozó álláspontjával. A védő kifejtette, hogy a XIII. rendű vádlott példás családi életére, két kiskorú gyermekről való gondoskodására, ténybeli beismerő vallomására és az elhúzódo büntető eljárásra figyelemmel nem indokolt, hogy a felfüggesztett szabadságvesztéshez fűződő joghátrányok negatívan befolyásolják védenca életét. A védő okiratokat is csatolt fellebbezéséhez (XIII. rendű vádlott bejelentését, illetve lemondó nyilatkozatát a kuratóriumi tagságról, együttműködési megállapodását az alapítvánnyal).

[197] vádlott13 neve XIII. rendű vádlott védője fellebbezésének indokolását a nyilvános ülésen mindenben fenntartotta. Abból a következőket emelte ki: védenca felmentését indítványozta, mert álláspontja szerint az első fokú ítélet tényállása megalapozatlan. Megalapozatlansági okként a következőket jelölte meg: a tényállás hiányos, mert abban nincs leírva a XIII. rendű vádlott tevékenysége. Emellett az elsőfokú bíróság a XIII. rendű vádlott tudattartalmára téves következtetést vont le, iratellenesen állapította meg azt, hogy a XIII. rendű vádlott tudott a szakvélemények hamis tartalmáról. Álláspontja szerint a felmentésre irányuló fellebbezése nem a bizonyítékok mérlegelését támadja, mert az elsőfokú bíróság a XIII. rendű vádlott vonatkozásában nem jelölt meg olyan bizonyítékot, amely a felülmérlegelés tárgya lehetne. Ténymegállapításként csak azt tartalmazza, hogy vádlott12 neve XII. rendű és vádlott13 neve XIII. rendű vádlottak ismerték egymást. A XIII. rendű vádlott állatorvosként dolgozott az alapítványnál. Arra azonban nincs és nem merült fel adat, hogy vádlott1 neve I. rendű vádlott és vádlott13 neve XIII. rendű vádlott ismerték-e egymást, mint ahogy arra sem, hogy XIII. rendű vádlott bárkit az I. rendű vádlotthoz küldött volna vizsgálatra. vádlott2 neve II. rendű és vádlott13 neve XIII. rendű vádlott is csak a büntetőeljárás alatt ismerték meg egymást. vádlott13 neve XIII. rendű vádlott vádlott12 neve XII. rendű vádlott egészségi problémájáról felszínesen tudott. A védő álláspontja szerint célszerű lett volna az eljárás során különböző csoportokat képezni aszerint, hogy melyik vádlottnál állapítható meg ellenszolgáltatás nyújtása a szakvéleményért, illetve a munkavállalóknak volt-e valóban egészségi problémája.

[198] vádlott1 neve I. rendű vádlott által kiállított orvosi szakvéleményekkel kapcsolatban a védő az okirati bizalmi elvre hivatkozott. E körben kifejtette, hogy az akkreditációs eljárás során a támogatás igényléséhez szakértői igazolást kellett becsatolni. vádlott13 neve XIII. rendű vádlott más személyes adatait sértette volna meg akkor, ha kételkedik a szakvélemény tartalmában és utána nézett volna az abban írtak valóságának. Álláspontja szerint mindezek a vádlotti tudattartalom kereteit oly mértékig tágítják, hogy azok már túllépik a büntetőjogi felelősség határát.

[199] A védő fenntartotta a tényállás kiegészítésére tett indítványát is.

[200] Védőként hangsúlyozta, hogy vádlott13 neve XIII. rendű vádlott kiskorú gyermekek eltartásáról gondoskodik, az ítéletben elbírált bűncselekmények elkövetése óta jelentős idő telt el, a védenca büntetlen előéletű, ingyenes tevékenységet végzett az alapítványnál, a kuratóriumi tagságáról lemondott (ezt okirattal is igazolta), de ezt követően továbbra is ellenszolgáltatás nélkül végez tevékenységet az alapítványnál.

[201] vádlott24 neve XXIV. rendű vádlott védője a felmentésre irányuló fellebbezést írásban (Bf.55. sz.) azzal indokolta, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás iratellenes, a bizonyítási eljárás teljes körűen nem került lefolytatásra, és a törvényszék a rendelkezésre álló tényekből további tényekre helytelenül vont le ténybeli és jogi következtetéseket. Ebből következően az elsőfokú bíróság ítéletét megalapozatlannak, a

bűnösség megállapítására alkalmatlannak látta. Másodlagosan a büntetés enyhítése érdekében tartotta fenn a fellebbezést.

[202] A XXIV. rendű vádlott védőjének véleménye szerint az elsőfokú bíróság ítéletének olyan logikai okfejtést kellett volna tartalmaznia, amelyből egyértelműen kitűnnék a döntésének indokai. Álláspontja szerint konkrét bizonyíték a bűnösség alátámasztására nem állt a törvényszék rendelkezésére, és hiányoznak az ítéletből azok az okozati összefüggések, amelyek alapján kétséget kizáró módon megállapítható lenne a XXIV. rendű vádlott bűnössége.

[203] Megítélése szerint a törvényszék kizárólag a XXIV. rendű vádlott terhére értékelhető körülményeket emelte ki, és nem értékelte a nagy számban előforduló ellentmondásokat, amelyek pedig a vádlott javára vehetők figyelembe. Ezzel az elsőfokú bíróság nem tett eleget indokolási kötelezettségének, és tévesen következtetett a vádlott bűnösségére.

[204] Álláspontja szerint nem állapítható meg a XXIV. rendű vádlott szándéka arra, hogy magatartása folytán lényeges tény kerüljön közokiratba, így az sem, hogy a XXIV. rendű vádlott felbújtója lenne ilyen jellegű bűncselekménynek.

[205] A fellebbezés indokolásában részletesen taglalta a felbújtói magatartás megállapításának elvi feltételeit. Úgy ítélte meg, hogy mindezeket figyelembe véve, az elsőfokú bíróság a kétséget kizáró bizonyosság szintjét elérő megállapításokat nem tudott tenni a XXIV. rendű vádlott terhére. Így az elsőfokú bíróság nem tudta rögzíteni, hogy a rábírás mikor, milyen körülmények között történt, mivel erre nézve semmilyen közvetlen bizonyíték nem merült fel.

[206] Ezért elsődlegesen a XXIV. rendű vádlott felmentését indítványozta.

[207] A kiszabott büntetés enyhítésére irányuló fellebbezését a XXIV. rendű vádlottnál figyelembe veendő enyhítő körülmények (időmúlás, büntetlen előélet, életkor) túlsúlyára és nyomatékára alapította.

[208] vádlott²⁴ neve XXIV. rendű vádlott védője a fellebbezési nyilvános ülésen mindenben fenntartotta az írásban benyújtott indokolásban előadottakat. Elsősorban védence felmentését indítványozta. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a XXIV. rendű vádlott tudattartalmára nem folytatott le kellő bizonyítást. Így nincs bizonyítva, hogy a XXIV. rendű vádlott tudta, hogy esetleg valótlan tartalom került a közokiratba. A védő érvelése szerint a XXIV. rendű vádlottnak nem is kellett tudnia arról, ha esetlegesen a szakvélemény hamis tartalmú, annak tartalmát nem kérdőjelezhetette meg. A felbújtói magatartással kapcsolatban arra hivatkozott, hogy nincs bizonyítva az, hogy a XXIV. rendű vádlott kapcsolatba került a szakvéleményt kiállító orvossal.

[209] Az enyhítésre irányuló fellebbezés körében az időmúlásra hivatkozott és nagyobb nyomatékkal kérte figyelembe venni a már számba vett enyhítő körülményeket.

[210] vádlott³⁸ neve XXXVIII. és vádlott³⁹ neve XXXIX. rendű vádlottak védője elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítésért és a vádlottak előzetes mentesítéséért bejelentett fellebbezését fenntartotta. Írásban ezt azzal indokolta, hogy álláspontja szerint az elsőfokú ítélet részben megalapozatlan, mert a megállapított tényállás ellentétes a bizonyítást érintő iratok tartalmával, illetve a törvényszék az általa megállapított tényekből további tényekre helytelenül következtetett (Bf.69. sz.).

[211] A védő sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a vádlottak terhére feltételezésekbe bocsátkozó tanúvallomás (tanú⁵ neve) és a kirendelt szakértői vélemény alapján állapított meg bűnösséget. Hangsúlyozta, hogy tanú⁵ neve több évvel az eseményt követően nyilatkozott egy boríték átadásáról vádlott¹ neve I. rendű vádlottnak, amelyben feltételezése

szerint pénz volt. A tanú ezt megelőző nyomozati, majd a bíróság előtt tett vallomásaiban viszont azt nyilatkozta, nem tudta, mi van a borítékban. A boríték tartalmára más nem nyilatkozott, így téves és mindenképpen feltételezésen alapul az elsőfokú bíróság azon következtetése, hogy a borítékban pénz volt. A védő részletesen kitért arra is, miért ért egyet azzal, hogy a törvényszék a bizonyítékok közül kizárta vádlott1 neve I. rendű vádlott legelső gyanúsítottai vallomását.

[212] Kifejtette, hogy a költségvetési csalás megállapításához az elkövető tudattartalmának vizsgálata szükséges. Ennek bizonyítására azonban nem volt alkalmas a lefolytatott szakértői bizonyítás, ugyanis a szakértő orvosi dokumentáció és vizsgálatok alapján alakítja ki a szakvéleményét az érintett korábbi állapotára vonatkozóan, míg a vádlottaknak laikusként kellett megítélni az érintett állapotát. tanú6 neve tanú esetében a rosszabbodó egészségi állapotát a vádlottak is látták, maga a tanú is arról számolt be, hogy a mozgásszervi panaszai a mindennapi életvitelben akadályozták. Ebből pedig az a következtetés vonható le, hogy a vádlottak abban a tudatban nyújtották be a vádlott1 neve I. rendű vádlott által kiállított elsőfokú orvosi szakvéleményt költségvetési támogatás igénybevitelére, hogy hozzátartozójuk súlyos mozgáskorlátozott. Ezért a vádlottak terhére nem állapítható meg az egyenes szándék a tekintetben, hogy más személyt tévedésbe ejtsenek a költségvetési támogatás megszerzése céljából. Ebben az esetben a vádlottak voltak tévedésben, mert nem tudtak az elsőfokú orvosi szakvélemény hamis tartalmáról.

[213] Hivatkozott a védelem arra is, hogy tanú5 neve-nak 2007. június 13. napján állítottak ki elsőfokú orvosi szakvéleményt, ehhez képest a vádbeli időszak 2009. január-augusztus. tanú5 neve-nak volt szakértői intézet neve szakvéleménye is, amely a tárgyalási anyag részét képezi (115.sz. jkv. 4. oldal). Ez a tanú munkaképességsökkenését 50-66 %-osnak minősítette. Azaz a munkáltatónak két orvosi szakvéleménye is volt az alkalmazottjuk kapcsán. Ebben az esetben sem állapítható meg a vádlottak szándékos magatartása a költségvetési csalás büntettét illetően. Őket legfeljebb a gondatlanság enyhébb formája, a negligentia terheli, mert nem fordítottak kellő körültekintést és figyelmet arra, hogy melyik szakvéleményt nyújtsák be a támogatás igényléséhez.

[214] A védő utalt tanú7 neve tanú vallomására is, ami álláspontja szerint szintén azt támasztja alá, hogy a vádlottak szándéka nem irányult arra, hogy jogosulatlanul vegyenek igénybe költségvetési támogatást.

[215] Mindezekre figyelemmel a védő eltérő tényállás megállapítását és annak alapján a vádlottak felmentését indítványozta.

[216] A Fellebbviteli Főügyészség súlyosításra irányuló fellebbezését az időmúlásra, az elhúzódó büntető eljárásra, a vádlottak büntetlen előéletére, törvénytisztelő életmódjára figyelemmel alaptalannak tartotta. A védő külön kitért arra is, hogy vádlott38 neve XXXVIII. vádlottal szemben 13 évvel a tényállásban rögzített elkövetési időhöz képest nem indokolt végrehajtandó szabadságvesztés kiszabása.

[217] A védő a fellebbezési nyilvános ülésen fellebbezésének indokolását mindenben fenntartotta. Arra hivatkozott, hogy az első fokú ítélet tényállása iratellenesség miatt megalapozatlan.

[218] vádlott38 neve XXXVIII. rendű vádlott bűnösségét az elsőfokú bíróság a költségvetési csalás büntette mellett hivatali vesztegetés büntetében is megállapította. E körben a védő perbeszédében is tanú5 neve tanúvallomására hivatkozott, amelyre álláspontja szerint tényállást nem lehet alapítani. Ezt a vallomást írásban benyújtott indokolásában részletesen elemezte. Erre figyelemmel védelem felmentését indítványozta e bűncselekmény alól.

[219] A védő kitért arra is, hogy védenői bűnösségét az elsőfokú bíróság a költségvetési csalás büntetében két személy után igényelt támogatás miatt állapította meg. A védői álláspont szerint azonban vizsgálni kellett volna a vádlottak elkövetéskori tudattartalmát. Védenői úgy tudták, hogy munkavállalóik betegek, ezt látták rajtuk és a szakvélemény is ezt támasztotta alá. Ezért e bűncselekmény vádja alól is kérte a vádlottak felmentését.

[220] Az enyhítésre irányuló fellebbezés körében az időmúlásra és a vádlottak büntetlen előéletére hivatkozott.

[221] *vádlott81 neve LXXXI. rendű vádlott védője* fellebbezésének indokolásában (elsőfokú iratok 230. sz.) kizárólag a védence terhére megállapított bűnügyi költségösszecszerúségét és jogosságát vitatta. Ezért elsődlegesen azt kérte, hogy a másodfokú bíróság mentesítse a LXXXI. rendű vádlottat annak megfizetése alól, másodlagosan 12 havi részletfizetés engedélyezését kérte.

[222] *vádlott81 neve LXXXI. rendű vádlott védője* a fellebbezési nyilvános ülésen a bűnügyi költség mellőzésére vagy részletekben történő megfizetésére irányuló fellebbezését az írásban benyújtottal egyezően fenntartotta.

[223] *A kizárólag a védelem részéről bejelentett fellebbezések indokolása a következő:*

[224] *vádlott6 neve VI. rendű vádlott védője* az elsődlegesen felmentésre, másodlagosan enyhítésre, pénzbüntetés kiszabása helyett megrovás intézkedés alkalmazása végett bejelentett fellebbezésének indokolásában (Bf.113. sz.) a vádlott6 neve VI. rendű vádlott vonatkozásában megállapított tényállást és a bűncselekmény jogi minősítését nem vitatta. Az enyhítésre irányuló fellebbezését az enyhítő körülmények számára és nyomatékára alapította. A jelentős időmúlás, a büntetlen előélet, a beismerő vallomás és a vádlott megbánó magatartása mellett további enyhítő körülményként kérte figyelembe venni azt, hogy a vádlott egy kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik. A védő rámutatott arra is, hogy sem az ügyészség, sem az elsőfokú bíróság nem állapított meg a vádlott terhére súlyosító körülményt.

[225] A védő indokolása szerint az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során a vádlott javára figyelembe vehető nagy számú és nyomatékos enyhítő körülményeket nem a súlyuknak megfelelően értékelte és a pénzbüntetés kiszabásával az ítélet belső arányosságának elvét is megsértette. A már számba vett enyhítő körülményekre és arra is figyelemmel, hogy vádlott6 neve VI. rendű vádlott bűnösségét 1 rendbeli közokirat-hamisítás büntetében állapította meg az elsőfokú bíróság, a vele szemben kiszabott pénzbüntetés eltúlzott, ezért a védő megrovás alkalmazását indítványozta.

[226] *vádlott6 neve VI. rendű vádlott védője* a nyilvános ülésen mindenben fenntartotta az írásban benyújtott fellebbezésének indokolását.

[227] *vádlott17 neve XVII. rendű vádlott védője* a felmentésre irányuló fellebbezését az írásban benyújtott indokolásában (Bf.104. sz.) fenntartotta. Ezt arra alapította, hogy az elsőfokú bíróság a feltárt bizonyítékokkal ellentétesen állapította meg a tényállást, mert a XVII. rendű vádlott vonatkozásában az alanyi oldal hiányos. Az alanyi oldal teljességéhez azt kellett volna bizonyítani, hogy védence tudott vádlott1 neve I. rendű vádlott által kiállított közokiratok valótlan tartalmáról. E körben a védő hivatkozott a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 195. § (7) bekezdésére, ami a közokirat fogalmát határozza meg, valamint az információs önrendelkezési jogról és az információ szabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 5. § (1) – (3) bekezdéseire. Álláspontja szerint a hivatkozott jogszabályhelyek alapján védencebén kétely sem merülhetett fel a közokirat valós tartalmát illetően, amennyiben mégis, úgy az információs törvény zárta ki azt, hogy a munkavállalók különleges személyes adatait kezelje, mert azzal személyiségi jogokat sértett volna.

[228] A védő a munkavállalók tanúvallomásainak idézése alapján azt az álláspontját fejtette ki, hogy a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján még csak a valószínűsítés szintjén sem merültek fel bizonyítékok arra, hogy védenca tudott a közokiratok valótlan tartalmáról.

[229] Emellett eljárási szabálysértésre hivatkozva a védő vádlott18 neve rendőrségen tett tanúvallomásának kirekesztését indítványozta a bizonyítékok köréből.

[230] Ezért a Be. 604. § (1) bekezdés b) pontja alapján az első fokú ítélet megváltoztatását és a Be. 566. §-a értelmében a vádlott felmentését indítványozta.

[231] A védő az Alkotmánybíróság 2/2017. számú határozatára hivatkozva egyúttal azt is indítványozta, hogy a másodfokú bíróság a döntése meghozatalakor külön enyhítő körülményként vegye figyelembe az eljárás elhúzódását is.

[232] vádlott17 neve XVII. rendű vádlott védője a fellebbezési nyilvános ülésen a perbeszédét az írásban benyújtott indokolással egyezően adta elő. Azt annyiban egészítette ki, hogy a hatályos polgári perrendtartásról szóló törvény a közokirat fogalmát a korábbival azonosan határozza meg. A védő szerint külön csoportot kellett volna felállítani azokról, akiknél nem lehetett megállapítani, hogy tudták, hamis okiratot használnak fel. Hivatkozott arra, hogy a munkáltató személyes adatot nem kezelhet, így jogában sem állt a szakvélemények tartalmának ellenőrzése. Emellett XVII. rendű vádlott hetven fős céget igazgatott, ezért nem kellett feltétlenül tudnia arról, hogy munkavállalói milyen tartalmú szakvéleménnyel rendelkeznek. Álláspontja szerint az alanyi oldal teljességgel hiányos, ezért védenca felmentését indítványozta. Emellett utalt arra is, hogy vádlott17 neve XVII. rendű vádlott hetvenegy éves és tíz éve áll eljárás alatt.

[233] *vádlott18 neve XVIII. rendű vádlott védője* írásban a védenca felmentésére irányuló fellebbezését indokolta (Bf.112. sz.). Álláspontja szerint a törvényszék ítélete védenccével kapcsolatban nem teljes, nincs pontosan meghatározott tényállásszerű magatartás és nincs pontosan meghatározott logikai láncolat sem, ezért az ítélet nem felel meg a Be. 561. § (3) bekezdés c) és d) pontja szerinti követelményeknek.

[234] A védő előadta, hogy vádlott18 neve XVIII. rendű vádlottnak a főiskola elvégzése után a jogi személy2 neve. volt az első munkahelye, ami már ötven éve működött Jászberényben. Az ítéleti tényállás szerinti munkavállalók közül tanú8 neve, tanú9 neve, tanú10 neve orvosi szakvéleménye vádlott18 neve munkába lépése előtt keletkezett, ezért a védő szerint nem érthető, hogy védenca milyen magatartással lett e személyekkel kapcsolatban megvádolva. Védenca a munkavállalóknak sem munkáltatójuk, sem közvetlen felettesük nem volt, a munkabér kiutalásának feljegyzésével egyszerű számviteli részfeladatot látott el, ami nem tekinthető hitelesítő tevékenységnek. Arról, hogy a csökkent munkaképességű dolgozók után benyújtott igénylések nem megalapozottak, a védenca nem tudott és nem is tudhatott, hiszen nem volt vezető pozícióban, illetve annak megítéléséhez, hogy az orvosi szakvéleményben írtak megfelelnek-e a valóságnak, külön képesítésre van szükség. A védő kitért arra is, hogy vádlott18 neve XVIII. rendű vádlott a jogi személy3 neve.-vel semmilyen kapcsolatban nem állt, e kft. által igényelt támogatásokhoz vádlott18 neve nem köthető.

[235] A védő külön kitért arra is, hogy a vádlott terhére rótt bűncselekmény csak szándékosan követhető el. Ezzel összefüggésben több eseti döntésre és az 5/2000. Büntető jogegységi határozatra hivatkozott.

[236] Az abban kifejtettekre is figyelemmel elsődlegesen a Btk. 15. § d) pontja szerinti tévedés miatt a Be. 566. § (1) bekezdés d) pontja, másodlagosan a nem bizonyított

tudattartalomra figyelemmel a Be. 566. § (1) bekezdés c) pontja alapján kérte védenccé felmentését.

[237] vádlott18 neve XVIII. rendű vádlott védője írásban benyújtott fellebbezésének indokolását a nyilvános ülésen is fenntartva, védenccé felmentését elsősorban bizonyítottság hiánya okából, másodsorban tévedés, mint büntethetőséget kizáró ok címén kérte. Kifejtette, hogy a vádlotti cselekvőséget két lépcsőben kell vizsgálni. Legelőször azt, hogy vádlott1 neve I. rendű vádlott által kiállított orvosi szakvélemény tartalma hamis-e, második lépésként pedig azt, hogy a XVIII. rendű vádlott tudott-e erről. A védő szerint az elsőfokú bíróság nem tett semmilyen megállapítást arra vonatkozóan, hogy a szakvélemények hamis tartalmáról honnan tudott a XVIII. rendű vádlott. Hivatkozott arra is, hogy két cég intézte a támogatások igénylését, valamint arra, hogy az eljárás során igazolták a XVIII. rendű vádlott mozgásszervi betegségét.

[238] *vádlott19 neve XIX. rendű vádlott védője* az elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés végett bejelentett fellebbezését írásban akként indokolta (Bf. 74. sz.), hogy a büntetőeljárásban felmerült bizonyítékok sem önmagukban, sem összességükben nem alapozzák meg azt, hogy a cselekmény tárgyi, de kiváltképpen alanyi oldala teljes lenne, így a büntetőjogi felelősség megállapítása is kétséges. Az enyhítés iránti fellebbezésében a szabadságvesztés tartamának és a pénzbüntetés mértékének lényeges enyhítését indítványozta az időmúlásra és arra figyelemmel, hogy a vádlott hosszú ideje áll büntetőeljárás hatálya alatt.

[239] A védő fellebbezésének indokolását a nyilvános ülésen is fenntartotta, abból kiemelte, hogy az alanyi oldal hiányára tekintettel kéri védenccé felmentését.

[240] *A kizárólag ügyészégi fellebbezéssel érintett vádlottak esetében több védő észrevételt tett a fellebbezésre:*

[241] *vádlott51 neve LI. és vádlott77 neve LXXVII. rendű vádlottak* terhére az ügyészség súlyosításért, megrovás alkalmazása helyett pénzbüntetés kiszabása végett bejelentett fellebbezésre tett észrevételében (Bf.113. sz.) a védő az elsőfokú bíróság által védenccéi vonatkozásában megállapított tényállást és a bűncselekmények jogi minősítését nem vitatta. A védő az enyhítő körülmények túlsúlyára és nyomatékára hivatkozott, így a vádlottak beismerő vallomására, a jelentős időmúlásra, a büntetlen előéletükre és megbánó magatartásukra. További enyhítő körülményként kérte figyelembe venni vádlott51 neve LI. és vádlott77 neve LXXVII. rendű vádlottak idős korát, valamint azt, hogy méltányolható indítekből – munkáltatójuk „ajánlására” – követték el a bűncselekményt. A védő arra is rámutatott, hogy sem az elsőfokú bíróság, sem az ügyészség nem állapított meg súlyosító körülményt védenccéi terhére.

[242] Ezért mindkét vádlott vonatkozásában az első fokú ítélet helybenhagyását indítványozta, figyelemmel arra is, hogy hasonló bűncselekmények esetén több vádlottnál is elegendőnek tartotta az elsőfokú bíróság a megrovás alkalmazását.

[243] vádlott51 neve LI. rendű és vádlott77 neve LXXVII. rendű vádlottak védője a fellebbezési nyilvános ülésen az ügyészség súlyosításra irányuló fellebbezésére tett észrevételeit az írásban benyújtottal egyezően adta elő.

[244] *vádlott68 neve LXVIII. rendű vádlott védője* írásbeli észrevételében a büntetés súlyosítására irányuló ügyészégi fellebbezés elutasítását indítványozta azzal, hogy a bűncselekményeknek az elbíráláskor hatályos Btk. szerinti minősítésére vonatkozó ügyészégi indítvánnyal egyetértett, ezért az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérte a minősítésre vonatkozóan (Bf.68. sz.).

[245] Hivatkozott az enyhítő körülmények köréből az időmúlás nyomatékosságára, valamint a büntető eljárás elhúzódására, ami nem a vádlottnak felróható okból következett be. Hangsúlyozta, hogy e tekintetben a törvényszék a 2/2017. (II.10.) AB határozatban kifejtett alkotmányos követelménynek és a Kúria 56/2007. BK vélemény III/10. pontjában írtaknak megfelelően járt el. Kiemelte az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében írtakat (eljárás ésszerű határidőn belüli befejezése) is. Ezért a védő álláspontja szerint a Btk. 64. § (1) és (2) bekezdése szerinti megrovás intézkedés alkalmazása elegendő, a bűncselekmény tárgyi súlya sem indokolja pénzbüntetés kiszabását.

[246] A LXVIII. rendű vádlott védője a fellebbezési nyilvános ülésen észrevételeit az írásban benyújtottal egyezően adta elő.

[247] *vádlott71 neve LXXI. rendű vádlott védője* az ügyészség védenca terhére bejelentett, megrovás alkalmazása helyett pénzbüntetés kiszabására irányuló fellebbezésére tett észrevételében (Bf.108. sz.) a fellebbezés elutasítását (azaz az első fokú ítélet helybenhagyását) indítványozta. Ezt azzal indokolta, hogy védenca büntetlen előéletű, soha nem került összeütközésbe a törvényekkel, soha nem állt büntetőeljárás hatálya alatt. A közel kilenc éve elhúzódó büntetőeljárás nagyon megviselte a vádlottat. A védő álláspontja szerint nincs olyan alapos ok, ami vele szemben intézkedés helyett pénzbüntetés kiszabását indokolná.

[248] *vádlott71 neve LXXI. rendű vádlott védője* a fellebbezési nyilvános ülésen tett észrevételében is kifejtette, hogy álláspontja szerint védenccével szemben a vádlott büntetlen előéletére és arra is figyelemmel, hogy újabb büntetőeljárás nem indult vele szemben, a pénzbüntetés nem indokolt.

[249] *vádlott82 neve LXXXII. rendű vádlott védője* az ügyészség súlyosításra, pénzbüntetés kiszabására irányuló fellebbezésére azt az észrevételt tette a fellebbezési nyilvános ülésen, hogy az első fokú ítélet kihirdetése óta eltelt további két éves időmúlásra és arra is figyelemmel hogy védenccével szemben újabb büntetőeljárás nem indult, a büntetés súlyosítása, pénzbüntetés kiszabása nem indokolt.

[250] *vádlott1 neve I. rendű vádlott* a fellebbezési nyilvános ülésen arra hivatkozott, hogy nyolcvan éves és többféle betegsége is van, egyúttal megbánására utalt azzal, hogy „többet ilyet nem követnék el”. Előadta, hogy jelenleg is dolgozik, az jogi személy11 nevével hetente egyszer rendel, amelyből havi 50.000-100.000,- forint jövedelme származik. Egyebekben mindenben csatlakozott védőjéhez.

[251] *vádlott12 neve XII. rendű vádlott* a fellebbezési nyilvános ülésen a bűncselekmény elkövetését az utolsó szó jogán is tagadta. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az általa beadott bizonyítékokat elvetette, míg az ügyészség által felhozottakat tényként fogadta el. Hivatkozott arra, hogy huszonhét éve térítésmentesen végzi az életmenő tevékenységét, és ha egészségi állapota engedi, a mentési munkálatokban továbbra is személyesen vesz részt. Emellett életmentő kutyák kiképzésére létrehozott bázison megváltozott munkaképességű személyeket foglalkoztat. Álláspontja szerint irreleváns orvosszakértői véleményre alapította az elsőfokú bíróság a bűnösségét. Védőjével egyezően – akihez mindenben csatlakozott – arra is hivatkozott, hogy az ellenőrzések során sem kifogásoltak semmit az alapítvány tevékenységében.

[252] *vádlott13 neve XIII. rendű vádlott* – védőjéhez csatlakozva – kijelentette, hogy minden vádat tagad, nem követett el semmit, és arról sincs tudomása, hogy vádlott12 neve XII. rendű vádlott követett volna el bűncselekményt. vádlott1 neve I. rendű és vádlott2 neve II. rendű vádlottakat nem ismeri. Az alapítvány kuratóriumának tagja volt, állatorvosként dolgozott, és mivel rendszeresen a helyszínen tartózkodott, ezért írárták alá vele az elszámoló lapokat. Álláspontja szerint vele kapcsolatban az elsőfokú eljárásban bizonyítást nem is

folytatott le a törvényszék. Azt, hogy csak marginálisan kapcsolódott az ügghöz (rendőrségi idézésére csak 2013. május 14-én, négy évvel a nyomozás elrendelését követően került sor) alátámasztja álláspontja szerint az is, hogy a nagyszámú vádlottak közül kizárólag őt részesítette előzetes mentesítésben a törvényszék.

[253] A másodfokú bíróság

[254] az ügyészség súlyosításra irányuló fellebbezését vádlott2 neve II. és vádlott81 neve LXXXI. rendű vádlottak esetében,

[255] a védelmi fellebbezések közül vádlott1 neve I., vádlott6 neve VI., vádlott12 neve XII., vádlott19 neve XIX. és vádlott neve24 XXIV. rendű vádlott vonatkozásában a kiszabott büntetés enyhítése, illetve vádlott12 neve XII. rendű vádlott előzetes mentesítése végett bejelentett fellebbezéseket ítélte alaposnak.

[256] vádlott18 neve XVIII. rendű vádlott és védőjének felmentésre irányuló fellebbezését alaptalannak ítélte az ítéltábla, de a XVIII. rendű vádlott bűncselekményének minősítését (a bűnösség körének megváltoztatása nélkül) a később kifejtendők szerint megváltoztatta.

[257] vádlott1 neve I. rendű vádlott védőjének az első fokú ítélet hatályon kívül helyezésére tett indítványát is alaptalannak ítélte a másodfokú bíróság.

[258] A másodfokú bíróság A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.) 590. § (1) és (2) bekezdése alapján – figyelemmel ugyanezen § (10) bekezdésére is – a fellebbezéssel sérelmezett ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt felülbíráta.

[259] Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi szabályoknak megfelelően folytatta le, és figyelemmel volt arra is, hogy az elhúzódó eljárása alatt új büntetőeljárás törvény lépett hatályba.

[260] A felülbírálat során észlelte a másodfokú bíróság, hogy az első fokú ítélet több tényállási pontnál nem tartalmaz indokolást. Ezek a következők: 7., 11/abc, 17., 20., 28., 29/ab, 32/b, 33/ab, 34/bc, 36/bc.

[261] A 7. tényállási pont az első fokon jogerősen elítélt vádlott14 neve XIV. és vádlott15 neve XV. rendű terhelt cselekménye, ahol a tényállás vádlott1 neve I. rendű és vádlott2 neve II. rendű vádlott cselekvőségére is megállapítást tesz.

[262] További négy tényállási pont vádlott1 neve I. rendű vádlott cselekményét is tartalmazza:

[263] 11/a. vádlott20 neve XX.,

[264] 17. vádlott29 neve XXIX.,

[265] 20. vádlott34 neve XXXIV.,

[266] 29/a. az első fokon jogerősen elítélt vádlott47 neve XLVII. rendű terheltre megállapított tényállás.

[267] Az alábbi esetekben a tényállás nem tartalmaz megállapítást vádlott1 neve I. rendű és vádlott2 neve II. rendű vádlott cselekvőségére:

[268] 11/b. vádlott20 neve XX.,

[269] 11/c. vádlott56 neve LVI.,

[270] 28. vádlott46 neve XLVI.,

[271] 29/b. vádlott48 neve XLVIII.,

[272] 32/b. vádlott66 neve LXVI.,

[273] 33/a. vádlott67 neve LXVII.,

[274] 33/b. vádlott68 neve LXVIII.,

[275] 34/b. vádlott70 neve LXX.,

[276] 34/c. vádlott71 neve LXXI.,

[277] 36/b. vádlott74 neve LXXIV. és

[278] 36/c. vádlott75 neve LXXV. rendű terhelt cselekménye.

[279] Az előbb felsoroltak közül a jelen felülbírálattal érintett tényállási pontok: 33/b. vádlott68 neve LXVIII. és 34/c. vádlott71 neve LXXI. rendű vádlott cselekménye.

[280] A Be. 609. § (2) bekezdés d) pontja szerint relatív hatályon kívül helyezési okot valósít meg az elsőfokú bíróság, ha az indokolási kötelezettségének nem, vagy csak részben tett eleget.

[281] Az indokolási kötelezettség nem kellő, hiányos teljesítése az ítélet megalapozottságának kérdését érinti. Amennyiben az indokolás olyan mérvű hiányosságot mutat, amely miatt nem lehet megállapítani, hogy az elsőfokú bíróság az ítéletét mire alapozta, úgy az a Be. 609. § (2) bekezdés d) pontja alapján az első fokú ítélet hatályon kívül helyezését is maga után vonhatja.

[282] Az indokolás hiányossága különösen a tényállás 7., 11/a., 17., 20. és 29/a. pontjában juthat jelentőséghez, mert ezek azok a tényállási pontok, amelyek vádlott1 neve I. rendű és vádlott2 neve II. rendű vádlott cselekvőségére is tartalmaznak megállapításokat. E két vádlott esetében a védelmi fellebbezések az elsőfokú bíróság ítéletének a bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezését is sérelmezik, így a Be. 590. § (10) bekezdése alapján az első fokú ítélet Be. 590. § (2) bekezdése szerinti teljeskörű felülbírálatának van helye. A Be. 590. § (11) bekezdése alapján e felülbírálat kihathat a fellebbezéssel nem érintett vádlottakra is.

[283] Ezért az ítéletábra mindenekelőtt azt állapította meg, hogy e tényállási pontoknál az első fokú ítélet indokolása hiányos ugyan, de nem olyan mértékig, amelyből ne lehetne megállapítani azt, hogy az elsőfokú bíróság az ítéletét mely bizonyítékokra alapította.

[284] A tényállás 1. pontját ugyanis (vádlott1 neve I. rendű vádlott terhére megállapított közokirat-hamisítás büntette körében) az elsőfokú bíróság valamennyi vádlottra kiterjedően indokolta. Az elsőfokú bíróság az ítélet 200. oldalától a 204. oldalig részletesen értékelte az igazságügyi orvosszakértő véleményét, valamint a tárgyaláson is kihallgatott azon tanúk vallomását, akik rendelkeztek vádlott1 neve I. rendű vádlott által kiállított szakvéleménnyel. Mindezen bizonyítékokat egybevetve vont le következtetést azon vádlottak tudattartalmára, akik a kihallgatott tanúkat munkáltatóként foglalkoztatták. Az ítélet 203. oldal utolsó kettő és 204. oldal első-kilencedik bekezdésében az elsőfokú bíróság részletesen megindokolta, hogy a vádlottak tagadó vallomásával szemben mely tényekből vont le azt a következtetést, hogy a munkáltatóként eljáró vádlottak tudták: a vádlott1 neve I. rendű vádlott által kiállított első fokú orvosi szakvélemény hamis. Ezek a vádlottak ennek ismeretében használták fel a szakvéleményeket a támogatás igényléséhez.

[285] Ezért az a körülmény, hogy az elsőfokú bíróság a tényállás 7., 11/a., 17., 20. és 29/a. pontját illetően a konkrét tényállási pontnál részletes indokolást nem adott, nem jelenti az indokolási kötelezettség oly mérvű megsértését, ami az első fokú ítélet hatályon kívül helyezését eredményezné.

[286] A tényállás 33/b. és 34/b pontjai esetében is elmondható, hogy az elsőfokú bíróság e tényállási pontokra vonatkozóan is általános indokolást adott a tényállás 1. pontjánál.

[287] Emellett azonban – és e vádlottaknál ennek van jelentősége – ezek a tényállási pontok nem érintik vádlott1 neve I. rendű és vádlott2 neve II. rendű vádlott cselekvőségét, továbbá e vádlottaknál a Be. 583. § (3) bekezdés a) pontja szerinti fellebbezés bejelentésére került sor. vádlott68 neve LXVIII. rendű vádlott és vádlott71 neve LXXI. rendű vádlott terhére az ügyészség intézkedés (megrovás) alkalmazása helyett, pénzbüntetés kiszabása végett jelentett be fellebbezést.

[288] A Be. 590. § (3) bekezdése alapján, ha a fellebbezést kizárólag az 583. § (3) bekezdése alapján jelentették be, a másodfokú bíróság az ítéletnek csak a fellebbezéssel sérelmezett rendelkezését, illetve részét bírálja felül.

[289] A Be. 590. § (5) bekezdése alapján a másodfokú bíróság ebben az esetben az ítélet fellebbezéssel nem érintett része tekintetében is felülbírálja az elsőfokú bírósági eljárást, és ennek során vizsgálja azon eljárási szabályok megtartását, amelyek megsértése esetén a 607. § (1) bekezdése, valamint a 608. § (1) bekezdése alapján az ítéletet hatályon kívül kell helyezni. Felülbírálja továbbá a bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezést abban az esetben, ha a terheltet fel kell menteni vagy vele szemben az eljárást meg kell szüntetni, továbbá a bűncselekmény minősítésére és a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezést is.

[290] A Be. 591. § (2) bekezdése alapján azonban a másodfokú bíróság nem vizsgálja az elsőfokú bíróság ítéletének megalapozottságát és a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja, ha a fellebbezést kizárólag az 583. § (3) bekezdése alapján jelentették be.

[291] Ezért a korlátozott felülbírálattal érintett előbb felsorolt vádlottak esetében az indokolási kötelezettség teljes elmulasztása sem eredményezte volna az első fokú ítélet e vádlottakra vonatkozó rendelkezésének hatályon kívül helyezését.

[292] Nem sértett eljárási szabályt az elsőfokú bíróság, amikor vádlott1 neve I. rendű vádlott legelső gyanúsítottai vallomását kizárta a bizonyítékok köréből.

[293] A másodfokú bíróság a törvényszék indokolását e körben a következőkkel egészítette ki, illetve helyesbítette.

[294] Az első fokú ítélet 197. oldal második bekezdése nyilvánvaló elírás folytán tévesen tartalmazza a gyanúsított kihallgatás hónapját, mert az helyesen július (és nem augusztus).

[295] A 8/2013. (III. 1.) AB határozat rendelkező részének 1. pontja szerint: „Az Alkotmánybíróság megállapítja: az Alaptörvény XXVIII. Cikk (3) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 48. § (1) bekezdésének alkalmazásakor a terhelt érdekében kirendelt védőt a terhelti kihallgatás helyéről és időpontjáról igazolható módon olyan időben értesítsék, hogy a kirendelt védőnek lehetősége legyen az eljárási törvényben foglalt jogait gyakorolni és a terhelti kihallgatáson részt venni. Ilyen értesítés elmaradása esetén a terhelt vallomása bizonyítékként nem értékelhető.

[296] A gyanúsított kihallgatáskor hatályban volt 1998. évi XIX. törvény (rég. Be.) 179. § (4) bekezdése szerint a gyanúsított kihallgatásáról a nyomozó hatóság olyan időben köteles intézkedni, hogy a terhelt megfelelő időt és lehetőséget kapjon a védekezésre való felkészülésre [43. § (2) bekezdés c) pont].

[297] A régi Be. 43. § (2) bekezdés c) pontja szerint a terhelt jogosult arra, hogy megfelelő időt és lehetőséget kapjon a védekezésre való felkészülésre.

[298] A kötelező védelem esetei a régi Be. 46. §-ához képest a Be. 44. §-ában lényegesen nem változtak, vádlottl neve I. rendű vádlott esetében a régi Be. 46. § a) pontja alapján volt kötelező a védelem, ami a Be. 44. § a) pontjának felel meg.

[299] A nyomozati iratok 77. kötet 129. oldala szerint a nyomozó hatóság 2011. július 14. napján rendelt ki védőt vádlottl neve I. rendű vádlott részére. Ezt a határozatot, rajta a feljegyzéssel, hogy gyanúsított kihallgatását a nyomozó hatóság 2011. július 19-én 9 óra 30 perctől tervezi, vádlottl neve I. rendű vádlott a kihallgatása napján vette át (az átvétel ennél pontosabb időpontja nincs megjelölve).

[300] A védő által az elsőfokú tárgyaláson bemutatott fax szerint a kirendelő határozatot és a gyanúsított kihallgatás tervezett időpontjáról szóló értesítést 2011. július 19. napján 9 óra 11 perckor kézbesítették részére. Ehhez képest védenca kihallgatását ugyanezen a napon 9 óra 30 perckor megkezdte a nyomozó hatóság.

[301] A nyomozati iratok 77. kötet, 131. oldalán lévő hivatalos feljegyzés dátum megjelölése nélkül tartalmazza azt, hogy a „mai napon” a nyomozó hatóság értesítette a védőt a gyanúsított kihallgatás idejéről és helyéről.

[302] A már hivatkozott alkotmánybíróági határozat kitér arra is, hogy alkotmányosan igazolható, ezért nem jelenti a védelemhez való jog szükségtelen és aránytalan korlátozását, hogy a hatályos büntetőeljárás szabályai szerint a védő megjelenésének hiánya a kötelező védelem eseteiben sem akadályozza a terhelt kihallgatás foganatosításának. Ilyen következmények előírása ugyanis a nyomozás feladatainak időszerű teljesítését veszélyeztetné (AB határozat [30] bekezdés). Az AB határozat nyilvánvalóan az 1998. évi XIX. törvény rendelkezéseire utal.

[303] Az AB határozat azonban azt is kiemeli, hogy a védői jelenlét lehetőségként történő szabályozásának ellensúlyozásaként a büntetőeljárás jog számos olyan garanciális rendelkezést tartalmaz, amely a védelem jogát igyekszik erősíteni. Ilyen törvényi rendelkezés, hogy a gyanúsított kihallgatásáról a nyomozó hatóság olyan időben köteles intézkedni, hogy a terhelt megfelelő időt és lehetőséget kapjon a védekezésre való felkészülésre (AB határozat [34] bekezdés).

[304] A védői jelenlét hiánya csak abban az esetben egyeztethető össze a védelemhez fűződő joggal, ha a nyomozást folytató hatóság képes igazolni, hogy kellő időben megtette mindazokat az intézkedéseket, amelyek alapján a védőnek lehetősége lett volna részt venni a kihallgatáson. Összeegyeztethetetlen ezért a védelemhez fűződő jog hatékony érvényesülésével, ha a terhelt érdekében kirendelt védő nem tud arról, hogy védencét pontosan hol és mikor hallgatják ki, ebben az esetben ugyanis a kirendelt védőnek lehetősége sincs a kihallgatáson megjelenni, védenca ügyét megismerni, a kapcsolatot vele felvenni, illetve az eljárási törvényben meghatározott egyéb feladatait ellátni (AB határozat [45] bekezdés).

[305] Az AB határozat [39] bekezdése külön kitért arra, hogy a nyomozás során foganatosított kihallgatásoknak független részt vevői nincsenek. Önmagában a kihallgatások környezete és körülményei sajátos pszichikai hatást gyakorolnak a terheltre. A kiemelt jelentőségű eljárásokban a bűncselekmény tárgyi súlya és a bűncselekmény elkövetésének megállapítása esetén kiszabható büntetés nagysága fokozza a terhelt kiszolgáltatott helyzetét.

[306] Mindezek a körülmények nyilvánvalóan fennálltak a kihallgatásakor 71 éves, büntetlen előéletű vádlottl neve I. rendű vádlott esetében.

[307] Ezért a fegyverek egyenlőségének elvéből fakadóan a nyomozó hatóságnak törvényi kötelezettsége, hogy a kötelező védelem esetében lehetőleg a kellő időben értesítse a védőt a terhelti kihallgatás időpontjáról.

[308] A konkrét ügyben ezt a nyomozó hatóság elmulasztotta. A védő kirendelő határozat és a gyanúsított kihallgatás időpontja között öt nap telt el (2011. július 14. és 2011. július 19.). A mulasztás ténye mindenképpen fennáll, azt a nyomozó hatóság nem orvosolta azzal, hogy a gyanúsított kihallgatás előtt tizenkilenc perccel értesítette a védőt. Helytálló a védő azon megjegyzése, hogy a faxon szereplő időpont csupán a fax megérkezésének időpontját igazolja, ami nem feltétlenül esik egybe a tudomásszerzés idejével.

[309] Ezért a 8/2013. (III. 1.) AB határozatban kifejtett alkotmányos követelményre, azaz a védekezéshez való jogra és a fegyverek egyenlőségének elvére figyelemmel, az ítéltábla egyetértett a törvényszék azon álláspontjával, miszerint vádlott1 neve I. rendű vádlott legelső gyanúsított vallomása bizonyítékként nem vehető figyelembe [régi Be. 78. § (4) bekezdése].

[310] Nem osztotta azonban az ítéltábla vádlott1 neve I. rendű vádlott védőjének álláspontját szakértő1 neve igazságügyi orvosszakértő szakértői kompetenciájának hiányát illetően.

[311] A védő szerint a szakvélemény bizonyítékként történő felhasználása olyan eljárási szabálysértés, ami lényeges kihatással volt az eljárás lefolytatására, a bűnösség megállapítására, ezért a Be. 609. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet hatályon kívül kell helyezni.

[312] Az elsőfokú bíróság az indokolás 198. oldal utolsó három és 199. oldal első két bekezdésében kellő részletességgel rámutatott arra, hogy miért tekintette alaptalannak a szakértő kompetenciáját vitató védői kifogást. Az elsőfokú bíróság által kifejtettekkel, továbbá a fellebbviteli főügyészség e körben tett észrevételével az ítéltábla mindenben egyetértett. A konkrét ügyben a kirendelt igazságügyi orvosszakértőnek nem az volt a feladata, hogy megvizsgálja: vádlott1 neve I. rendű vádlott az ortopéd betegségekre vonatkozó szakmai szabályokat betartotta-e, hanem az, hogy fennálltak-e azok a betegségek, amelyeket az általa kiállított első fokú orvosi szakvélemények tartalmaznak. szakértő1 neve igazságügyi orvosszakértő szakterülete az igazságügyi orvostan és egészségbiztosítás. Ez utóbbi kiterjed az egészségkárosodás, a baleseti munkaképesség csökkenés mértékének a vizsgálatára. Mint egészségügyi biztosítási szakértőnek feladatkörébe tartozott az első fokú orvosi szakvélemények felülvizsgálata is.

[313] Ezért helyesen döntött a törvényszék, amikor új (másik) igazságügyi orvosszakértő kirendelésére irányuló bizonyítási indítványt elutasította.

[314] Az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróság indokaival az egyéb bizonyítási indítványok elutasítását illetően is.

[315] vádlott1 neve I. rendű vádlott védője vádlott74 neve LXXIV. rendű terhelt, vádlott18 neve XVIII. rendű vádlott védője pedig védenca tanúként tett vallomásának kirekesztését indítványozta a bizonyítékok közül.

[316] vádlott1 neve I. rendű vádlott védője ezt azzal indokolta, hogy vádlott74 neve későbbi vallomásából kiderült, legelső kihallgatásakor ittas állapotban volt, ezért vele szemben a régi Be. 81. § (1) bekezdés c) pontja szerint tanúzási akadály állt fent.

[317] A védői indítvány alaptalan.

[318] A nyomozó hatóság vádlott74 neve-t tanúként először 2010. január 26. napján hallgatta ki. Kihallgatását megelőzően figyelmeztették a régi Be. 82. § (1) b) pontja szerinti relatív mentességi jogára. A tanú ennek ismeretében tette meg vallomását, ami saját magára,

vádolt neve I. rendű vádlottra és munkáltatójára, az ügy LXXIII. rendű vádlottjára is terhelő volt. A tanú nem hivatkozott arra, hogy bármely okból ne lenne kihallgatható állapotban (nyomozati iratok 19. kötet 84-86. oldal).

[319] Folytatólagos tanúkenti kihallgatására több, mint egy év múlva, 2011. február 17. napján került sor. A tanú csak ekkor állította azt, hogy korábbi vallomása megtételekor ittas volt. Erre irányuló kérdésre elismerte, hogy erről a nyomozó hatóságot nem tájékoztatta. Tanúként, majd terheltként a saját magára, vádlott1 neve I. rendű vádlottra és munkáltatójára tett legelső vallomásának súlyát igyekezett közömbösíteni.

[320] A rendelkezésre álló iratok szerint vádlott74 neve legelső, tanúkenti kihallgatásra a régi Be. szabályainak megfelelően került sor, ezért nem volt eljárási akadálya annak, hogy azt a vallomását bizonyítékként értékelje az elsőfokú bíróság.

[321] A vallomás kirekesztésére irányuló védelmi indítvány valójában a tényállás megalapozottságát támadta.

[322] vádlott18 neve tanúként tett vallomása is felhasználható bizonyítékként, mert a kihallgatását megelőzően a nyomozó hatóság őt is figyelmeztette a régi Be. 82. § (1) b) pontja szerinti relatív mentességi jogára. A tanú ennek ismeretében tette meg vallomását (nyomozati iratok 40. kötet 251-268. oldal).

[323] Mindezekre tekintettel a felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság nem sértett olyan eljárási szabályt, ami az első fokú ítélet hatályon kívül helyezését eredményezné.

[324] Az elsőfokú bíróság a rendkívül széles körben, nagy terjedelemben lefolytatott bizonyítási eljárás alapján túlnyomó részt megalapozott tényállást állapított meg.

[325] A másodfokú bíróság az első fokú ítélet tényállását a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja szerint eljárva az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma, a vádlottak személyi körülményeire vonatkozóan megállapított tényeket pedig a vádlottak fellebbezési nyilvános ülésen tett nyilatkozata [Be. 599. § (2) bekezdés b) pont] alapján egészítette ki, illetve helyesbítette. Az elkövetési értékekre vonatkozó helyesbítések és kiegészítések a nyomozati iratok XIV. kötetében lévő revizori jelentésen alapulnak. A tényállás-kiegészítések vádlott1 neve I. és vádlott2 neve II. rendű vádlott cselekvősege miatt szükségessé tették olyan terhelt megnevezését is, akiket a jelen felülbírálat nem érintett (tényállás 3/a., 8., 15/a., 27., és 37. pontja).

[326] *vádolt1 neve I. rendű vádlott* hetente egyszer az jogi személy11 neve-nél rendel, amelyből havi 50.000-100.000,- forint jövedelme származik. Egészségi állapota megromlott.

[327] *vádolt2 neve II. rendű vádlott* esetében a Szolnoki Városi Bíróság 12.B.780/2003/47. számú ítéletével kiszabott 4 hónap, végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetés próbaideje 2008. február 16. napján telt le.

[328] *vádolt12 neve XII. rendű vádlott* gerincproblémája miatt időszakosan orvosi ellenőrzésre, illetve kezelésre szorul.

[329] *Tényállás 1. pontja:* az ítéltábla megállapítja, hogy az 1-1433. pontig terjedő felsorolásból hiányzik a 395., a 437. és az 1398. sorszám, továbbá a 989. sorszám alatti személy neve, születési dátuma és az okirat kiállításának napja megegyezik a 990. sorszám alatt írttal, ezért ez utóbbit a másodfokú bíróság mellőzte a tényállásból. A négy hiányzó sorszám miatt az összesen 1433 darabnak feltüntetett közokiratok száma helyesen 1429.

[330] *Tényállás 3/a. pontja:* az első fokú ítélet 114. oldal harmadik bekezdését helyesbítette azzal, hogy vádlott⁴ neve IV. rendű vádlott az általa eszközölt igénylések során 15.395.585,- forint vagyoni hátrányt okozott a költségvetésnek.

[331] *Tényállás 3/c. pontja:* vádlott⁵¹ neve LI. rendű vádlott összesen 49.000,- forint támogatást vett igénybe jogtalanul.

[332] *Tényállás 5/a. pontja:* kiegészítette az első fokú ítélet 122. oldalának első táblázat utáni harmadik bekezdését azzal, hogy vádlott⁷ neve VII. rendű vádlott 4.750.873,- forint, vádlott² neve II. rendű vádlott 2.577.864,- forint erejéig nyújtottak segítséget vádlott⁸ neve VIII. rendű vádlott cselekményéhez az igénylésekhez kapcsolódó bérlapok hitelesítésével.

[333] A tényállás ugyanezen pontját (az első fokú ítélet 122. oldal utolsó bekezdését) kiegészítette azzal, hogy a jogi személy⁴ neve. ügyvezetője a jogosulatlanul igényelt támogatással összesen 11.754.363,- forint vagyoni hátrányt okozott a költségvetésnek, mely tevékenységéhez vádlott⁹ neve IX. rendű vádlott 9.901.007,- forint, vádlott² neve II. rendű vádlott 263.469,- forint erejéig nyújtott segítséget az ügyvezető által végzett igénylésekhez kapcsolódó bérlapok hitelesítésével.

[334] *Tényállás 6. pontja:* kiegészítette az első fokú ítélet 125. oldal utolsó előtti bekezdését azzal, hogy vádlott² neve II. rendű vádlott 2.903.392,- forint erejéig nyújtott segítséget a bérlapok hitelesítésével vádlott¹² neve XII. rendű vádlott cselekményéhez.

[335] A tényállás ugyanezen pontját - a alapítvány nevera vonatkozóan megállapított tényeket - kiegészítette azzal, hogy vádlott¹² neve XII. rendű vádlott – a vádlott¹³ neve XIII. rendű vádlott által eszközölt igénylések kapcsán – a bérlapok hitelesítésével 4.977.410,- forint erejéig nyújtott segítséget – helyesen – a XIII. rendű vádlott cselekményéhez (első fokú ítélet 126. oldal táblázat utáni negyedik bekezdés).

[336] vádlott¹² neve XII. rendű vádlott ezen alapítvány keretében 3.410.465,- forint, vádlott¹³ neve XIII. rendű vádlott 11.558.505,- forint vagyoni hátrányt okozott a költségvetésnek.

[337] vádlott¹² neve XII. rendű vádlott által okozott vagyoni hátrány összesen 11.874.219,-forint (egyesület¹ neve és alapítvány neve).

[338] Ugyanezen alapítvány esetében vádlott¹³ neve XIII. rendű vádlott – a vádlott¹² neve XII. rendű vádlott által aláírt elszámolólapok esetében – a bérlapok hitelesítésével – 2.256.670,- forint erejéig nyújtott segítséget XII. rendű vádlott cselekményéhez (első fokú ítélet 126. oldal táblázat utáni ötödik bekezdés).

[339] Ugyanitt az első fokú ítélet 126. oldal táblázat utáni hatodik bekezdéséből mellőzi vádlott¹² neve XII. rendű vádlott megjelölését, egyúttal kiegészíti e bekezdést azzal, hogy vádlott² neve II. rendű vádlott a bérlapok hitelesítésével vádlott¹³ neve XIII. rendű vádlott cselekményéhez nyújtott 5.823.555,- forint erejéig segítséget.

[340] *Tényállás 8. pontja:* kiegészítette az első fokú ítélet 131. oldal első bekezdését azzal, hogy vádlott² neve II. rendű vádlott 2.598.092,- forint erejéig nyújtott segítséget vádlott¹⁶ neve XVI. rendű vádlott cselekményéhez a bérlapok hitelesítésével és a szükséges iratoknak a munkaügyi központhoz történő továbbításával.

[341] *Tényállás 9/a. pontja:* helyesbítette az első fokú ítélet 133. oldal első bekezdését azzal, hogy vádlott¹⁸ neve XVIII. rendű vádlott a bérlapok és a banki kivonatok hitelesítésével 8.925.796,- forint erejéig nyújtott segítséget vádlott² neve II. rendű vádlott cselekményéhez.

[342] Mellőzte, hogy ugyanilyen jellegű magatartással vádlott¹⁷ neve XVII. rendű vádlottnak is segítséget nyújtott a jogosulatlan igénylésekhez (első fokú ítélet 133. oldal első bekezdés).

[343] *Tényállás 10/a. pontja:* vádlott¹⁹ neve XIX. rendű vádlott, mint az jogi személy⁵ neve. ügyvezetője, az elszámolólapokat 2010. április, május, november és 2011. január, február hónapban írta alá.

[344] *Tényállás 14. pontja:* kiegészítette az első fokú ítélet 141. oldal utolsó előtti bekezdését azzal, hogy vádlott²⁴ neve XXIV. rendű vádlott az ott felsorolt személyeken kívül saját maga részére, továbbá tanú¹¹ neve és tanú¹² neve számára is hasonló módon szerzett hamis tartalmú I. fokú ortopéd szakorvosi véleményt.

[345] *Tényállás 15/a. pontja:* vádlott²⁵ neve XXV. rendű vádlott, mint a jogi személy⁷ neve. és a jogi személy⁶ neve. ügyvezetője cselekményével összesen 12.815.442,- forint, vádlott²⁶ neve XXVI. rendű vádlott, mint a jogi személy⁸ neve üzletvezetője 2.988.103,- forint vagyoni hátrányt okozott a költségvetésnek.

[346] *Tényállás 27. pontja:* vádlott⁴⁵ neve XLV. rendű vádlott a cselekményével összesen 22.783.896,- forint vagyoni hátrányt okozott a költségvetésnek.

[347] *Tényállás 37. pontja:* helyesbítette az első fokú ítélet 189. oldal nyolcadik és kilencedik bekezdését akként, hogy az ott írt kelezés évszám helyesen 2008.

[348] Ugyanitt kiegészítette az első fokú ítélet 190. oldal harmadik bekezdését azzal, hogy „és ezzel rábírta az I. rendű vádlottat annak elkészítésére”.

[349] Egyebekben az első fokú ítélet tényállása hiánytalan, az az előbb írt kiegészítésekkel és helyesbítésekkel irányadó volt a másodfokú felülbírálat során.

[350] vádlott¹ neve I. rendű vádlott védőjének a szakértő kompetenciáját támadó fellebbezése (eljárási szabálysértésnek, nem törvényesen beszerzett bizonyítéknak tartotta az igazságügyi orvosszakértői véleményeket) valójában az első fokú ítélet megalapozottságát támadta. E bizonyíték kirekesztése ugyanis a tényállást részben felderítetlenné tenné [Be. 592. § (2) bekezdés b) pont].

[351] A tényállás részben felderítetlen, ha a büntetőügy érdemi elbírálását érintő körülményekre (lényegében a bűnösség, a minősítés és a büntetőjogi következmények alapjául szolgáló tényekre) a bizonyítás nem terjedt ki, vagy kiterjedt, de az nem volt teljeskörű. Az elsőfokú bíróság tényállás-felderítési kötelezettségének ki kell terjednie a bűncselekmény törvényi tényállási elemeinek a tisztázására. Felderítetlen a tényállás, ha az elsőfokú bíróság a bizonyítási indítványokat indokolatlanul utasította el.

[352] Az előzőekben az ítéltábla már rámutatott, hogy a törvényszék helyesen foglalt állást a szakértő kompetenciáját illetően, és helyes indokkal utasította el új igazságügyi orvosszakértő kirendelésére irányuló, továbbá az egyéb bizonyítási indítványokat.

[353] A védelmi fellebbezések támadták a szakértő nyilatkozatán alapuló ténymegállapításokat is. Így kifogásolták, hogy a szakértő több esetben csak az iratok alapján adott szakvéleményt, amelyhez az egyéb érdekelt¹ teljes neve (egyéb érdekelt¹) adatbázisát használta. Ez azonban a védők szerint nem ad pontos nyilvántartást az úgynevezett betegútról. Ugyanakkor a védők arra is hivatkoztak, hogy vádlott¹ neve I. rendű vádlott nem járt el jogszabályellenesen, amikor pusztán az orvosi dokumentációk alapján állított ki szakvéleményt, hiszen erre a vonatkozó kormányrendelet lehetőséget adott.

[354] vádlott¹ neve I. rendű vádlott, illetve védője következetesen hangsúlyozták, hogy a szakvélemény elkészítésekor az I. rendű vádlott figyelembe vette a páciens jövőbeli kilátásait is.

[355] Ezen kívül az I. rendű vádlott védője a tényállás 1. pontját illetően kifogásolta, hogy a közokirat-hamisítás büntettét 157 esetben anélkül állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy maga a közokirat, azaz az I. rendű vádlott által kiállított elsőfokú orvosi szakvélemény a

bíróság rendelkezésére állt volna. Ezen esetekben ugyanis csak az ambuláns kezelőlap volt fellelhető.

[356] Az elsőfokú bíróság szakértől neve igazságügyi orvosszakértőt több tárgyalási napon keresztül hallgatta meg – és mint ahogy az első fokú ítélet 202. oldala is írja – szinte valamennyi, az eljárás tárgyát képező, vádlottl neve I. rendű vádlott által kiállított első fokú szakvéleményt elé tárta.

[357] Az elsőfokú bíróság részletesen, iratszerűen mutatott rá arra, hogy a szakértői nyilatkozat alapján mely okból nem fogadható el vádlottl neve I. rendű vádlott védekezése a közokiratok kiállításával kapcsolatban. Az ott kifejtettekkel az ítéletábra mindenben egyetértett, azt a védelmi fellebbezésekre tekintettel a következőkkel egészítette ki:

[358] A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 164/1995. (XII. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 20. § (5) bekezdése szerint: a 10. § (1) bekezdése, valamint a 13. § (1) bekezdése alapján kiadott szakvélemény közokirat.

[359] A R. 10. § (1) bekezdése azt határozza meg, hogy a 2. számú Melléklete szerinti orvosi szakvéleményt kérelemre vagy az a) pont szerinti orvos, vagy az a) pontban nem szabályozott esetekben a házi orvos beutalása alapján (a beutalóhoz mellékelni kell a 2. számú Melléklet szerinti formanyomtatványt) az illetékes szakorvos állítja ki a személyes vizsgálat és/vagy a rendelkezésre álló orvosi lelet, vagy zárójelentés alapján [R. 10. § (1) bekezdés b) pont].

[360] A R. 13. § (1) bekezdése a szerzési és az átalakítási támogatásra való jogosultságot megállapító határozatról rendelkezik.

[361] A R. 10. § (1) bekezdés b) pontja szerinti vagylagosság nem általánosítható. A személyes vizsgálatról csak abban az esetben lehetett eltekinteni, ha az orvosi dokumentációk egyértelműen alátámasztották a beteg súlyos mozgáskorlátozottságát (például amputálták a lábát).

[362] A súlyos mozgáskorlátozottság megnyilvánulásait a R. 1. számú Melléklete tartalmazza. Ezek - az első fokú ítéletben is felsorolt szempontok -, lényegében a kívülálló, laikus számára is egyértelművé teszik a mozgáskorlátozottságot.

[363] Azt, hogy ezek a szemmel látható elváltozások sem jelentik feltétlenül a végleges, legalább 50%-os súlyos mozgáskorlátozottságot, nyilvánvalóvá teszi a R. 10. § (2) bekezdés b) pontja, mely szerint a szakvéleménynek kell igazolnia azt, hogy az állapot végleges vagy változhat.

[364] szakértől neve igazságügyi orvosszakértő nyilatkozata szerint rögtön az első vizsgálat után általában nem állítják ki a végleges állapotot igazoló szakvéleményt. Épp ezért nem foghat helyt vádlottl neve I. rendű vádlott azon védekezése, hogy a beteg jövőbeli kilátásait is figyelembe vette az állapot megállapításánál. Ez tartalmilag azt jelenti, hogy a beteg állapota a későbbiekben – akár pozitív irányba is – változhat. Ebből viszont az is következik, hogy vádlottl neve I. rendű vádlott is tudta – tényleges panasz esetén is –, hogy a páciens adott állapota nem végleges. Az I. rendű vádlott azonban minden esetben végleges státuszt rögzített a szakvéleményben.

[365] A szakértő nyilatkozata és a meghallgatott tanúk vallomása alapján is tényként volt megállapítható, hogy a vád tárgyát jelentő, a súlyos mozgáskorlátozottságot igazoló közokiratok esetében ez az állapot nem állt fenn.

[366] Ezt ugyanis a derék- vagy hátfájás, és az 50%-ot el nem érő mozgásbeszűkülés, deformitás önmagában nem alapozta meg.

[367] vádlott20 neve XX. rendű vádlott vallomásában a bűnösségét részben elismerte. Úgy nyilatkozott, már tudja, hogy valótlán adatokat tartalmaztak azok az orvosi

szakvélemények, amiket felhasználtak, így azok nem voltak alkalmasak a támogatás igénylésére (első fokú iratok 46. jegyzőkönyv 49. oldal, tényállás 11/a. pontja).

[368] A tényállás 17. pontjával kapcsolatban kihallgatott tanúk (első fokú iratok 104. jegyzőkönyv 23-30. oldal) egybehangzóan vallották, hogy a főnökasszonyuk elkérte tőlük az orvosi papírjaikat, orvosi vizsgálaton azonban nem voltak, anélkül kapták meg az ügynevezett hétpontos papírt (tanú13 neve, tanú14 neve, tanú15 neve vallomása). Ugyanezen tényállási ponthoz kapcsolódóan tanú21 neve azt vallotta, elment ugyan vádlott1 neve I. rendű vádlott rendelkezésére, de az I. rendű vádlott vizsgálat nélkül kezébe adta az orvosi szakvéleményt.

[369] A tényállás 20. pontjával kapcsolatban kihallgatott tanú18 neve tanú vallomása szerint pár perces vizsgálat volt csak, melyet megelőzően vádlott1 neve I. rendű vádlott csupán a személyi igazolványát kérte el, a korábbi orvosi dokumentációkat (szívinfarktusról, gerincproblémákról) nem kellett átadnia. A hétpontos papírt a munkáltatója kapta meg. Ugyanezen tényállási ponttal kapcsolatban tanú17 neve azt vallotta, 7-7,5 órás munkaidejű foglalkoztatása feltételeként határozták meg azt, hogy beteg és ne egészséges legyen (mindkét tanú vallomása első fokú iratok 106. jegyzőkönyv 2-6. oldal).

[370] A tényállás 7. pontja esetében tanú16 neve – aki takarítónőként dolgozott a autósalon nevében – azt vallotta, vádlott14 neve XIV. rendű terhelt közölte vele, ha nem megy el orvos vezetékneve doktornőhöz, elküldik a munkahelyéről. A vizsgálat öt percig sem tartott és annyit kellett csak mondani, hogy a autóház nevéből küldték, és vádlott1 neve I. rendű vádlott kiállította az orvosi szakvéleményt (első fokú iratok 89. jegyzőkönyv 31-33. oldal).

[371] Az indokolás előzőekben írt kiegészítésére is figyelemmel, az elsőfokú bíróság mindenben megalapozott indokkal állapította meg vádlott1 neve I. rendű vádlott bűnösségét 1429 rendbeli közokirat-hamisítás büntetében.

[372] Alaptalan az a védői kifogás is, hogy az ambuláns lapok nem alkalmasak e bűncselekmény megállapítására, mert maguk a közokiratok, azaz az első fokú orvosi szakvélemények nem állnak a bíróság rendelkezésére.

[373] Mint ahogy az első fokú ítélet 198. oldal harmadik bekezdése iratszerűen mutatott rá, az ambuláns lap tartalmazza azt a tényt, hogy az első fokú orvosi szakvélemény kiállításra került.

[374] vádlott1 neve I. rendű és vádlott2 neve II. rendű vádlottak és védőik vitatták az elsőfokú bíróság azon megállapítását is, hogy a két vádlott ismerte egymást és a II. rendű vádlott irányította a munkavállalókat az I. rendű vádlotthoz.

[375] Az elsőfokú bíróság az általa megállapított tényekből ebben az esetben is helyes következtetést vont le. Az általa írtakkal mindenben egyetértve, az ítéltábla a következőkkel egészítette ki az elsőfokú bíróság indokolását:

[376] vádlott20 neve XX. rendű vádlott azt is vallotta, hogy vádlott2 neve II. rendű vádlott tanácsára keresték fel ők maguk is orvos vezetékneve doktornőt, azaz vádlott1 neve I. rendű vádlottat (első fokú iratok 46. jegyzőkönyv 51. oldal második bekezdés, tényállás 11/a. pontja).

[377] vádlott15 neve XV. rendű vádlott pedig azt vallotta, hogy vádlott1 neve I. rendű vádlott szakrendelésére vádlott2 neve II. rendű vádlott egyeztetett időpontot (első fokú iratok 46. jegyzőkönyv 42. oldal második bekezdése).

[378] Ezek a bizonyítékok is kétség kívül vádlott1 neve I. rendű és vádlott2 neve II. rendű vádlott közötti kapcsolatot támasztják alá.

[379] Azt, hogy vádlott2 neve II. rendű vádlott volt az egész szisztéma értelmi szerzője, vádlott neve20 XX. rendű terhelt (tényállás 11/a.) és vádlott15 neve XV. rendű elítélt (tényállás 7. pontja) vallomása is bizonyítja. vádlott20 neve XX. rendű terhelt azzal védekezett, hogy a bűncselekmény elkövetésére azért került sor, mert vádlott2 neve II. rendű vádlott által előadottak félrevezették (első fokú iratok 46. jegyzőkönyv 51. oldal).

[380] vádlott15 neve XV. rendű elítélt a tárgyaláson azt adta elő, hogy a rendőrségen szembesült azzal, hogy olyan dolgozók után is kap támogatást, akiket főállásban, nyolc órában foglalkoztat.

[381] Erre nem adott se utasítást, se engedélyt vádlott2 neve II. rendű vádlottnak (első fokú iratok 46. jegyzőkönyv 42. oldal negyedik bekezdés).

[382] Azt, hogy vádlott2 neve II. rendű vádlott aktívan közreműködött a jogosulatlan támogatások igénylésében, az egyes gazdasági társaságok könyvelési adatain alapuló revizori jelentés is alátámasztja.

[383] vádlott2 neve II. rendű vádlott, mint a jogi személy9 neve. ügyvezetője, behatóan ismerte a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásához nyújtható támogatás feltétel- rendszerét, az ehhez kapcsolódó jogszabályokat. Cége gyakorlatilag az állami támogatások igénybevételehez, az akkreditációs eljárásához nyújtott szaktanácsadásra alapult.

[384] A támogatások igényléséhez vádlott1 neve I. rendű vádlott a hamis tartamú szakvélemények kiállításával nyújtott segítséget.

[385] Alapítan az a védői érvelés is, miszerint a költségvetési csalás büntette csak egyenes szándékkal követhető el.

[386] A költségvetési csalás büntette eredménybűncselekmény, vagyoni hátrány okozásával jár. A törvényi tényállás azonban célzatot nem tartalmaz. Így a költségvetési csalás eshetőleges szándékkal is elkövethető, azaz a bűncselekmény megvalósul abban az esetben is, ha az elkövetőnek semmi anyagi haszna nem származik belőle.

[387] vádlott1 neve I. rendű vádlott vallomásában lényegében maga is elismerte, tisztában volt azzal, hogy az általa kiállított hamis tartamú szakvélemények akár költségvetési csaláshoz is felhasználhatók. Azt vallotta ugyanis, hogy tudta, a szakvélemények birtokában a munkavállalók könnyebben el tudnak helyezkedni. 2008-ban megsokasodtak a kérelmek, és a egyesület2 neve is széles körben reklámozta ezt a lehetőséget (első fokú iratok 46. jegyzőkönyv 15. oldal harmadik bekezdés). Azt határozottan beismerte, tisztában volt azzal, hogy az általa kiállított orvosi szakvélemény parkolási igazolványhoz, akadálymentesítési támogatáshoz felhasználható.

[388] Mindebből az következik, hogy vádlott1 neve I. rendű vádlott azt is tudta, ezek a szakvélemények egyéb jogtalan igénylésekhez, így akár a munkavállalók foglalkoztatásához nyújtható költségvetési támogatáshoz is felhasználhatók, de eziránt az I. rendű vádlott közömbös maradt. Így a költségvetési csalás büntettét – annak bűnsegédi bűnrészességét – eshetőleges szándékkal valószínűsítette meg. A bűnsegédi magatartás megállapításához is elegendő a szándékosság enyhébb formája. Az I. rendű vádlottnak nem csak foglalkozásából adódóan, hanem vádlott2 neve II. rendű vádlottal való kapcsolata révén is tisztában kellett lennie a jogszabályi lehetőségekkel.

[389] A többi vádlott tudattartalmára is helyesen következtetett az elsőfokú bíróság az általa megállapított tényekből.

[390] Ezeket az indokolás 203. oldal utolsó három és 204. oldal első-kilencedik bekezdésében iratszerűen megjelölte. (A munkáltató maga szerezte be a szakvéleményt, nincs

külső jegye a súlyos mozgáskorlátozottságnak, a munkáltató gondoskodott az orvosi vizsgálaton való szervezett megjelenésről.)

[391] Ezért alaptalan az a védelmi hivatkozás, hogy a munkáltató nem tudta, hogy az első fokú orvosi szakvélemény hamis tartalmú.

[392] Nem fogadta el a másodfokú bíróság azt a védelmi érvelést sem, hogy ha a munkáltató kételkedett volna az orvosi szakvélemény tartalmában, úgy sérült volna a közokiratokba vetett bizalom elve, illetve az adatok ellenőrzésével a dolgozó személyes, érzékeny adatait sértette volna meg.

[393] Megjegyzi az ítéltábla, hogy az okirati bizalmi elvre és a személyes adatok védelmére hivatkozó védelmi érvelések alapjaiban tévesek. A konkrét ügyekben a munkáltató követelte meg, illetve szabta meg feltételként az első fokú orvosi szakvélemény megszerzését, és kifejezetten vádlott1 neve I. rendű vádlotthoz irányította a munkavállalókat. Előfordult, hogy a munkáltató csak az orvosi dokumentációkat kérte el, és a munkavállaló személyes vizsgálata, megjelenése nélkül történt meg a szakvélemény kiállítása. Tehát általában nem a munkavállaló jelentkezett, illetve keresett úgy munkát, hogy már kezében volt az első fokú orvosi szakvélemény. Az első fokú orvosi szakvélemény lényegében a munkáltatás feltétele volt, mert csak annak birtokában tudott a munkaadó támogatást igényelni a központi költségvetésből, és ezáltal nem a gazdasági társaság költségeit terhelte a dolgozó munkabére.

[394] Azt pedig tanú19 neve (tényállás 41. pontja) tanú vallomása egyértelműen bizonyítja, hogy vádlott1 neve I. rendű vádlottól könnyedén, minden különösebb feltétel nélkül lehetett szerezni első fokú orvosi szakvéleményt.

[395] A védők kifogásolták azt is, hogy a tényállás nem tartalmazza, a felbujtói magatartás mikor és hogyan valósult meg.

[396] Az ítéltábla ezt a védői észrevételt is alaptalannak találta.

[397] A felbujtás tényállásszerű, ha egyértelműen megállapítható, hogy a tettes annak eredményeként követte el a bűncselekményt. A konkrét ügyben vádlott1 neve I. rendű vádlott bizonyítottan azért állította ki a hamis tartalmú szakvéleményeket, hogy azokkal a munkáltatóként eljáró vádlottak költségvetési támogatást igényeljenek. Így az okirat kiállítása a vádlottak érdekében állt, elkészítésére ezért ők bírták rá az I. rendű vádlottat.

[398] A felmentésre irányuló fellebbezések a bizonyítékok mérlegelését támadják. Azt sérelmezik, hogy az elsőfokú bíróság vádlott1 neve I. rendű vádlott esetében nem fogadta el azon védekezését, mely szerint az általa kiállított orvosi szakvéleményekben a páciens valós állapotát rögzítette, és nem tudta, hogy azokat jogellenesen költségvetési támogatáshoz fogják felhasználni; a munkáltatóként eljáró vádlottak esetében pedig azt, hogy nem tudtak az általuk felhasznált orvosi szakvélemény hamis tartalmáról.

[399] A bizonyítékok mérlegelése az elsőfokú bíróság feladata. Az előzőekben az ítéltábla már rámutatott, hogy a törvényszék a bizonyítékok perrendszerű értékelésével túlnyomó részt megalapozott tényállást állapított meg. A részbeni megalapozatlanságot – ami egyébként sem érintette a büntetőjogi főkérdések eldöntéséhez szükséges tényeket – a másodfokú bíróság az előzőekben írtak szerint kiküszöbölte. Megalapozott tényállás esetén nincs törvényi lehetőség a bizonyítékok eltérő értékelésére, ezért az ezt támadó, felmentésre irányuló fellebbezések alaptalanok.

[400] A megalapozott tényállásból az elsőfokú bíróság helyesen következtetett a vádlottak bűnösségére, de az ítéltábla a bűncselekmények minősítését az alább kifejtendők szerint több vádlott esetében megváltoztatta.

[401] Az ítéltábla a vádlottak bűncselekményeinek minősítését és az alkalmazott jogkövetkezményeket illetően a következőket vette figyelembe:

[402] Észlelte az ítéltábla, hogy a törvényszék a költségvetési csalás büntette esetében tévesen jelölte meg az elkövetési magatartásra utaló fordulatot. A költségvetést károsító vádlottak a hamis tartalmú közokiratok benyújtásával tévedésbe ejtették a munkaügyi központ részéről eljáró személyeket, így szereztek jogosulatlanul költségvetési támogatást. A tévedésben tartás akkor valósult volna meg, ha a vádlottakon kívüli, tőlük független okból lettek volna a támogatás folyósítására illetékesek tévedésben, és ezt a hamis tudattartalmat a vádlottak – azt felismerve – nem oszlatták volna el. Jelen ügyben azonban épp a vádlottak voltak azok, akik ezt a hamis tudattartalmat kialakították. Ezért az ítéltábla a költségvetést károsító bűncselekményeknél az alapeset fordulatainak megjelölését (2. helyett 1. fordulatra) helyesbítette.

[403] A másodfokú bíróság osztotta a fellebbviteli főügyészség álláspontját abban, hogy a költségvetést károsító magatartást elkövető vádlottak cselekménye üzletszerűen elkövetettnek minősül. Ennek fogalmát az elkövetéskor hatályban volt 1978. évi IV. törvény (korábbi vagy régi Btk.) 137. § 9. pontja és az elbíráláskor hatályos Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (Btk.) 459. § (1) bekezdés 28. pontja azonosan határozza meg. Eszerint: üzletszerűen követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik.

[404] Azok a vádlottak, akik az elkövetéskor hatályban volt, a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásához nyújtható költségvetési támogatásról szóló 177/2005. (IX. 2.) Korm. rendelet alapján a munkaügyi központba minden hónapban megküldték a költségvetési támogatáshoz szükséges iratokat, mint munkáltatók, a hamis tartalmú I. fokú ortopéd szakorvosi vélemény felhasználásával jogosulatlanul jutottak több éven át havonkénti rendszeres támogatáshoz. A törvényi szövegezésből eredően közömbös, hogy az elkövető saját vagy más haszna érdekében követi el a bűncselekményeket (BH 2008.174.).

[405] Erre figyelemmel a költségvetést károsító bűncselekményt elkövető vádlottak terhére az üzletszerűség abban az esetben is megállapítható, ha a jogosulatlanul felvett többlettámogatást, mint munkáltató, bérként kifizette az alkalmazottainak.

[406] Az ítéltábla a Btk. 2. § (2) bekezdésére figyelemmel vádlottanként vizsgálta azt, hogy az adott vádlottra az elkövetéskori vagy az elbíráláskori Btk. alkalmazása nyújt-e kedvezőbb elbírálást.

[407] A Kúria több eseti döntésében rámutatott, hogy a Btk. időbeli hatálya alkalmazása összetett értékelést igényel (BH 2016.192., BH 2014.201., BH 1996.403.).

[408] A BH 2014.201. szám alatt közzétett eseti döntés [95] bekezdése szerint: amikor el kell döntení, hogy melyik jogszabály az enyhébb, a cselekményt – gondolatban – a maga teljességében mindkét jogszabály szerint el kell bírálni és azt kell enyhébbnek elfogadni, amelyiknek alkalmazása az elkövetőre előnyösebb eredménnyel jár.

[409] Töretlen az ítélkezési gyakorlat abban, hogy ha az elbíráláskori Btk. szerinti büntetési tétel súlyosabb, akkor az elkövetéskor hatályban volt anyagi jogi rendelkezéseket kell alkalmazni.

[410] Amennyiben az adott bűncselekmény büntetési tételét mindkét Btk. azonosan határozza meg, úgy a 4/2013. BK véleményre figyelemmel a határozott tartamú szabadságvesztés esetében a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi, törvény erejénél fogva kötelező időpontjára vonatkozó rendelkezés alapot ad – enyhébb elbírálás címén – az elbíráláskori Btk. alkalmazására.

[411] A költségvetést károsító bűncselekmény minősítését az értékhatárok is befolyásolták.

[412] A bűncselekmények elkövetésekor (2011. december 31-ig, illetve 2012. december 31-ig) hatályban volt 1978. évi IV. törvény 138/A. §-a szerint az érték, a kár, a vagyoni hátrány, valamint az adóbevétel, illetőleg a vámbevétel csökkenése

a) kisebb, ha húszezer forintot meghalad, de kétszázezer forintot nem halad meg,

b) nagyobb, ha kétszázezer forintot meghalad, de kétmillió forintot nem halad meg,

c) jelentős, ha kétmillió forintot meghalad, de ötvenmillió forintot nem halad meg,

d) különösen nagy, ha ötvenmillió forintot meghalad, de ötszázmillió forintot nem halad meg,

e) különösen jelentős, ha ötszázmillió forintot meghalad.

[413] A Btk. 459. § (6) bekezdése alapján az érték, a kár, valamint a vagyoni hátrány

a) ötvenezer-egy és ötszázezer forint között kisebb,

b) ötszázezer-egy és ötmillió forint között nagyobb,

c) ötmillió-egy és ötvenmillió forint között jelentős,

d) ötvenmillió-egy és ötszázmillió forint között különösen nagy,

e) ötszázmillió forint felett különösen jelentős.

[414] Azokban az esetekben, amikor a költségvetést károsító bűncselekmény elkövetési ideje 2011. december 31. napja, a bűncselekmény az 1978. évi IV. törvény 288. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulata szerinti jogosulatlan gazdasági előny megszerzése büntetnének minősül, amelyet a jogalkotó öt évig terjedő szabadságvesztéssel rendelt büntetni. Ebben az esetben a bűncselekmény büntetési tétele a törvényi minimummal megegyező két hónap.

[415] E minősítéstől az ítéltábla abban az esetben tért el, ha a már hivatkozott BH 2014.201. eseti döntésben részletezettek szerint az adott vádlott esetében nem tartotta indokoltnak szabadságvesztés kiszabását, hanem elegendőnek tartotta a pénzbüntetés alkalmazását (vádlott19 neve XIX. rendű vádlott).

[416] Az elkövetéskor hatályban volt 1978. évi IV. törvény 87. § (1) bekezdése alapján a büntetési tételnél enyhébb büntetés szabható ki, ha annak legkisebb mértéke a 83. § rendelkezéseire figyelemmel túl szigorú. Ugyanezen jogszabályhely (2) bekezdés e) pontja szerint, ha a büntetési tétel legkisebb mértéke egy évnél rövidebb tartamú szabadságvesztés, ehelyett büntetést a 38. § (3) bekezdése alapján lehet kiszabni.

[417] A hivatkozott 38. § (3) bekezdése úgy rendelkezett, hogy ha a bűncselekmény büntetési tételének felső határa három évi szabadságvesztésnél nem súlyosabb, akkor szabadságvesztés helyett közérdekű munka, pénzbüntetés, foglalkozástól eltiltás, járművezetéstől eltiltás vagy kiutasítás, illetőleg e büntetések közül több is kiszabható.

[418] E rendelkezések szerint az öt évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett jogosulatlan gazdasági előny megszerzésének büntette esetén az úgynevezett enyhítő szakasz alkalmazásával nem lehet pénzbüntetést kiszabni.

[419] A Btk. 82. § (2) bekezdés d) pontja szerint az (1) bekezdés alapján, ha a büntetési tétel alsó határa egy évi szabadságvesztés, ehelyett rövidebb tartamú szabadságvesztést lehet kiszabni.

[420] Ugyanezen jogszabályhely (3) bekezdése szerint a (2) bekezdés d) pontja esetében szabadságvesztés helyett elzárás, közérdekű munka vagy pénzbüntetés, illetve e büntetések egymás mellett is kiszabhatóak.

[421] Mindezek alapján az ítéltábla azoknál a vádlottaknál, akiknél az üzletszerűség folytán a költségvetést károsító bűncselekmény büntetési tétele nem volt súlyosabb, mint az elbíráláskori bűncselekményé, de a vádlottal szemben pénzbüntetés kiszabását tartotta indokoltnak, a vádlott vonatkozásában az elbíráláskori Btk.-t alkalmazta.

[422] Osztotta az ítéltábla a fellebbviteli főügyészség álláspontját abban is, hogy a pénzbüntetés egy napi összegének jogalkotói csökkentése megalapozhatja az elbíráláskori Btk. alkalmazását (BH 2015.50.).

[423] Azokban az esetekben viszont, amikor az ügyészség fellebbezését alaptalannak tartotta és megrovás alkalmazása helyett nem tartotta indokoltnak pénzbüntetés kiszabását, az elsőfokú bírósággal értett egyet abban, hogy a vádlotti cselekvőség az elkövetéskor hatályban volt törvény szerint minősül.

[424] Az ítéltábla nem osztotta a főügyészség álláspontját vádlott¹² neve XII. és vádlott¹³ neve XIII. rendű vádlott költségvetést károsító bűncselekményének minősítését illetően, mert az ott kifejtettek a folytatólagosan elkövetett bűncselekményeknél irányadók.

[425] A költségvetési csalás büntette esetében a jogalkotó törvényi egységet teremtett minden, a költségvetés különböző alrendszerét károsító elkövetési magatartásokat illetően.

[426] Törvényi egységet azonban csak törvényi tényálláson belüli magatartás, tehát tettesi cselekmény teremt. Ezért bűnrészességre – mint tényálláson kívüli magatartásra – törvényi egységet alapozni nem lehet (BH 2015.178., BH 2017.388.).

[427] Költségvetési csalás büntettének tettese csak az adóalany lehet. Ezért azok a vádlottak, akik nem voltak az adott tényállási pontban megjelölt gazdasági társaságnak az ügyvezetői, a költségvetési csalás büntettének tettesei nem lehetnek, ők a bérlapok hitelesítésével a tettesi magatartáshoz nyújtottak bűnsegédi bűnrészességet.

[428] A 2011. december 31-én hatályban volt 1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdése határozta meg az adócsalás törvényi tényállását. Eszerint: aki az adókötelezettség megállapítása szempontjából jelentős tényre (adatra) vonatkozóan valótlan tartalmú nyilatkozatot tesz vagy ilyen tény, adatot, a hatóság előtt elhallgat és ezzel vagy más megtévesztő magatartással az adóbevételt csökkenti, vétséget követ el és két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

[429] A jogalkotó ekkor még jóval szűkebben határozta tehát meg az adócsalás elkövetési magatartását, mint az elbíráláskori Btk. szerinti költségvetési csalás büntette esetében.

[430] A központi költségvetésből jogosulatlanul igénybe vett pénzügyi támogatást gazdasági bűncselekményként az 1978. évi IV. törvény 288. §-a szerinti jogosulatlan gazdasági előny megszerzése büntettként szabályozta.

[431] A 2012. december 31. napján hatályban volt 1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdése szerint, aki

a) költségvetésbe történő befizetési kötelezettség vagy költségvetésből származó pénzeszközök vonatkozásában mást tévedésbe ejt, tévedésben tart vagy a valós tény elhallgatja,

b) költségvetésbe történő befizetési kötelezettséggel kapcsolatos kedvezményt jogtalanul vesz igénybe,

c) költségvetésből származó pénzeszközöket a jóváhagyott céltól eltérően használ fel

[432] és ezzel egy vagy több költségvetésnek vagyoni hátrányt okoz, vétséget követ és két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

[433] (2) bekezdés: a büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha

a) a költségvetési csalás nagyobb vagyoni hátrányt okoz,

b) az (1) bekezdés szerint minősülő költségvetési csalást

[434] ba) bünszövetségben

[435] bb) üzletszerűen követik el.

[436] (3) bekezdés: a büntetés öt évig terjedő szabadságvesztés, ha

a) a költségvetési csalás jelentős vagyoni hátrányt okoz,

b) a nagyobb vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalást a (2) bekezdés b) pont ba)-bb) alpontjában meghatározott módon követik el.

[437] (4) bekezdés: a büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha

a) a költségvetési csalás különösen nagy vagyoni hátrányt okoz,

b) a jelentős vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalást a (2) bekezdés b) pont ba)-bb) alpontjában meghatározott módon követik el.

[438] (5) bekezdés: a büntetés öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés, ha

a) a költségvetési csalás különösen jelentős vagyoni hátrányt okoz,

b) a különösen nagy vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalást a (2) bekezdés b) pont ba)-bb) alpontjában meghatározott módon követik el.

[439] Az elbíráláskor hatályos Btk. a költségvetési csalás büntetési tételeit lényegében a korábbi Btk.-val azonosan határozza meg, de a jelentős vagyoni hátrányt okozó, illetve a nagyobb vagyoni hátrányt okozó, bünszövetségben vagy üzletszerűen elkövetett költségvetési csalás büntette esetében a büntetési tétel alsó határa nem a törvényi minimummal azonos, hanem azt egy évben állapította meg.

[440] A büntetési tétel alsó határát súlyosította a jogalkotó a Btk. 343. § (1) bekezdése szerinti hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntette esetében is, amelynek büntetési tétele egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés. Az elkövetéskori 1978. évi IV. törvény 275. § (1) bekezdése szerinti közokirat-hamisítás büntettének büntetési tétele öt évig terjedő szabadságvesztés volt. Ebben az esetben a büntetési tétel alsó határa a szabadságvesztés minimumával egyezett meg, azaz két hónap volt.

[441] A Btk. 342. § (1) bekezdése szerinti közokirat-hamisítás büntetési tétele három évig terjedő szabadságvesztés, csakúgy, mint az elkövetéskori 1978. évi IV. törvény 274. § (1) bekezdése szerinti közokirat-hamisítás büntettének.

[442] A Btk. 294. § (1) bekezdés, (3) bekezdés 1. fordulat a) pont, aa) alpontja szerinti hivatali vesztegetés elfogadása büntettének büntetési tétele két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, csakúgy, mint az elkövetéskori 1978. évi IV. törvény 250. § (1) bekezdés, (3) bekezdés 1. fordulata szerinti vesztegetés büntettének.

[443] A befolyással üzérkedés büntettét is azonosan rendeli büntetni az elkövetéskori Btk. [1978. évi IV. törvény 256. §] és az elbíráláskori Btk. [Btk. 299. § (1) bekezdés], egyezően egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel.

[444] Az elkövetéskor hatályban volt 1978. évi IV. törvény 51. § (3) bekezdése alapján a pénzbüntetés legkisebb mértéke harminc, legnagyobb mértéke ötszáznegyven napi tétel. Az

egy napi tétel összegét legalább kettőezer-ötszáz és legfeljebb kettőszázezer forintban kellett meghatározni.

[445] Az elbíráláskor hatályos Btk. 50. § (3) bekezdése a napi tételek számáról ugyanígy rendelkezik, az egy napi tétel összegét azonban legalább ezer, legfeljebb ötszázezer forintban határozza meg.

[446] Az elkövetéskor hatályban volt 1978. évi IV. törvény 47. § (2) bekezdés 2. fordulata szerint feltételes szabadságra bocsátásnak csak akkor van helye, ha az elítélt börtönben végrehajtandó büntetésének legalább háromnegyed részét kitöltötte.

[447] A Btk. 38. § (2) bekezdés a) pontja alapján, ha a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége nem kizárt, annak legkorábbi időpontja a büntetés kétharmad részének, de legkevesebb három hónapnak a kitöltését követő nap.

[448] Mind az elkövetéskori Btk. [83. § (2) bekezdése], mind az elbíráláskori Btk. [80. § (2) bekezdés] büntetéskiszabási elvként szabályozza a középértéket. A kiszámítás módját az elkövetéskori Btk. bonyolultabban határozta meg, de ennek végeredménye a hatályos Btk. szerinti számítástól nem tér el. A Legfelsőbb Bíróság (jelenleg: Kúria) BH2001. 354. számon közzétett eseti döntésében kifejtette, hogy az 1978. évi IV. törvény 83. §-ának módosított (2) bekezdése – amely a határozott tartamú szabadságvesztés kiszabása esetén a büntetési tételkeret középértékét tekinti irányadónak – nem érintette az 1978. évi IV. törvény 83. § (1) rendelkezését, vagyis a bíróságnak a büntetés törvényben írt keretein belül, az egyéniesítés követelményét alapul véve kell kiszabnia a tettarányos büntetést. A középértéktől eltérő büntetés kiszabását azonban csak akkor kell megindokolnia, amennyiben az eltérés jelentős. Nyilvánvalóan ez irányadó a Btk. 80. § (1) és (2) bekezdésére is.

[449] Az ítéltábla azokban az esetekben, amikor a két Btk. között a büntetési tétel alsó határában volt eltérés, a feltételes szabadságra vonatkozó kedvezőbb rendelkezések miatt az elbíráláskori Btk.-t alkalmazta, mert ez kompenzálta a már megjelölt bűncselekmények esetében a büntetési tétel alsó határának súlyosítását [Btk. 2.§ (2) bekezdés].

[450] Mindezek alapján a vádlotti cselekvőségek minősítése a következőképp történt:

[451] *vádlott1 neve I. rendű vádlott* a hamis tartalmú elsőfokú orvosi szakvélemények kiállításával az ügyvezető vádlottaknak segítséget nyújtott ahhoz, hogy a szakvélemények benyújtásával a munkaügyi központtól jogosulatlanul igényeljenek költségvetési támogatást. Arra az előzőekben már rámutatott az ítéltábla, hogy az I. rendű vádlott tudta, hogy az általa kiállított szakvélemények különféle visszaélések elkövetésére alkalmasak, de ő eziránt közömbös maradt. Ezért a költségvetési csalás büntetettét – mint bűnsegéd – eshetőleges szándékkal követte el. Az I. rendű vádlott cselekményének minősítése – mint bűnsegédi magatartás – a tettesi alapcselekményekhez igazodik.

[452] Az I. rendű vádlott cselekvőségét érintő tényállási pontok, a tettesi alapcselekmények elkövetője és az okozott vagyoni hátrány a következők:

[453] 2. vádlott2 neve II. rendű vádlott 24.151.146,- forint,

[454] 3/a. vádlott3 neve III. rendű vádlott 26.434.625,- forint és

[455] 3/a. vádlott4 neve IV. rendű vádlott 15.395.585,- forint,

[456] 5/a. vádlott8 neve VIII. rendű vádlott 12.074.182,- forint,

[457] 6. vádlott12 neve XII. rendű vádlott 11.874.219,- forint,

[458] 6. vádlott13 neve XIII. rendű vádlott 11.558.505,- forint,

[459] 7. vádlott15 neve XV. rendű vádlott 3.087.979,- forint,

[460] 8. vádlott16 neve XVI. rendű vádlott 4.675.492,- forint,

- [461] 9/a. vádlott17 neve XVII. rendű vádlott 42.105.860,- forint,
[462] 11/a. vádlott20 neve XX. rendű vádlott 52.638.268,- forint,
[463] 12. vádlott21 neve XXI. rendű vádlott 5.111.533,- forint,
[464] 13. vádlott22 neve XXII. rendű vádlott 14.385.697,- forint,
[465] 15/a. vádlott25 neve XXV. rendű vádlott 12.815.442,- forint és
[466] 15/a. vádlott26 neve XXVI. rendű vádlott 2.988.103,- forint,
[467] 16/a. vádlott27 neve XXVII. rendű vádlott 11.650.118,- forint és
[468] 16/a. vádlott28 neve XXVIII. rendű vádlott 1.999.742,- forint,
[469] 17. vádlott29 neve XXIX. rendű vádlott 9.558.246,- forint,
[470] 20. vádlott34 neve XXXIV. rendű vádlott 7.927.916,- forint,
[471] 21. vádlott35 neve XXXV. rendű vádlott 26.637.209,- forint
[472] 23./ vádlott39 neve XXXIX. rendű vádlott 5.054.545,- forint és
[473] 23. vádlott38 neve XXXVIII. rendű vádlott 3.042.866,- forint,
[474] 24. vádlott neve40 XL. rendű vádlott 12.412.460,- forint,
[475] 25/a. vádlott41 neve XLI. rendű vádlott 8.111.346,- forint,
[476] 27. vádlott44 neve XLIV. rendű vádlott 1.459.962,- forint és
[477] 27. vádlott45 neve XLV. rendű vádlott 22.783.896,- forint,
[478] 29/a. vádlott47 neve XLVII. rendű vádlott 5.539.516,- forint,
[479] 30. vádlott50 neve L. rendű vádlott 6.731.571,- forint,
[480] 31/a. vádlott61 neve LXI. rendű vádlott 14.213.997,- forint,
[481] 32/a. vádlott65 neve LXV. rendű vádlott 5.194.473,- forint,
[482] 36/a. vádlott73 neve LXXIII. rendű vádlott 5.927.040,- forint,
[483] 37. tanú20 neve 12.055.150,- forint.

[484] Abban helyesen döntött az elsőfokú bíróság, hogy vádlott1 neve I. rendű vádlott esetében az elbíráláskori Btk.-t alkalmazta. Ezt a feltételes szabadságra vonatkozó kedvezőbb rendelkezések mellett az értékhatárok módosulása is indokolta.

[485] A régi Btk. 138/A. § b) pontja szerint a vagyoni hátrány nagyobb, ha a kétszázezer forintot meghaladja, de a kétmillió forintot nem haladja meg, a c) pont szerint jelentős, ha a kétmillió forintot meghaladja, de az ötvenmillió forintot nem haladja meg.

[486] A törvényszék vádlott1 neve I. rendű vádlott esetében is figyelmen kívül hagyta, hogy a bűncselekményeket rendszeres haszonszerzésre törekedve követte el. A bűncselekmények sokszoros halmazata és több éven át tartó elkövetése az üzletszerűség, mint minősítő körülmény megállapítását mindenképpen megalapozza.

[487] Az előbb említett értékhatárookra és az üzletszerűségre figyelemmel vádlott1 neve I. rendű vádlott azon cselekményei, amelyeknél a vagyoni hátrány a kétmillió forintot meghaladja, de az ötvenmillió forintot nem éri el, a régi Btk. 310. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulatóba ütköző és a (2) bekezdés b) pont bb) alpontjára figyelemmel, a (4) bekezdés b) pont 2. fordulója szerinti bűnsegédként elkövetett, jelentős vagyoni hátrányt okozó, üzletszerűen elkövetett költségvetési csalás büntetettét valósítják meg, amelynek büntetési tétele két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés. Ugyanezen cselekmények az értékhatárok módosulása folytán az elbíráláskori Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (3) bekezdés b) pont 2. fordulója szerinti költségvetési csalás büntetettének minősülnek, amelynek büntetési tétele kedvezőbb, egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés.

[488] Ily módon az üzletszerűség megállapítása mellett is kedvezőbb vádlott1 neve I. rendű vádlott esetében az elbíráláskori Btk. alkalmazása.

[489] A költségvetést károsító bűncselekmények kedvezőbb büntetési tétele és a feltételes szabadságra vonatkozó kedvezőbb rendelkezések mellett, a büntetés kiszabása körében annak már nincs jelentősége, hogy a közbizalom elleni bűncselekmény (közokirat-hamisítás büntette) esetében az elbíráláskori Btk. büntetési tételének alsó határa súlyosabb (egy év), mint az elkövetéskori Btk.-é, amelyben ez a szabadságvesztés minimumával (két hónap) egyezett meg.

[490] A korábbiakban már rámutatott az ítéltábla, hogy a korrupciós bűncselekmény büntetési tétele nem változott.

[491] A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla vádlott1 neve I. rendű vádlott költségvetést károsító bűncselekményeit az alábbiak szerint minősítette:

[492] 1 rendbeli – a Btk. 14. § (2) bekezdésére figyelemmel – bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (5) bekezdés b) pont 2. fordulat]. Ez a tényállás 11/a. pontja.

[493] 24 rendbeli – a Btk. 14. § (2) bekezdésére figyelemmel – bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (4) bekezdés b) pont 2. fordulat]. Ezek a következő tényállási pontok: 2., 3/a. (2 rendbeli, mert vádlott3 neve III. és vádlott4 neve IV. rendű vádlott tettesi alapcselekményéhez kapcsolódik), 5/a., 6. (2 rendbeli, mert vádlott12 neve XII. és vádlott13 neve XIII. rendű vádlott tettesi alapcselekményéhez kapcsolódik), 9/a., 12., 13., 15/a. (vádlott25 neve XXV. rendű vádlott tettesi alapcselekményéhez nyújtott bűnsegédi magatartás), 16/a. (vádlott27 neve XXVII. rendű vádlott tettesi alapcselekményéhez kapcsolódóan), 17., 20., 21., 23. (vádlott39 neve XXXIX. rendű vádlott tettesi alapcselekményéhez kapcsolódóan), 24., 25/a., 27. (vádlott45 neve XLV. rendű vádlott tettesi alapcselekményéhez kapcsolódóan), 29/a., 30., 31/a., 32/a., 36/a. és 37.

[494] 7 rendbeli – a Btk. 14. § (2) bekezdésére figyelemmel – bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (3) bekezdés b) pont 2. fordulat]. Ezek a következő tényállási pontok: 7., 8., 15/a. (vádlott26 neve XXVII. rendű vádlott tettesi alapcselekményéhez kapcsolódóan), 16/a. (vádlott28 neve XXVIII. rendű vádlott tettesi alapcselekményéhez kapcsolódóan), 23. (vádlott38 neve XXXVIII. rendű vádlott tettesi alapcselekményéhez kapcsolódóan), 26/a., 27. (vádlott44 neve XLIV. rendű vádlott tettesi alapcselekményéhez kapcsolódóan).

[495] Észlelte a másodfokú bíróság, hogy a törvényszék a korrupciós bűncselekményt nem a BK 61. vélemény 1. pontjának megfelelően nevezte meg, ezért azt a másodfokú bíróság a rendelkező részben írtak szerint helyesbítette.

[496] A törvényszék pontatlanul hívta fel a hivatalos személy jogszabályi alapját (első fokú ítélet 285. oldal utolsó bekezdés), mert az helyesen a Btk. 459. § (1) bekezdés 11. pont k) pontja. Ezért a másodfokú bíróság ezt is helyesbítette.

[497] *vádlott2 neve II. rendű vádlott*, a már korábban kifejtettek alapján, mint a jogi személy10 neve., illetve az jogi személy5 neve. ügyvezetője a tényállás 2. és 10/a. pontjában írt cselekmény esetében fejtett ki tettesi magatartást. Az egyéb tényállási pontokban az elszámoló lapok aláírásával, illetve a bérlapok hitelesítésével az adott gazdasági társaság ügyvezetőjének jogellenes magatartását segítette, így cselekménye bűnsegédi bűnrészességet valósított meg.

[498] Az elsőfokú bíróság e vádlott esetében is figyelmen kívül hagyta azt, hogy a bűncselekményeket hosszú időn keresztül, rendszeres haszonszerzésre törekedve követte el.

vádlott2 neve II. rendű vádlott a saját cégeit illetően is öt éven át (2008. és 2012. között) igényelt jogtalanul költségvetési támogatást. Ezért a II. rendű vádlott költségvetést károsító bűncselekményei üzletszerűen elkövetettnek minősülnek.

[499] vádlott2 neve II. rendű vádlottat érintő tényállási pontok:

[500] 2., mint a jogi személy9 neve ügyvezetője, tettesként 24.151.146,- forint,

[501] 10/a., mint az jogi személy5 neve. ügyvezetője, tettesként 4.158.085,- forint vagyoni hátrányt okozott.

[502] Bűnsegédi magatartást fejtett ki az alábbi esetekben:

[503] 3/a. vádlott3 neve III. rendű vádlottnál 26.434.625,- forint és

[504] 3/a. vádlott4 neve IV. rendű vádlottnál 15.395.585,- forint,

[505] 5/a. tanú3 vezetékneve tanú3 utónevenél 263.469,- forint,

[506] 5/a. vádlott8 neve VIII. rendű vádlottnál 2.577.864,- forint,

[507] 6. vádlott12 neve XII. rendű vádlottnál 2.903.392,- forint és

[508] 6. vádlott13 neve XIII. rendű vádlottnál 5.823.555,- forint,

[509] 7. vádlott15 neve XV. rendű vádlottnál 3.087.979,- forint,

[510] 8. vádlott16 neve XVI. rendű vádlottnál 2.598.092,- forint,

[511] 9/a. vádlott17 neve XVII. rendű vádlottnál 25.579.903,- forint összegre.

[512] vádlott2 neve II. rendű esetében a bűncselekmények minősítésénél az ítéltábla a tényállás kiegészítésénél hivatkozott revizori jelentés adatait is figyelembe vette. E jelentés tartalmazta azt, hogy a II. rendű vádlott az egyes tettesi magatartásokhoz, mint bűnsegéd, milyen összeg erejéig járult hozzá.

[513] Egyebekben a bűncselekmények minősítésénél az ítéltábla vádlott1 neve I. rendű vádlottnál kifejtett szempontok szerint járt el (módosult értékhatárok és a feltételes szabadságra bocsátás kedvezőbb rendelkezése). Ezt csupán azzal egészítette ki a másodfokú bíróság, hogy a tényállás 5/a. pontjában tanú3 vezetékneve tanú3 utóneve cselekményéhez kapcsolódó bűnsegédi magatartás esetében is az elbíráláskori Btk. rendelkezései a kedvezőbbek. Itt az okozott vagyoni hátrány 263.469,- forint, ami a régi Btk. 138/A. § b) pontja szerint nagyobb, a Btk. 459. § (6) bekezdés a) pontja alapján kisebb vagyoni hátrány. Az üzletszerű elkövetésre figyelemmel a cselekmény a régi Btk. 310. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (2) bekezdés b) pont bb) alpontjára figyelemmel a (3) bekezdés b) pont 2. fordulata szerint minősülne, amelynek büntetési tétele egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés. A hatályos Btk. alapján ugyanezen cselekmény a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (2) bekezdés b) pont 2. fordulata szerint minősül és büntetési tétele enyhébb, három évig terjedő szabadságvesztés.

[514] A költségvetést károsító bűncselekmények enyhébb minősítése és ezzel enyhébb büntetési tétele, valamint a feltételes szabadságra vonatkozó kedvezőbb rendelkezések mellett annak nem volt jelentősége, hogy a közbizalom elleni bűncselekmény (közokirat-hamisítás büntette) büntetési tételének alsó határa a Btk.-ban súlyosabb (egy év), mint az elkövetéskor hatályban volt Btk.-ban (akkor a törvényi minimummal egyezett meg).

[515] Mindezek alapján a másodfokú bíróság vádlott2 neve II. rendű vádlott cselekményeit az alábbiak szerint minősítette:

[516] 1 rendbeli költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (3) bekezdés b) pont 2. fordulat] Tényállás 10/a. pontja.

[517] 1 rendbeli költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (4) bekezdés b) pont 2. fordulat]. Tényállás 2. pontja.

[518] 1 rendbeli – a Btk. 14. § (2) bekezdésére figyelemmel – bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (2) bekezdés b) pont 2. fordulat] Tényállás 5/a. pontja tanú3 vezetékneve tanú3 utóneve tettesi alapcselekményéhez kapcsolódóan.

[519] 4 rendbeli – figyelemmel a Btk. 14. § (2) bekezdésére – bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (3) bekezdés b) pont 2. fordulat]. Tényállási pontok: 5/a. (vádlott8 neve tettesi alapcselekményéhez kapcsolódóan), 6. (vádlott12 neve XII. rendű vádlott tettesi alapcselekményéhez kapcsolódóan), 7., 8.

[520] 4 rendbeli – figyelemmel a Btk. 14. § (2) bekezdésére – bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (4) bekezdés b) pont 2. fordulat]. Tényállási pontok: 3/a. (2 rendbeli, mert vádlott3 neve III. rendű és vádlott4 neve IV. rendű vádlott tettesi alapcselekményéhez kapcsolódik), 6. (vádlott13 neve XIII. rendű vádlott tettesi alapcselekményéhez kapcsolódóan), 9/a.

[521] Észlelte a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg a felbújtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntettének rendbeliségét. vádlott2 neve II. rendű vádlott a tényállás 2. pontjában öt, a 3/a. pontjában huszonnégyszázötven, a 4/a. pontjában tizenhármas, a 8. pontjában kilenc, a 9. pontjában tizenegy személy vonatkozásában bírta rá vádlott1 neve I. rendű vádlottat a hamis tartalmú első fokú orvosi szakvélemény kiállítására. Ez mindösszesen hatvanhét hamis tartalmú közokirat.

[522] Ezért az ítéltábla vádlott2 neve II. rendű vádlott bűnösségét további 1 rendbeli – a Btk. 14.§ (1) bekezdésére is figyelemmel - felbújtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntetében [Btk. 343. § (1) bekezdés c) pont] is megállapította (tényállás 3/a. pontja).

[523] *vádlott6 neve VI. rendű vádlott (tényállás 4/b. pontja)* esetében az ítéltábla helyesnek tartotta a bűncselekmény elkövetéskori Btk. szerinti minősítését figyelemmel arra, hogy e vádlott esetében elegendőnek tartotta a megrovás alkalmazását.

[524] *vádlott7 neve VII. és vádlott8 neve VIII. rendű vádlott (tényállás 5/a. pontja):* vádlott8 neve VIII. rendű vádlott cselekményéhez – a tényállás kiegészítésében írtak szerint – vádlott7 neve VII. rendű vádlott 4.750.873,- forint erejéig nyújtott segítséget. Ez az elkövetési érték a régi Btk. alapján jelentősnek, az új Btk. szerint nagyobb vagyoni hátránynak minősül. A cselekmény az üzletszerűsége figyelemmel a régi Btk. 310. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulatába ütköző és a (2) bekezdés b) pont bb) alpontjára figyelemmel, a (4) bekezdés b) pontja szerinti költségvetési csalás büntettét valósítja meg, amelynek büntetési tétele két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés.

[525] Az elbíráláskor hatályos Btk. alapján a bűncselekmény minősítése: Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulatába ütköző és a (3) bekezdés b) pont 2. fordulata szerint minősülő költségvetési csalás büntette, amelynek büntetési tétele egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés. Az alacsonyabb büntetési tételre figyelemmel az ítéltábla a vádlottra kedvezőbb elbíráláskori anyagi jogi rendelkezéseket alkalmazta. A már előzőekben írt bűncselekményen kívül vádlott7 neve VII. rendű vádlott elkövette a Btk. 343. § (1) bekezdés c) pontjába ütköző 5 rendbeli – a Btk. 14. § (1) bekezdésére figyelemmel - felbújtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntettét is.

[526] vádlott8 neve VIII. rendű vádlott a cselekményével 12.074.182,- forint vagyoni hátrányt okozott a költségvetésnek. A vagyoni hátrány mind az elkövetéskori, mind az elbíráláskori Btk. alapján jelentősnek minősül, az üzletszerűség folytán mindkét Btk. szerinti minősítés esetében a büntetési tétel két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés. A feltételes szabadságra vonatkozó kedvezőbb rendelkezések miatt az ítéltábla vádlott8 neve VIII. rendű vádlott esetében is az elbíráláskori Btk. szerint minősítette a bűncselekményét, a Btk. 396. §

(1) bekezdés a) pont 1. fordulatóba ütköző és a (4) bekezdés b) pont 2. fordulata szerint minősülő költségvetési csalás büntettének.

[527] *vádlott9 neve IX. rendű vádlott (tényállás 5/a. és 5/b. pontja)* – a tényállás kiegészítésére figyelemmel – a bérlapok hitelesítésével 9.901.007,- forint erejéig nyújtott segítséget az eljárás során elhunyt tanú3 vezetéknéve tanú3 utónéve költségvetést károsító cselekményéhez. Ez az elkövetési érték mind a korábbi, mind a hatályos Btk. szerint jelentős vagyoni hátránynak minősül. Az üzletszerűség e vádlott vonatkozásában is fennáll. Ezért cselekménye mindkét Btk. alapján két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezések azonban az elbíráláskori Btk.-ban kedvezőbbek, ezért az ítéltábla vádlott9 neve IX. rendű vádlott költségvetést károsító bűncselekményét a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulatóba ütköző és a (4) bekezdés b) pont 2. fordulata szerint minősülő – a Btk. 14. § (2) bekezdése alapján - bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének minősítette.

[528] A közbizalom elleni bűncselekményeket erre figyelemmel 4 rendbeli – a Btk. 14. § (1) bekezdése szerinti – felbújtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntettének [Btk. 343. § (1) bekezdés c) pont] és 1 rendbeli a Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontja szerint minősülő közokirat-hamisítás büntettének minősítette (ez a tényállás 5/b. pontja szerinti cselekvőség).

[529] *vádlott9 neve IX. rendű vádlott* esetében észlelte a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság nem merítette ki a vádat. Az első fokú ítélet 121. oldal harmadik bekezdése szerint vádlott9 neve IX. rendű vádlott rábírása alapján további kettő hamis tartalmú szakvélemény is készült (tanú22 neve és tanú23 neve vonatkozásában).

[530] Ezért az ítéltábla vádlott9 neve IX. rendű vádlott bűnösségét további 2 rendbeli – a Btk. 14. § (1) bekezdése alapján - felbújtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntettében [Btk. 343. § (1) bekezdés c) pont] is megállapította.

[531] *vádlott12 neve XII. és vádlott13 neve XIII. rendű vádlott (tényállás 6. pontja):* a korábban kifejtettek alapján vádlott12 neve XII. rendű vádlott tettesként elkövetett cselekményei törvényi egységet képeznek. A egyesület1 neve nevű társadalmi szervezet képviselőjeként 8.463.754,- forint, a alapítvány neve kuratóriumi tagjaként 3.410.465,- forint, azaz összesen 11.874.219,- forint vagyoni hátrányt okozott a költségvetésnek. Ez a vagyoni hátrány mind az elkövetéskori, mind az elbíráláskori Btk. alapján jelentősnek minősül, és mindkét Btk. szerint két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntethető.

[532] *vádlott12 neve XII. rendű vádlott* a alapítvány neve esetében a bérlapok hitelesítésével vádlott13 neve XIII. rendű vádlott cselekményéhez 4.977.410,- forint erejéig nyújtott segítséget. Ez a magatartása a már kifejtettek szerint a tettesi magatartásával nem foglалható törvényi egységbe, ezzel külön bűncselekményt valósított meg. A bűnsegédi magatartás elkövetési értéke a régi Btk. szerint jelentős, az elbíráláskori Btk. szerint nagyobb vagyoni hátránynak minősül, ez utóbbi esetben egy évtől öt évig terjed a büntetési tétel. Emiatt vádlott12 neve XII. rendű vádlott esetében is az elbíráláskori Btk. alkalmazása a kedvezőbb.

[533] Ezért az ítéltábla vádlott12 neve XII. rendű vádlott cselekményeit 1 rendbeli a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulatóba ütköző és a (4) bekezdés b) pont 2. fordulata szerint minősülő költségvetési csalás büntettének, és 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulatóba ütköző és a (3) bekezdés b) pont 2. fordulata szerint minősülő költségvetési csalás büntettének minősítette.

[534] *vádlott13 neve XIII. rendű vádlott* cselekvősége is 2 rendbelinek minősül, figyelemmel arra, hogy tettesi magatartást 11.558.505,- forint vagyoni hátrányra, bűnsegédi magatartást 2.256.670,- forintra fejtett ki. Tettesi magatartásának minősítésénél irányadóak a vádlott12 neve XII. rendű vádlottnál kifejtettek. A bűnsegédi magatartással okozott vagyoni

hátrány a régi Btk. szerint jelentős, az elbíráláskori Btk. szerint nagyobb vagyoni hátrány, így e cselekmény minősítésénél is irányadónak tekinthető vádlott¹² neve XII. rendű vádlottnál kifejtett álláspont. Ezért vádlott¹³ neve XIII. rendű vádlott cselekményeit a másodfokú bíróság a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulataba ütköző és a (4) bekezdés b) pont 2. fordulata szerint minősülő költségvetési csalás büntettének és 1 rendbeli a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulataba ütköző és a (3) bekezdés b) pont 2. fordulata szerint minősülő bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének minősítette.

[535] *vádlott¹⁷ neve XVII. és vádlott¹⁸ neve XVIII. rendű vádlott (tényállás 9/a. pontja):* vádlott¹⁷ neve XVII. rendű vádlott által okozott vagyoni hátrány 42.105.860,- forint, ami mindkét Btk. szerint jelentős vagyoni hátránynak minősül. A cselekmény üzletszerűen elkövetett, így – a már korábban kifejtettek alapján – mindkét Btk. szerint két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett költségvetési csalás büntettét valósítja meg. E vádlottnál is kedvezőbb azonban az elbíráláskori Btk. alkalmazása a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezések miatt.

[536] Ezért az ítéltábla vádlott¹⁷ neve XVII. rendű vádlott cselekményét a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulataba ütköző és a (4) bekezdés b) pont 2. fordulata szerint minősülő költségvetési csalás büntettének minősítette.

[537] Az első fokú ítélet 133. oldal első bekezdése szerint vádlott¹⁸ neve XVIII. rendű vádlott a bérlapok és a banki kivonatok hitelesítésével vádlott¹⁷ neve XVII. rendű és vádlott² neve II. rendű vádlottnak nyújtott segítséget. Ezért az ügyészség vádlott¹⁸ neve XVIII. rendű vádlottat 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettével vádolta, és az elsőfokú bíróság a bűnösségét a váddal egyezően 2 rendbeli, az 1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulat, (3) bekezdés a) pontja szerinti bűncselekményben állapította meg. A törvényszék (és az ügyészség) álláspontja szerint a XVIII. rendű vádlott egy cselekménnyel, azaz a bérlapok és a bankszámla kivonatok hitelesítésével két bűncselekményt valósított meg, mert a már említett két vádlottnak nyújtott segítséget.

[538] A revizori jelentésen (XIV. nyomozati irat) alapuló tényállás helyesbítése szerint azonban vádlott¹⁸ neve XVIII. rendű vádlott csak a II. rendű vádlott cselekményéhez nyújtott segítséget 8.925.796,- forint erejéig.

[539] A már kifejtettek szerint a tényállás 9/a. pontjában részletezett bűncselekmény tettese vádlott¹⁷ neve XVII. rendű vádlott, mint a jogi személy¹² neve. ügyvezetője. Az ő költségvetést károsító magatartását segítette az elszámoló lapok aláírásával vádlott² neve II. rendű vádlott. Ezért dogmatikailag vádlott¹⁸ neve XVIII. rendű vádlott a bűnsegéd, azaz vádlott² neve II. rendű vádlott bűnsegédje.

[540] Ez a magatartása mindkét Btk. szerint jelentős vagyoni hátrányt okozott, így az üzletszerűsége figyelemmel a már többször hivatkozottak alapján mindkét Btk. szerint két évtől nyolc évig terjedő büntetéssel fenyegetett költségvetési csalás büntettét valósította meg. A feltételes szabadságra vonatkozó kedvezőbb rendelkezések miatt e vádlott esetében is az elbíráláskori Btk.-t kellett alkalmazni. Ezért cselekményét az ítéltábla a Btk. 14. § (2) bekezdésére figyelemmel bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (4) bekezdés b) pont 2. fordulat] minősítette.

[541] A kialakult bírói gyakorlat szerint, ha a bíróság a vád ténybeli keretei között megállapítja, hogy a vád tárgyává tett cselekményt a vádlott elkövette, annak eldöntése, hogy az, a ténybeliségében egyetlen cselekmény több bűncselekmény törvényi tényállását is kimerítette, és így a terhelt terhére alaki halmazatként értékelhető, valójában nem a bűnösségről, hanem a jogi minősítésről szóló állásfoglalást jelent (ún. kapcsos Kommentár a gyakorlat számára, Büntetőeljárás jog 1. pótlás 1254. oldal, és EBH2018.B.27.IV.).

[542] Ebből következik, hogy ha a másodfokú bíróság a vádlott ugyanazon cselekményéről azt állapítja meg, hogy az nem két, hanem csak egy rendbeli bűncselekményt valósít meg, a bűnösség körében nem születik ellentétes döntés, ezért vádlott18 neve XVIII. rendű vádlott esetében nem volt szükség külön felmentő rendelkezésre.

[543] *vádlott19 neve XIX. rendű vádlottnál (tényállás 10/a. pontja)* az elkövetési értékre (857.250,- forint) figyelemmel az ítéltábla eltúlzottnak tartotta a szabadságvesztés kiszabását. Úgy ítélte, hogy e vádlott esetében a büntetési célok pénzbüntetés kiszabásával is elérhetők.

[544] A revizori jelentés szerint vádlott19 neve XIX. rendű vádlott a cselekményét 2010 áprilisában, májusában, novemberében és 2011 januárjában és februárjában fejtette ki. Ezért magatartása az elkövetéskori Btk. 288. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulata szerinti jogosulatlan gazdasági előny megszerzésének büntettét valósítja meg. Ennek büntetési tétele a már kifejtettek alapján öt évig terjedő szabadságvesztés. Az ítéltábla az előzőekben azonban arra is rámutatott, hogy az elkövetéskori Btk. rendelkezései szerint nincs lehetőség a vádlottal szemben pénzbüntetés kiszabására. Az elbíráláskori Btk. szerinti minősítés alapján a XIX. rendű vádlott nagyobb vagyoni hátrányt okozott, ami az üzletszerűség folytán súlyosabban minősül, magatartása a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulataba ütköző és a (3) bekezdés b) pont 2. fordulata szerint minősülő költségvetési csalás büntettét valósítja meg. Ennek büntetési tétele egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés.

[545] Jelen esetben bár a büntetési tétel alsó határa magasabb, mint az elkövetéskori Btk. büntetési tétele, a felső határ azonban megegyezik, a pénzbüntetés alkalmazhatóságára tekintettel a XIX. rendű vádlott esetében mindenképp az elbíráláskori Btk. alkalmazása a kedvezőbb. Ezért bűncselekményét az előzőekben írtak szerint minősítette.

[546] *vádlott24 neve XXIV. rendű vádlott (tényállás 14. pontja)* esetében egyetértett az ítéltábla az elsőfokú bírósággal abban, hogy a büntetési célok eléréséhez elegendő pénzbüntetés kiszabása. Az elsőfokú bíróság azonban nem vette figyelembe azt, hogy az elbíráláskori Btk. szerint a pénzbüntetés egy napi tételének összege kedvezőbb (egyezer forint), mint az elkövetéskor hatályban volt Btk. szerint (kettőezer-ötszáz) forint). Ezért a másodfokú bíróság a vádlott cselekményét az elbíráláskori Btk. alapján minősítette: 6 rendbeli, a Btk. 14. § (1) bekezdésére figyelemmel, felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntettének [Btk. 343. § (1) bekezdés c) pont].

[547] *vádlott38 neve XXXVIII. rendű vádlott (tényállás 23. pontja):* vádlott38 neve XXXVIII. rendű vádlott a jogi személy13 neve. ügyvezetőjeként 2008. májusától 2009. júliusáig igényelt jogosulatlanul támogatást a költségvetés terhére. Ezzel 3.042.866,- forint vagyoni hátrányt okozott. Az elkövetéskori Btk. alkalmazása esetén a cselekménye az 1978. évi IV. törvény 288. § (1) bekezdés a) pont 2. fordulata szerint minősülő jogosulatlan gazdasági előny megszerzése büntettének minősülne. Ennek büntetési tétele öt évig terjedő szabadságvesztés. A XXXVIII. rendű vádlott esetében is megállapítható az üzletszerűség, a vagyoni hátrány összege az elbíráláskor hatályban lévő Btk. alapján nagyobbak minősül. Az üzletszerűsége tekintettel ez a magatartása a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulataba ütköző és a (3) bekezdés b) pont 2. fordulata szerint minősülő költségvetési csalás büntettét valósítja meg, amelynek büntetési tétele egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés. Bár a büntetési tétel alsó határa az elbíráláskori Btk.-ban súlyosabb, az ítéltábla álláspontja szerint a feltételes szabadságra vonatkozó kedvezőbb rendelkezések miatt e vádlott esetében is az elbíráláskori Btk. alkalmazása az indokolt. Ezért a XXXVIII. rendű vádlott cselekményét e szerint minősítette.

[548] *vádlott39 neve XXXIX. rendű vádlott (tényállás 23. pontja):* vádlott39 neve XXXIX. rendű vádlott, mint a jogi személy13 neve. másik ügyvezetője 2009. augusztusa és 2012. júniusa között 5.054.545,- forint támogatást igényelt jogtalanul.

[549] Az általa okozott vagyoni hátrány az elkövetéskori Btk. szerint jelentősnek minősül, ami az üzletszerű elkövetésre figyelemmel két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel volt büntethető. Az elbíráláskor hatályban lévő Btk. ezzel azonosan rendelkezik, ugyanakkor a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezések kedvezőbbek, ezért a másodfokú bíróság vádlott39 neve XXXIX. rendű vádlott cselekményét a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulatába ütköző és a (4) bekezdés b) pont 2. fordulata szerint minősülő költségvetési csalás büntetnének minősítette.

[550] *vádlott81 neve LXXXI. rendű vádlott (tényállás 39. pontja):* vádlott81 neve LXXXI. rendű vádlott esetében a megrovás alkalmazására figyelemmel az elsőfokú bíróság szükségtelenül minősítette e vádlott cselekményeit az elbíráláskor hatályban lévő Btk. szerint. A LXXXI. rendű vádlott esetében a másodfokú bíróság alaposnak találta az ügyészség súlyosításra, pénzbüntetés kiszabására irányuló fellebbezését. Osztotta a fellebbviteli főügyészség álláspontját abban, hogy a vádlottal szemben kedvezőbb az elbíráláskori Btk. alkalmazása, mert a pénzbüntetés egy napi tételének összege lényesen alacsonyabb (ezer forint), mint az elkövetéskor hatályban volt Btk. szerinti (kettőezer-ötszáz) forint. Ily módon az ítéltábla az elsőfokú bíróság minősítését helyesnek tartotta.

[551] *vádlott51 neve LI. rendű vádlott (tényállás 3/c. pontja), vádlott68 neve LXVIII. rendű vádlott (tényállás 33/a. és b. pontja), vádlott71 neve LXXI. rendű vádlott (tényállás 34/c. pontja), vádlott77 neve LXXVII. rendű vádlott (tényállás 37. pontja), vádlott82 neve LXXXII. rendű vádlott (tényállás 40. pontja):* Tekintettel arra, hogy az ítéltábla e vádlottak esetében az időmúlásra, a bűncselekmények tárgyi súlyára figyelemmel a törvény szerint alkalmazható legkisebb büntetés kiszabását is szükségtelennek tartotta és a Btk. időbeli hatályára vonatkozó rendelkezések szerint [Btk. 2. § (1) bekezdés] fő szabályként a bűncselekményt az elkövetése idején hatályban lévő büntető törvény szerint kell elbírálni, egyetértett az elsőfokú bíróság minősítésével.

[552] A büntetés kiszabási körülményeket vizsgálva az ítéltábla valamennyi vádlott esetében további enyhítő körülményként értékelte, hogy hosszú ideje állnak büntetőeljárás hatálya alatt, és figyelembe vette azt is, hogy az első fokú ítélet kihirdetésétől a másodfokú ügydöntő határozat meghozataláig több, mint két év telt el.

[553] Az elsőfokú bíróság a 2/2017. (II. 10.) AB határozatban megfogalmazott alkotmányos követelménynek megfelelően enyhítő körülményként értékelte a vádlottaknak fel nem róható okból bekövetkezett időmúlást és az eljárás elhúzódását.

[554] Az ítéltábla további enyhítő körülményként értékelte *vádlott1 neve I. rendű vádlott* igazolt betegségeit, idős korát, *vádlott8 neve VIII. rendű és vádlott17 neve XVII. rendű vádlott* idős korát, *vádlott12 neve XII. rendű vádlott* igazolt betegségét és *vádlott39 neve XXXIX. rendű vádlott* esetében a minősítést megalapozó alsó értékhatárhoz közeli vagyoni hátrányt.

[555] *vádlott2 neve II. rendű vádlott* vonatkozásában súlyosító körülmény büntetett előélete, *ezen belül* az, hogy az ítéletben elbírált bűncselekmények egy részét végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés próbaideje alatt követte el. A II. rendű vádlott ezt megelőzően ugyanis csak egy alkalommal volt büntetve, amikor is a bíróság vele szemben végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztést szabott ki. Ezért ugyanazon tény kétszeres értékelését jelentené a büntetett előélet és a próbaidő alatti elkövetés külön-külön súlyosító értékelése.

[556] *vádlott17 neve XVII. rendű vádlott* esetében súlyosító körülményként értékelte a minősítést megalapozó felső értékhatárhoz közeli vagyoni hátrányt.

[557] Egyebekben az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a büntetés kiszabásánál irányadó körülményeket.

[558] A védők a sértetti közrehatást, vagyis az állami ellenőrzés hiányát, felületességét további enyhítő körülményként indítványozták figyelembe venni. Ezzel az ítéltábla nem értett egyet. A helyszíni ellenőrzések a munkáltató által bemutatott okiratok alapján történtek, amelyek a munkavállalók súlyos mozgáskorlátozottságát igazolták. Ezért a sértetti közrehatás, mint enyhítő körülmény nem állapítható meg.

[559] *vádltól1 neve I. rendű vádlott* a bűncselekmények többszörös halmazatát több éven át követte el. A legsúlyosabb bűncselekmény büntetési tétele öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés. A Btk. 81. § (3) bekezdése szerinti halmazati büntetésre vonatkozó rendelkezés alapján a vele szemben kiszabható szabadságvesztés öt évtől tizenöt évig terjedhet, amelynek a Btk. 80. § (2) bekezdése szerinti középértéke tíz év.

[560] A számba vett súlyosító körülményekre, a bűncselekmények jellegére figyelemmel az ítéltábla nem tartotta indokoltnak, hogy a törvényi minimumban megállapított szabadságvesztés tartamát lényegesen enyhítse.

[561] Ugyanakkor az enyhítő körülmények túlsúlyára, nyomatékára – amelyek közül különösen az időmúlás, a hosszú büntetőeljárás jut jelentőséghez – tekintettel a büntetés lényeges súlyosítása sem szükséges.

[562] A vádlott fellebbezési nyilvános ülésen tett nyilatkozata alapján a pénzbüntetés törvényben meghatározott általános feltételei nem állnak fenn, ezért az erre vonatkozó rendelkezést a másodfokú bíróság mellőzte.

[563] A foglalkozástól eltiltás büntetés kiszabása azonban mindenképp indokolt, mert *vádltól1 neve I. rendű vádlott* a bűncselekményeket a foglalkozásának a felhasználásával követte el. Annak tartamát az elsőfokú bíróság a törvényi maximumban határozta meg. E büntetés mellőzésére vagy tartamának enyhítésére sem látott alapot a másodfokú bíróság. Az I. rendű vádlott éveken át gyakorlatilag napi rendszerességgel állította ki a hamis tartalmú első fokú orvosi szakvéleményeket, nem törődve azzal, hogy azok különféle visszaélésekre felhasználhatók.

[564] Az elsőfokú bíróság azonban nem jelölte meg a foglalkozástól eltiltás jogszabályi alapját, amelyet az ítéltábla pótol: a büntetés kiszabása a Btk. 52. § (1) bekezdés b) pontján, tartamának meghatározása a Btk. 53. § (1) és (2) bekezdésén alapul.

[565] Az ítéltábla a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját illetően nem osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját. *vádltól1 neve I. rendű vádlott* idős kora és az időmúlás nem tekinthető olyan különös méltánylást érdemlő körülménynek, ami lehetővé teszi a Btk. 38. § (3) bekezdésének az alkalmazását. A bűncselekmények többszörös halmazatára és jellegére tekintettel, a másodfokú bíróság a Btk. 38. § (2) bekezdés a) pontja alapján úgy rendelkezett, hogy az I. rendű vádlott legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

[566] Az elsőfokú bíróság a bűncselekmények jellegére – így arra is figyelemmel, hogy *vádltól1 neve I. rendű vádlott* több korrupciós bűncselekményt is elkövetett – helyesen állapította meg, hogy az I. rendű vádlott méltatlanná vált a közügyekben való részvételre. A mellékbüntetés tartama arányos, annak lényeges súlyosítását sem tartotta indokoltnak az ítéltábla.

[567] Észlelte a másodfokú bíróság, hogy a törvényszék pontatlanul állapította meg a vagyonekbeosztás összegét. A 15/a. tényállási pontban összesen 8.000 (3.000 + 3.000 + 2.000), a 23. pontban 5.000, a 36/a. pontban összesen 10.000 (5.000 + 5.000), a 41. pontban 20.000 forintot fogadott el a hamis tartalmú szakvélemény kiállításáért. A bizonyított csalárd vagyongyarapodás összege – helyesen - összesen 43.000,- forint. Ezért az ítéltábla a Btk. 74. § (1) bekezdés a) pontja alapján *vádltól1 neve I. rendű vádlottal* szemben további 10.000,- forintra is vagyonekbeosztást rendelt el.

[568] *vádlott2 neve II. rendű vádlott* terhére megállapított bűncselekmények közül a legsúlyosabb büntetési tétele két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés. A Btk. 81. § (3) bekezdése szerinti halmazati büntetés szabályai alapján a vele szemben kiszabható szabadságvesztés két évtől tizenkét évig terjedhet, melynek Btk. 80. § (2) bekezdése szerinti középmértéke hét év szabadságvesztés.

[569] Helyesen állapította meg a törvényszék, hogy a korábbi, felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának elrendelésére elévülés miatt nem kerülhet sor. Az a tény azonban, hogy *vádlott2 neve II. rendű vádlott* a bűncselekményeket részben a szabadságvesztés végrehajtása felfüggesztésének próbaideje alatt követte el, a Btk. 86. § (1) bekezdés c) pontjára figyelemmel, kizártta teszik jelen ügyben a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztését. A teljesség érdekében megjegyzi az ítéltábla, hogy a törvényszék által kiszabott két évet meghaladó szabadságvesztés az előbb írt kizáró ok hiányában sem függeszthető fel a Btk. 85. § (1) bekezdésére tekintettel.

[570] A bűncselekmények többszörös halmazatára, az elkövetés elhúzódozó jellegére tekintettel *vádlott2 neve II. rendű vádlottal* szemben szabadságvesztésnél enyhébb büntetés kiszabása szóba sem jöhet.

[571] Az elsőfokú bíróság által kiszabott szabadságvesztés a törvényi minimumot alig haladja meg. Annak lényeges enyhítését a számba vett súlyosító körülményekre tekintettel az ítéltábla nem tartotta indokoltnak.

[572] Az ügyészség súlyosításra irányuló fellebbezését pedig a másodfokú bíróság az enyhítő körülmények nyomatéka miatt annak ellenére sem tartotta alaposnak, hogy további egy rendbeli bűncselekményben is megállapította *vádlott2 neve II. rendű vádlott* bűnösségét.

[573] Észlelte a másodfokú bíróság, hogy a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját illetően az első fokú ítélet rendelkező része és indokolása ellentétes. A rendelkező rész szerint *vádlott2 neve II. rendű vádlott* a büntetés fele részének letöltését követően feltételes szabadságra bocsátható, míg az indokolás a Btk. 38. § (2) bekezdés a) pontját megjelölve, a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napot jelöli meg a feltételes szabadságra bocsátás időpontjaként (első fokú ítélet 300. oldal negyedik bekezdés).

[574] Az ítéltábla álláspontja az, hogy nincs olyan különös méltánylást érdemlő körülmény, ami indokolná a feltételes szabadságra bocsátás kedvezőbb időpontjának megállapítását. Ezért a másodfokú bíróság a Btk. 38. § (2) bekezdés a) pontja alapján úgy rendelkezett, hogy *vádlott2 neve II. rendű vádlott* a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható legkorábban feltételes szabadságra.

[575] A közügyektől eltiltás tartama arányos a bűncselekmények tárgyi súlyával, *vádlott2 neve II. rendű vádlott* személyében rejlő társadalomra veszélyességgel. A II. rendű vádlott a bűncselekmények jellegére tekintettel méltatlanná vált a közügyekben való részvételre, de annak lényeges súlyosítását nem tartotta szükségesnek az ítéltábla.

[576] Tekintettel arra, hogy az ügyészség *vádlott2 neve II. rendű vádlott* terhére jelentett be fellebbezést, a Be. 595. § (2) bekezdése alapján nem volt törvényi akadálya annak, hogy a másodfokú bíróság a II. rendű vádlottal szemben az elsőfokú bíróság által alkalmazott büntetések számát meghaladó büntetést szabjon ki. A II. rendű vádlott a bűncselekményeket foglalkozásának, illetve vállalkozásának felhasználásával követte el, ezért a másodfokú bíróság a Btk. 52. § (1) bekezdés b) pontja alapján gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra is ítélte, amelynek tartamát a Btk. 53. § (1) és (2) bekezdése alapján három évben határozta meg.

[577] A végrehajtandó szabadságvesztésre ítélt II. rendű vádlott esetében az előzetes mentesítés törvényben kizárt.

[578] *vádltott6 neve VI. rendű vádlott* esetében az ítéltábla az enyhítésre irányuló fellebbezést alaposnak találta. A VI. rendű vádlott 2009-ben arra használta fel a hamis tartalmú orvosi szakvéleményt, hogy azzal, mint súlyosan mozgáskorlátozott személy, parkolási igazolványt igényeljen. A bűncselekmény tárgyi súlyára, az enyhítő körülmények túlsúlyára és nyomatékára figyelemmel az ítéltábla eltúlzottnak tartotta vele szemben a pénzbüntetés kiszabását. Ezért az arra vonatkozó rendelkezést mellőzte és a VI. rendű vádlottat az 1978. évi IV. törvény (régii Btk.) 71. § (1) bekezdése alapján megrovásban részesítette.

[579] A megrovással a hatóság a rosszallással fejezi ki, és az elkövetőt felhívja, hogy a jövőben tartózkodjék bűncselekmény elkövetésétől [régii Btk. 71. § (2) bekezdése]. (A már korábban kifejtettek alapján az alkalmazott jogkövetkezményre tekintettel helyes volt a bűncselekmény elkövetéskori Btk. szerinti minősítése.)

[580] *vádltott7 neve VII. rendű, vádlott8 neve VIII. rendű és vádlott9 neve IX. rendű vádlottak* esetében a bejelentett fellebbezéseket minden irányban alaptalannak ítélte az ítéltábla.

[581] A Btk. 80. § (2) bekezdése szerinti középérték vádlott7 neve VII. rendű vádlott esetében négy év három hónap, vádlott8 neve VIII. rendű vádlott esetében öt év, vádlott9 neve IX. rendű vádlott esetében hét év.

[582] A hosszú büntetőeljárás, illetve vádlott7 neve VII. rendű és vádlott9 neve IX. rendű vádlottak részbeni bűnszegédi magatartása, egyik vádlott esetében sem indokolja a szabadságvesztés és a próbaidő tartamának lényeges súlyosítását. Az enyhítő körülmények nyomatékára tekintettel az ügyészség súlyosításra irányuló fellebbezését az ítéltábla vádlott9 neve IX. rendű vádlott esetében annak ellenére sem tartotta alaposnak, hogy e vádlott bűnszegését további bűncselekményekben is megállapította.

[583] vádlott7 neve VII. és vádlott9 neve IX. rendű vádlottak azonban a bűncselekmények többszörös halmazatát követték el, a tettesi alapcselekményt négy éven át segítették. Ezért az enyhítésre irányuló fellebbezések is alaptalanok.

[584] A már kifejtettek szerint az ítéltábla e három vádlott cselekményét az elbíráláskori törvény szerint minősítette. Ezért a szabadságvesztés kiszabása – vádlott8 neve VIII. és vádlott9 neve IX. rendű vádlottak esetében a Btk. 82. § (1) és (2) bekezdés c) pontjának alkalmazásával – a Btk. 34. § és 35. § (1) bekezdésén alapult azzal, hogy vádlott7 neve VII. rendű és vádlott9 neve IX. rendű vádlottak esetében a Btk. 81. § (1) – (3) bekezdése alapján halmazati büntetés került kiszabásra.

[585] A szabadságvesztés végrehajtási fokozata mindhárom vádlottnál a Btk. 37. § (2) bekezdés a) pontja alapján börtön. A szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó rendelkezés a Btk. 85. § (1) és (2) bekezdésén, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának meghatározása a Btk. 38. § (2) bekezdés a) pontján, a pénzbüntetésre vonatkozó rendelkezés a Btk. 50. § (1) – (3) bekezdésén, a pénzbüntetés átváltoztatására vonatkozó rendelkezés a Btk. 51. § (1) és (2) bekezdésén alapul.

[586] *vádltott12 neve XII. rendű vádlott* cselekményét a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságtól eltérően nem három, hanem kétfő rendbelinek minősítette, amelyből egy rendbelit bűnszegédként követett el. A törvényszék saját álláspontjához képest a XII. rendű vádlottnál nem értékelte súlyosító körülményként a többszörös halmazatot. Ennek azonban a minősítés megváltoztatása miatt nincs jelentősége. A halmazati büntetés úgynevezett kerettágító jellege miatt a két bűncselekmény halmazata nem súlyosító körülmény. Ily módon a XII. rendű vádlott terhére súlyosító körülmény nem állapítható meg.

[587] vádlott12 neve XII. rendű vádlottnál a Btk. 80. § (2) bekezdése szerinti középérték hét év szabadságvesztés.

[588] vádlott12 neve XII. rendű vádlott esetében a büntetlen előélet, a megromlott egészségi állapot, a részbeni bűnsegédi magatartás, az időmúlás és a hosszú büntetőeljárás indokoltá tették a szabadságvesztés tartamának enyhítését. Ezért azt a másodfokú bíróság a Btk. 82. § (1) bekezdés és (2) bekezdés c) pontja alapján 1 év 6 hónapra enyhítette.

[589] A már felsorolt enyhítő körülményekre figyelemmel a szabadságvesztés végrehajtása felfüggesztésének próbaidejét sem súlyosította az ítéltábla. Ugyanakkor a bűncselekmény jellegére figyelemmel a kiszabott szabadságvesztés további enyhítésére vagy a próbaidő tartamának csökkentésére sem látott okot.

[590] A pénzbüntetés átváltoztatására vonatkozó rendelkezést a Btk. 51. § (2) bekezdése alapján pontosította a másodfokú bíróság.

[591] Alaposnak találta azonban vádlott12 neve XII. rendű vádlott előzetes mentesítésére irányuló fellebbezést. A XII. rendű vádlott harminc éve végez közhasznú tevékenységet. Mentőkutyákat képez ki, belföldi és külföldi katasztrófa sújtotta területeken díjazás nélkül lát életmentő tevékenységet. Emiatt a büntetési célok túlmutató hátrányt jelentene számára, ha elítélése a feladata ellátásában akadályozná. Ezért az ítéltábla a XII. rendű vádlottat a mentesítésre érdemesnek tartotta, és a Btk. 102. § (1) bekezdése alapján előzetes mentesítésben részesítette.

[592] *vádlott neve13 XIII. rendű vádlott* esetében az elsőfokú bíróság a szabadságvesztés tartamát és a végrehajtás felfüggesztésének próbaidejét, a pénzbüntetés napi tételszámát, valamint az egy napi tétel összegét a Btk. 79. §-a szerinti büntetési célnak és a Btk. 80. §-a szerinti büntetés kiszabási elveknek megfelelően állapította meg. Ezért a súlyosításra irányuló ügyési fellebbezést alaptalannak találta.

[593] vádlott neve13 XIII. rendű vádlott esetében a Btk. 80. § (2) bekezdése szerinti büntetés középértéke hét év szabadságvesztés. Az enyhítő körülmények túlsúlya és nyomatéka indokoltá teszik a vádlott javára e középértéktől való lényeges eltérést.

[594] Nem osztotta a másodfokú bíróság az ügyességi álláspontját az előzetes mentesítés mellőzésére vonatkozóan sem. vádlott neve13 XIII. rendű vádlott állatorvosként dolgozik a alapítvány nevenél. Feladatát ellenszolgáltatás nélkül, főállású munkája mellett végzi. Ezért a XIII. rendű vádlott is érdemes az előzetes mentesítésre. Ennek jogszabályi alapját azonban az elsőfokú bíróság nem jelölte meg, ezért azt az ítéltábla akként pótolta, hogy az előzetes mentesítés a Btk. 102. § (1) bekezdésén alapul.

[595] *vádlott17 neve XVII. rendű vádlott* esetében a minősítés megváltoztatása mellett is arányosnak tartotta az ítéltábla az elsőfokú bíróság által kiszabott szabadságvesztés tartamát, a felfüggesztés próbaidejét, a pénzbüntetés napi tételszámát és az egy napi tétel összegét. A XVII. rendű vádlott esetében a büntetés középértéke a Btk. 80. § (2) bekezdése alapján öt év szabadságvesztés.

[596] Tekintettel arra, hogy a másodfokú bíróság az elbíráláskor hatályos Btk.-t alkalmazta, a szabadságvesztés kiszabása – a Btk. 82. § (1), (2) bekezdés c) pontjának alkalmazásával – a Btk. 34. § és 35. § (1) bekezdésén alapult. A szabadságvesztés végrehajtási fokozata a Btk. 37. § (2) bekezdés a) pontja alapján börtön. A szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó rendelkezés a Btk. 85. § (1) és (2) bekezdésén, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának meghatározása a Btk. 38. § (2) bekezdés a) pontján, a pénzbüntetésre vonatkozó rendelkezés a Btk. 50. § (1) – (3) bekezdésén, az átváltoztatásra vonatkozó rendelkezés a Btk. 51. § (1) és (2) bekezdésén alapul.

[597] *vádlott18 neve XVIII. rendű vádlott* esetében a minősítés megváltoztatása ellenére sem tartotta indokoltnak a másodfokú bíróság a kiszabott büntetés lényeges enyhítését. Az elsőfokú bíróság az ítélet belső arányosságára is figyelemmel a szabadságvesztés tartamát egy

évben, a próbaidő tartamát két évben állapította meg. A büntetés középértéke a Btk. 80. § (2) bekezdése alapján öt év szabadságvesztés. Az elsőfokú bíróság által kiszabott szabadságvesztésnél lényegesen enyhébb büntetés kiszabása már a büntetési célokat veszélyeztetné.

[598] Tekintettel arra, hogy a másodfokú bíróság vádlott18 neve XVIII. rendű vádlott bűncselekményét – a már kifejtettek tekintetével – az elbíráláskor hatályos Btk. szerint minősítette, a szabadságvesztés kiszabása – a Btk. 82. § (1) bekezdés és (2) bekezdés c) pontjával alkalmazásával – a Btk. 34. és 35. § (1) bekezdésén alapult. A szabadságvesztés végrehajtási fokozata a Btk. 37. § (2) bekezdés a) pontja alapján börtön. A szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó rendelkezés a Btk. 85. § (1) és (2) bekezdésén, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának meghatározása a Btk. 38. § (2) bekezdés a) pontján alapul.

[599] *vádlott19 neve XIX. rendű vádlott* esetében a büntetés középértéke a Btk. 80. § (2) bekezdése alapján három év szabadságvesztés. Az enyhítő körülményekre és az elkövetési értékre, továbbá arra is figyelemmel, hogy a vádlott terhére súlyosító körülményt a bíróság nem állapított meg, a végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztést az ítéltábla eltúlozottnak, a büntetés tárgyi súlyával, a terhelt személyében rejlő társadalomra veszélyességgel arányban nem állónak tartotta. Ezért – az enyhítésre irányuló védelmi fellebbezést alaposnak ítélve – a XIX. rendű vádlott büntetését a Btk. 82. § (1) bekezdés, (2) bekezdés d) pontja és (3) bekezdése alapján pénzbüntetésre enyhítette. A pénzbüntetés napi tétele számát a Btk. 50. § (1) és (2) bekezdése alapján, az egy napi tétel összegét a Btk. 50. § (3) bekezdése alapján állapította meg. Meg nem fizetés esetén a pénzbüntetés szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról a Btk. 51. § (1) bekezdés és (2) bekezdés 2. mondata alapján rendelkezett.

[600] *vádlott24 neve XXIV. rendű vádlottat* az elsőfokú bíróság – bár erre nem hivatkozott – az úgynevezett enyhítő szakasz alkalmazásával ítélte pénzbüntetésre. E vádlott esetében a büntetés középértéke a Btk. 80. § (2) bekezdése alapján négy év három hónap szabadságvesztés. Az ítéltábla az enyhítő körülmények túlsúlya és nyomatéka miatt alaptalannak ítélte az ügyészség végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés kiszabására irányuló fellebbezését. Ily módon a védelmi fellebbezést – annak enyhítésre irányuló részében – alaposnak találta, ezért mind a pénzbüntetés napi tétele számát, mind az egy napi tétel összegét a rendelkező részben írtak szerint enyhítette.

[601] Tekintettel arra, hogy a másodfokú bíróság a pénzbüntetés alacsonyabb összegű napi tétele miatt az elbíráláskori Btk.-t alkalmazta, a pénzbüntetés kiszabása a Btk. 82. § (1) bekezdés, (2) bekezdés d) pontjának és (3) bekezdésének alkalmazásával a Btk. 50. § (1) és (2) bekezdésén alapult. A pénzbüntetés egy napi tételenek összegét az ítéltábla a Btk. 50. § (3) bekezdése alapján állapította meg, a meg nem fizetése esetén szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról a Btk. 51. § (1) és (2) bekezdés 2. mondata alapján rendelkezett.

[602] *vádlott38 neve XXXVIII. rendű vádlott* esetében az enyhítő körülmények nyomatékára és arra figyelemmel, hogy a vádlott terhére súlyosító körülmény nem állapítható meg, az ítéltábla alaptalannak tartotta az ügyészségnek a szabadságvesztés végrehajtása felfüggesztésének mellőzésére, a közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabására irányuló fellebbezését.

[603] *vádlott38 neve XXXVIII. rendű vádlott* a költségvetési csalás büntetést öt éven keresztül követte el, emellett korrupciós bűncselekményt is megvalósított. A büntetés középértéke a Btk. 80. § (2) bekezdése alapján négy év három hónap. Ezért a halmazati büntetésként kiszabott, a törvényi minimumhoz közeli szabadságvesztés lényegesen enyhítése a büntetést súlytalanná tenné, ami veszélyeztetné a büntetési célokat.

[604] Ezért az elsőfokú bíróság által kiszabott szabadságvesztés tartama és a végrehajtás felfüggesztésének próbaideje, továbbá a pénzbüntetés napi tételszáma és egy napi tételének összege arányos a bűncselekmények tárgyi súlyával és az elkövető személyében rejlő társadalomra veszélyességgel.

[605] A kifejtettekből következik, hogy az ítéltábla vádlott38 neve XXXVIII. rendű vádlott esetében a bejelentett fellebbezéseket egyik irányban sem találta alaposnak.

[606] A másodfokú bíróság a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén a szabadságvesztésre történő átváltoztatásról a Btk. 51. § (1) és (2) bekezdése alapján rendelkezett.

[607] A bűncselekmények jellege miatt - hangsúlyosan a korrupciós bűncselekmény elkövetésére -, a XXXVIII. rendű vádlott az előzetes mentesítésre nem érdemes, ezért a védelmi fellebbezés e tekintetben is alaptalan.

[608] *vádlott39 neve XXXIX. rendű vádlott* esetében sem tartotta alaposnak az ítéltábla az ellenérdekű fellebbezéseket. A XXXIX. rendű vádlott által okozott vagyoni hátrány a minősítést megalapozó értékhatár alsó határához közeli. Az elsőfokú bíróság által is megállapított enyhítő körülményekre, és arra figyelemmel, hogy a bíróság súlyosító körülményt nem észlelt, az elsőfokú bíróság által kiszabott büntetés (a szabadságvesztés és pénzbüntetés), valamint a felfüggesztés próbaideje az ítélet belső arányosságának, valamint a Btk. 80. §-a szerinti büntetés kiszabási elveknek is megfelel.

[609] *vádlott39 neve XXXIX. rendű vádlott* esetében a büntetés középértéke a Btk. 80. § (2) bekezdése alapján öt év szabadságvesztés.

[610] Tekintettel arra, hogy az ítéltábla – a korábban kifejtett indokok miatt – a XXXIX. rendű vádlott esetében is az elbíráláskori Btk.-t alkalmazta, a szabadságvesztés kiszabása – a Btk. 82. § (1) bekezdés és (2) bekezdés c) pontjának alkalmazásával – a Btk. 34. § és 35. § (1) bekezdésén alapult. A szabadságvesztés végrehajtási fokozata a Btk. 37. § (2) bekezdés a) pontja alapján börtön. A szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó rendelkezés a Btk. 85. § (1) és (2) bekezdésén, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának meghatározása a Btk. 38. § (2) bekezdés a) pontján, a pénzbüntetésre vonatkozó rendelkezés a Btk. 50. § (1) – (3) bekezdésén, az átváltoztatásra vonatkozó rendelkezés a Btk. 51. § (1) és (2) bekezdésén alapult.

[611] A bűncselekmény jellege miatt vádlott39 neve XXXIX. rendű vádlott előzetes mentesítésre nem érdemes, ezért az erre irányuló védelmi fellebbezés alaptalan.

[612] *vádlott81 neve LXXXI. rendű vádlott* esetében a terhére bejelentett ügyészi fellebbezés alapos. A vádlott a bűncselekmények többszörös halmazatát követte el. A hamis tartalmú szakvéleményt 2011. és 2012-ben a mozgásában súlyosan korlátozott személyeknek járó közlekedési támogatás megszerzéséhez használta fel, ezen kívül személygépkocsi szerzési támogatáshoz is megkísérelt hozzájutni. Közlekedési támogatásként 2011-ben jogosulatlanul 2.335,- forintot kapott. Mindezek miatt a cselekmény társadalomra veszélyessége nem tekinthető olyan csekélynek, ami a legenyhébb intézkedés, a megrovás alkalmazását indokolná. A büntetés középértéke a régi Btk. 83. § (2) és a Btk. 80. § (2) bekezdése alapján egyaránt kettő év négy hónap tizenöt nap szabadságvesztés. A már korábban kifejtettek alapján az ítéltábla helyesnek tartotta a LXXXI. rendű vádlott esetében is az elbíráláskori törvény alkalmazását, mert a pénzbüntetés egy napi tételének összege a vádlottra kedvezőbb.

[613] Ezért az ítéltábla a megrovásra vonatkozó rendelkezést mellőzte és a Btk. 33. § (4) bekezdése alapján a vádlottat a Btk. 81. § (1) bekezdése alapján halmazati büntetésül pénzbüntetésre ítélte. A pénzbüntetés napi tételszámát a Btk. 50. § (1) és (3) bekezdése

alapján, az egy napi tételének összegét a Btk. 50. § (3) bekezdése alapján állapította meg. Az átváltoztatásra vonatkozó rendelkezés a Btk. 51. § (1) és (2) bekezdés 2. mondatán alapul.

[614] Az irányadó tényállás szerint vádlott⁸¹ neve LXXXI. rendű vádlott jogosulatlanul 2.335,- forint kedvezményben részesült. Ezért erre az összegre az ítéltábla a Btk. 74. § (1) bekezdés a) pontja alapján vagyonekobjást rendelt el.

[615] *vádlott51 neve LI., vádlott68 neve LXVIII., vádlott71 neve LXXI., vádlott77 neve LXXVII., vádlott82 neve LXXXII. rendű* vádlott esetében az ügyészség intézkedés helyett pénzbüntetés kiszabása végett bejelentett fellebbezését alaptalannak ítélte a másodfokú bíróság. vádlott51 neve LI. rendű vádlott a 3 rendbeli bűncselekményt 2010-2012-ben (tényállás 3/c. pontja), vádlott68 neve LXVIII. rendű vádlott a 2 rendbeli bűncselekményt 2010-ben (tényállás 33/a. és b. pontja), vádlott71 neve LXXI. rendű vádlott az 1 rendbeli bűncselekményt 2010-ben (tényállás 34/c. pontja), vádlott77 neve LXXVII. rendű vádlott az 1 rendbeli bűncselekményt 2008-ban, vádlott82 neve LXXXII. rendű vádlott a 2 rendbeli bűncselekményt 2010-ben követte el.

[616] vádlott51 neve LI. rendű, vádlott68 neve LXVIII. rendű és vádlott71 neve LXXI. rendű vádlott a hamis tartalmú szakvéleményeket munkáltatójának adta át további felhasználásra. Emellett vádlott51 neve LI. rendű és vádlott71 neve LXXI. rendű, továbbá vádlott82 neve LXXXII. rendű vádlott az okiratot különféle támogatás jogosulatlan igénybe vételéhez is felhasználta.

[617] A vádlottaknál számba vett enyhítő körülményekre, különösen az időmúlásra és az eljárás elhúzódására, továbbá a bűncselekmények tárgyi súlyára figyelemmel az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, hogy e vádlottak cselekménye oly csekély fokban veszélyes a társadalomra, hogy a törvény szerint alkalmazható legkisebb büntetés kiszabása vagy más intézkedés alkalmazása is szükségtelen.

[618] A megrovással a hatóság a rosszallását fejezi ki és az elkövetőt felhívja, hogy a jövőben tartózkodjék bűncselekmény elkövetésétől [rég. Btk. 71. § (2) bekezdés].

[619] A Be. 595. § (6) bekezdése szerint, ha az elsőfokú bíróság a vagyonekobjásról a törvény rendelkezése ellenére nem rendelkezett, a tényállás azonban a döntéshez szükséges adatokat tartalmazza, erről a másodfokú bíróság is határozhat abban az esetben is, ha a terhelt terhére nem jelentettek be fellebbezést.

[620] A csalárd módon szerzett vagyont a törvény kötelező rendelkezése folytán az elkövetőtől el kell vonni.

[621] Az irányadó tényállás szerint a hamis tartalmú közokirat felhasználásával vádlott51 neve LI. rendű vádlott 49.000,- forint, vádlott71 neve LXXI. rendű vádlott 28.000,- forint, vádlott82 neve LXXXII. rendű vádlott 150.000,- forinthez jutott jogosulatlanul. Ezért az ítéltábla a rég. Btk. 77/B. § (1) bekezdés a) pontja alapján vádlott51 neve LI. rendű vádlottal szemben 49.000,- forintra, vádlott71 neve LXXI. rendű vádlottal szemben 28.000,- forintra, vádlott82 neve LXXXII. rendű vádlottal 150.000,- forintra vagyonekobjást rendelt el.

[622] Az ítéltábla a költségvetési csalást elkövető vádlottak esetében is hivatalból vizsgálta a vagyonekobjás törvényi feltételeit. Ennek során azt állapította meg, hogy azok nem állnak fenn. A vagyoni előny nem közvetlenül a munkáltatóknál jelentkezett, azt a munkavállalók kapták meg munkabéréként. A jogszabályi feltételek hiánya miatt az ítéltábla vagyonekobjást – a már megjelölt vádlottakon kívül – nem alkalmazott.

[623] A másodfokú bíróság a 8/2015. (IV. 17.) AB határozatban írt alkotmányos követelményre tekintettel a végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre ítelt vádlott7 neve VII., vádlott8 neve VIII., vádlott9 neve IX., vádlott17 neve XVII. rendű,

vádlott18 neve XVIII. rendű vádlott esetében hivatalból vizsgálta az előzetes mentesítés lehetőségét. vádlott38 neve XXXVIII. rendű és vádlott39 neve XXXIX. rendű vádlottaknál már kifejtett okokból ezt a kérdést az ítéltábla nemlegesén döntötte el. A másodfokú bíróság álláspontja az, hogy a bűncselekmény jellege, az elhúzódozó elkövetési magatartás miatt e vádlottak sem érdemesek az előzetes mentesítésre.

[624] A kifejtettekből következik, hogy az ítéltábla az ügyészség fellebbezését vádlott2 neve II. rendű vádlott esetében részben, vádlott81 neve LXXXI. rendű vádlott esetében teljes mértékben alaposnak, a védelmi fellebbezések közül vádlott1 neve I. rendű vádlott és védője, vádlott6 neve VI. rendű vádlott és védője, vádlott12 neve XII. rendű vádlott és védője, vádlott19 neve XIX. rendű vádlott védője, valamint vádlott24 neve XXIV. rendű vádlott és védője által az enyhítésre irányuló fellebbezést ítélte alaposnak, ezért az első fokú ítélet vádlott1 neve I. rendű, vádlott2 neve II. rendű, vádlott7 neve VII. rendű, vádlott8 neve VIII. rendű, vádlott9 neve IX. rendű, vádlott6 neve VI. rendű, vádlott12 neve XII. rendű, vádlott13 neve XIII. rendű, vádlott17 neve XVII. rendű, vádlott18 neve XVIII. rendű, vádlott19 neve XIX. rendű, vádlott24 neve XXIV. rendű, vádlott38 neve XXXVIII. rendű, vádlott39 neve XXXIX. rendű, vádlott51 neve LI. rendű, vádlott68 neve LXVIII. rendű, vádlott71 neve LXXI. rendű, vádlott77 neve LXXVII. rendű, vádlott81 neve LXXXI. rendű és vádlott82 neve LXXXII. rendű vádlottra vonatkozó részét hivatalból felülbírálván, a Be. 606. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, egyebekben a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

[625] vádlott1 neve I. rendű és vádlott13 neve XIII. rendű vádlott személyazonosító igazolványának számát a Be. 604. § (3) bekezdés c) pontja alapján állapította meg.

[626] A bűnügyi költségre kötelező rendelkezés a Be. 613. § (1) bekezdésén – figyelemmel a Be. 574. § (1) és (4) bekezdésére is – alapul.

[627] Az ítélet rá vonatkozó rendelkezése ellen vádlott2 neve II. rendű és vádlott9 neve IX. rendű vádlott a Be. 615. § (1) és (2) bekezdés c) pontja alapján a kézbesítéstől számított nyolc napon belül a Szegedi Ítéltáblánál terjeszthet elő fellebbezést.

Szeged, 2020. október 2.

Sefta Márta dr. sk.
a tanács elnöke

Dr. Cserhádi Ágota sk.
előadó bíró

Dr. Benedek Tibor sk.
bíró

A Szegedi Ítéltábla Bf.I.458/2019/120. számú ítélete és a Szolnoki Törvényszék 9.B.1067/2013/332. számú ítéletének vádlott1 neve I. rendű, vádlott6 neve VI. rendű, vádlott7 neve VII. rendű, vádlott8 neve VIII. rendű, vádlott12 neve XII. rendű, vádlott13 neve XIII. rendű, vádlott17 neve XVII. rendű, vádlott18 neve XVIII. rendű, vádlott19 neve XIX. rendű, vádlott24 neve XXIV. rendű, vádlott38 neve XXXVIII. rendű, vádlott39 neve XXXIX. rendű, vádlott51 neve LI. rendű, vádlott68 neve LXVIII. rendű, vádlott71 neve LXXI. rendű, vádlott77 neve LXXVII. rendű, vádlott81 neve LXXXI. rendű és vádlott82 neve LXXXII. rendű vádlottra vonatkozó, és jelen ítélettel meg nem változtatott része a mai napon jogerős és vádlott7 neve VII. rendű, vádlott8 neve VIII. rendű, vádlott12 neve XII. rendű, vádlott13 neve XIII. rendű, vádlott17 neve XVII. rendű, vádlott18 neve XVIII. rendű, vádlott38 neve

XXXVIII. rendű, vádlott³⁹ neve XXXIX. rendű vádlottak esetében fel nem függesztett részében végrehajtható.

Szeged, 2020. október 2.

Sefta Márta dr. sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

tisztviselő